

Voorjaarsnota 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Algemeen.....	3
Voorwoord.....	4
Samenvatting.....	4
Leeswijzer.....	7
Ambities.....	8
Programma's.....	10
Overzicht programma's.....	10
Inwoner.....	10
Doelen & resultaten.....	10
Wat willen we bereiken?.....	10
Wat gaan we daarvoor doen?.....	10
Wat mag het kosten?.....	19
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	19
Beleidskaders.....	22
Verbonden partijen.....	23
Onze buurt.....	23
Doelen & resultaten.....	24
Wat willen we bereiken?.....	24
Wat gaan we daarvoor doen?.....	24
Wat mag het kosten?.....	39
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	39
Beleidskaders.....	42
Verbonden partijen.....	43
Onze gemeente.....	43
Doelen & resultaten.....	44
Wat willen we bereiken?.....	44
Wat gaan we daarvoor doen?.....	45
Wat mag het kosten?.....	54
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	54
Beleidskaders.....	55
Verbonden partijen.....	56
Ons geld.....	56
Wat mag het kosten?.....	57
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	57
Beleidskaders.....	58
Verbonden partijen.....	58
Overhead.....	58
Wat mag het kosten?.....	59
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	59
Beleidskaders.....	61
Verbonden partijen.....	61
Paragrafen.....	61
Lokale heffingen.....	62
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	62
Onderhoud kapitaalgoederen.....	63
Algemeen.....	64
1. Wegen.....	65
2. Riolering.....	66
3. Water.....	69
4. Groen.....	70
5. Gebouwen.....	72

6. Openbare verlichting	74
7. Speelruimten	75
Financiering	76
Bedrijfsvoering	77
Personeel	78
Organisatie	80
Informatievoorziening	81
Digitale dienstverlening	84
Inkoop en aanbesteding	85
Duurzaamheid	85
Verbonden partijen.....	86
Grondbeleid	87
Financiële begroting	88
Inleiding	89
Overzicht baten en lasten	89
Incidentele baten en lasten	89
Financieel MeerjarenPerspectief	93
Bijlagen	94
Raadsvoorstel.....	95
Specificatie Financieel MeerjarenPerspectief	101
Toelichting financiële begrippen.....	103
Toelichting afkortingen.....	106

Algemeen

Voorwoord

Voorwoord

Welkom bij onze Voorjaarsnota 2022!

In de Programmabegroting 2022 hebben wij onze ambities, doelen en resultaten voor 2022 beschreven. Ook de geraamde inkomsten en uitgaven staan in de begroting. Tussentijds rapporteert het college aan de raad over de realisatie van de begroting. De eerste rapportage voor 2022 is de Voorjaarsnota.

Deze rapportage gaat over:

1. Hoe ver zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten?
2. Welke geraamde inkomsten en uitgaven passen we aan?

Hoever zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten en ambities?

Per programma hebben we de actuele stand van zaken van de doelen en resultaten beschreven en de financiële gevolgen hiervan verwerkt.

Welke geraamde inkomsten en uitgaven passen we aan?

De grootste nadelige afwijkingen worden veroorzaakt door het coronaproof organiseren gemeenteraadsverkiezingen, extra kosten nieuw bestuur, noodzakelijke vervanging inventaris Morgenfit, openbare verlichting en openbaar groen. De grootste voordelige afwijking wordt veroorzaakt door de Algemene uitkering.

De mutaties uit deze Voorjaarsnota leiden tot een begrotingssaldo voor 2022 van € 139.000 voordelig. Het overschot voor 2022 voegen we toe aan de algemene reserve.

Het raadsvoorstel en het raadsbesluit zijn opgenomen in de bijlagen. Klik hier om direct naar het [raadsvoorstel](#) te gaan.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting

Op 4 november 2021 heeft de gemeenteraad de Programmabegroting 2022 en de eerste begrotingswijziging vastgesteld. Het begrotingssaldo van de primaire begroting was € 78.000 voordelig. De eerste begrotingswijziging had een voordelig saldo van € 659.000. Het begrotingssaldo na de 1e begrotingswijziging was € 737.000 voordelig.

Volgens genomen besluiten en de ontwikkelingen en afwijkingen die in deze Voorjaarsnota zijn vermeld stellen we het begrotingssaldo nu met € 598.000 nadelig bij. Het begrotingssaldo komt daarmee op € 139.000 voordelig. Zie onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Hoofdstuk	Bedrag
Primaire begroting		78 V
Begrotingsresultaat na vaststelling (4 november 2021)		78 V
Voorjaarsnota 2022		
> 1e begrotingswijziging		659 V
> verwerkte besluitvorming		0
> overige ontwikkelingen		-598 N
		61 V
Begrotingsresultaat na voorjaarsnota 2022		139 V

In deze Voorjaarsnota zijn per programma de mutaties aangegeven en toegelicht. Het betreft veelal autonome ontwikkelingen waar we niet op kunnen sturen. De grootste mutaties zijn:

- Algemene uitkering	+ 177
- Kosten bedrijfsvoering	- 345
- Extra kosten nieuw bestuur	- 68
- Inventaris Morgenfit	-64
- Niet verrekenbare btw	-60
- Openbaar groen	-78
- Openbare verlichting	- 46
- Bijdrage ODRN	-38
- Overige mutaties	-76
Totaal	-598

Hieronder staat een overzicht met daarin de saldi per programma na verwerking van de mutaties in deze Voorjaarsnota.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting	Mutaties	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2022	t/m	2022	2023	2024	2025
	Primair	VJN	na VJN			
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-37.400	-875	-38.275	-37.814	-37.345	-36.729
Onze buurt	-13.945	-839	-14.784	-14.137	-14.630	-14.749
Onze gemeente	-5.804	-664	-6.468	-5.944	-6.119	-6.159
Ons geld	66.248	2.376	68.624	64.970	64.881	65.074
Overhead	-9.893	63	-9.830	-10.229	-10.228	-10.160
Saldo rekening baten en lasten	-794	61	-733	-3.154	-3.442	-2.723
Toevoeging aan reserves	-358	0	-358	-350	-341	-332
Onttrekking aan reserves	1.230	0	1.230	1.204	1.232	1.223
Resultaat rekening baten en lasten	78	61	139	-2.300	-2.551	-1.831

Daarnaast spelen er een aantal algemene ontwikkelingen die financiële gevolgen voor de begroting hebben. Hieronder gaan we in op een vijftal ontwikkelingen.

1. Corona

Wij hebben in de begroting 2022 geen rekening gehouden met de eventuele financiële gevolgen van de coronamaatregelen. In deze voorjaarsnota hebben we de extra kosten voor verkiezingen van de gemeenteraad als gevolg van de coronamaatregelen geraamd, alsmede de rijksbijdrage. De coronamaatregelen zijn op dit moment beëindigd. Het is nog onduidelijk wat het na-ijleffect van deze maatregelen voor onze gemeente betekent. Uit de media valt te vernemen dat er mogelijk een groter beroep op jeugdhulp wordt gedaan en het aantal faillissementen zal toenemen. We kunnen nu de financiële gevolgen hiervan en de eventuele compensatie van het rijk niet inschatten.

De coronagelden die we in 2021 hebben ontvangen zijn niet allemaal besteed. Het restant hevelen we bij de jaarrekening 2021 over naar 2022.

2. Noodopvang vluchtelingen Oekraïne

In deze voorjaarsnota ramen we een budget van € 1,4 miljoen voor de noodopvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Wij zijn hierbij uitgegaan dat een noodopvang gedurende 6 maanden plaatsvindt en dat het rijk de kosten volledig vergoed. De duur van de oorlog in Oekraïne is niet in te schatten. Zolang deze situatie bestaat, betekent dit een extra taak voor onze gemeente. Dit gaat ten koste van de reguliere werkzaamheden. Ook zetten we extra medewerkers in voor onder andere burgerzaken, zorgloket, inkomen en participatie.

3. Regeerakkoord

Op 15 december 2021 is het nieuwe Regeerakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' gepresenteerd. Op basis van dit Regeerakkoord is de verwachting dat we extra rijks gelden krijgen voor de jaren 2022-2025. Het rijk heeft na 15 december met een aantal grote tegenvallers te maken die mogelijk nog tot bijstelling van het regeerakkoord leiden. We moeten nog officieel bericht van het rijk krijgen wat het regeerakkoord daadwerkelijk financieel voor ons betekent. Dit zal voor wat betreft de algemene uitkering gebeuren in de Meicirculaire 2022 Gemeentefonds.

4. Inflatie

Diverse oorzaken, zoals het tekort aan grondstoffen, groeiende economie, conflict tussen Rusland en Oekraïne leiden sinds enige tijd tot een hogere inflatie dan die we gewend zijn. Deze hogere inflatie heeft mogelijk financiële gevolgen voor onze begroting. In deze voorjaarsnota hebben we een paar begrotingsposten aangepast. Voor sommige begrotingsposten zijn prijsafspraken gemaakt. Vooralsnog volgen we de ontwikkelingen en zullen zo nodig bij de najaarsnota met budgetaanpassing komen. Mogelijk krijgen we een hogere algemene uitkering omdat deze uitkering gekoppeld is aan de rijksuitgaven. Deze uitgaven stijgen ook door inflatie.

5. Personele ontwikkelingen

Er is op dit moment sprake van een hoge mate van verloop in onze organisatie. Het is een ontwikkeling die we ook bij andere gemeenten en sectoren zien.

Dit grotere verloop leidt tot veel vacatures en tot een hoge werkdruk bij de zittende medewerkers.

Ook worden we geconfronteerd met een hoger ziekteverzuim. En vooral met langdurige uitval.

Al met al betekent dit dat we veel mensen moeten inhuren om de gaten te dichten, zodat we de dienstverlening door kunnen laten gaan. Dit leidt tot extra kosten, omdat ook de tarieven voor externe inhuur aan het stijgen zijn.

Tegelijkertijd merken we dat het door de krappe arbeidsmarkt moeilijk is om nieuwe medewerkers te vinden. Er is schaarste in vele vakdisciplines.

Daardoor merken we dat we onze wervingsstrategieën aan moeten passen. Daarvoor hebben we ook extra tijd en geld nodig. Tijd om een goede aanpak en de juiste strategie te bedenken. Middelen om andere/extra wervingsmethoden in te zetten wanneer dat noodzakelijk is. En om door te pakken met arbeidsmarktcommunicatie voor de lange termijn. De extra aandacht die werving en selectie vraagt, vraagt ook extra inzet van de organisatie. Juist bij moeilijk in te vullen vacatures zorgt dit voor extra werkdruk. Omdat de werkzaamheden opgevangen moeten worden zolang de vacature nog niet gevuld is. Maar ook omdat het een aantal maanden duurt voordat een nieuwe collega volledig op sterkte meedraait. Het is in dit soort gevallen goed om onszelf af te vragen of onze ambities nog reëel zijn of dat we onze ambities bij moeten stellen.

Leeswijzer

Na het algemeen gedeelte staan bij de `ambities` de keuzes weergegeven die bij de programmabegroting zijn gemaakt. De `programma's` bevatten wat we willen bereiken en wat we al hebben bereikt.

Onder `financiële begroting` staat het totaaloverzicht van de verwachte baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) voor 2022. Daarnaast zijn bij dit onderdeel een overzicht van de incidentele baten en lasten en het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) opgenomen.

Tot slot zijn in de `bijlagen` het raadsvoorstel en een specificatie van het FMP opgenomen. Ook geven we hier een toelichting op afkortingen en financiële begrippen.

Onze schrijfstijl proberen we kort en helder te houden en verwijst met 'elektronische links' naar de documenten die erbij horen.

Minbedrag betekent: nadelig of uitgaaf/investering

Plusbedrag betekent: voordelig of inkomst

Inhoudsrechten (disclaimer)

In de Voorjaarsnota is gebruik gemaakt van informatie van derden. Hoewel de Voorjaarsnota met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is samengesteld kunnen gebruikers van deze stukken geen rechten ontlenen aan of aanspraak maken op de juistheid en volledigheid van de inhoud. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die daardoor kan ontstaan.

Ambities

Onze missie is:

“Iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.”

1. We doen het samen!

De gemeente Berg en Dal is er voor haar inwoners. Die inwoners vormen samen de gemeenschap Berg en Dal. Met elkaar zorgen we ervoor dat het goed wonen is in onze gemeente. Maar er verandert wel iets in de manier waarop we dat doen. De tijd dat de gemeente voor alles zorgde én over alles besliste is voorbij. Dat kan niet meer en dat willen we ook niet meer. U als inwoner vraagt en krijgt steeds meer zeggenschap. En u zorgt steeds vaker zelf voor een goed woon-, werk- en leefklimaat. Voor uzelf en voor anderen. De gemeente wil hierbij een gelijkwaardige partner zijn. We willen ruimte geven aan uw initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk te maken.

2. Betaalbaar Berg en Dal!

Wij zijn ons er heel goed van bewust dat wij met gemeenschapsgeld werken. De portemonnee van de gemeente verschilt daarbij niet zo veel met die van uzelf. Niet alles wat we willen kan ook, dus maken wij duidelijke keuzes. En we geven niet meer uit dan er binnenkomt. Als er een tekort dreigt dan kijken we eerst of er in de uitgaven geschrapt kan worden. We kunnen ook de belastingen verhogen, maar dat willen we zoveel mogelijk voorkomen. Onze belastingen zijn bijna de laagste van Gelderland en dat willen we zo houden.

3. Hier wordt gewerkt!

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Als u daar niet op eigen kracht in slaagt, dan helpen wij daarbij. Onze gemeente heeft een prachtige natuur en ligt in een afwisselend landschap. We hebben een rijke geschiedenis en daarvan is in onze gemeente veel terug te vinden. Buiten, maar ook in onze musea. Het toerisme is dan ook belangrijk voor onze gemeente en we werken er hard aan om onze gemeente nog aantrekkelijker te maken. Voor u als inwoners, maar ook voor al die bezoekers. Het toerisme zorgt ook voor werkgelegenheid. Dat is belangrijk. Onze missie is niet voor niets: iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.

4. Duurzaam Berg en Dal!

De zorg voor de wereld van morgen is ontzettend belangrijk. Onze kinderen moeten kunnen opgroeien in een mooie, veilige en gezonde omgeving. Daarom gaan we energie besparen, meer schone energie opwekken, grondstoffen hergebruiken, blijven we lokale initiatieven ondersteunen en zorgen voor minder afval. Doordat ons klimaat verandert, krijgen we ook steeds extremer weer. We moeten zorgen dat we onze omgeving hier goed op inrichten. Hiervoor is de komende jaren veel geld nodig. Wij kunnen dat niet alleen, dat moeten we samen doen met u. Wij passen de openbare ruimte aan. Aan u vragen wij hetzelfde te doen op uw eigen terrein.

5. Zichtbaar en betrouwbaar!

Onze inwoners, instellingen en bedrijven weten voor welke producten en diensten zij bij de gemeente terecht kunnen. Wij communiceren hier duidelijk over. Aan de balie, de telefoon, maar ook op de gemeentepagina, website en sociale media. U weet ons te vinden en u bent tevreden over onze dienstverlening. Dat komt omdat we duidelijk zijn over wat we doen en wat we niet doen. We zijn vriendelijk, geven snel antwoord op eenvoudige vragen en leveren maatwerk als dat nodig is. We bieden hulp aan mensen in nood. We hebben contact met u en weten wat er speelt in onze gemeente en in de regio. Wij laten zien dat wij opkomen voor de belangen van onze inwoners.

Programma's

Overzicht programma's

Inwoner

Meestal heb je de gemeente niet nodig in je dagelijks leven. Je redt het prima zelf. Dat is ook de bedoeling. Maar dat lukt niet iedereen. Soms lukt het niet om alles zelf te regelen. Vaak zonder dat je daar zelf iets aan kunt doen. De gemeente probeert je dan te helpen. Dat kan voor een korte of lange tijd zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om zorg, inkomen, onderwijs of gezondheid. De belangrijkste dingen die je nodig hebt om op een normale en prettige manier te kunnen leven. De gemeente is vaak een laatste plek voor hulp. Daarbij werkt de gemeente samen met andere organisaties of huurt hen hiervoor in. Onze bedoeling is iedereen een goede basis te geven, een steun in de rug, zodat je verder kunt en mee kunt blijven doen!

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 1.1 Ik heb voldoende inkomen.
- 1.2 Ik kan hulp vragen als dat nodig is.
- 1.3 Ik ben betrokken en doe mee.
- 1.4. Alle kinderen krijgen gelijke kansen.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.1 Ons minimabeleid zorgt ervoor dat ook inwoners die weinig geld hebben mee kunnen doen in de samenleving.

Met ons minimabeleid willen wij inwoners die om welke reden dan ook een laag inkomen hebben, ondersteunen om toch mee te kunnen doen in onze samenleving. Wij hebben daarbij extra aandacht voor kinderen die in armoede opgroeien.

In 2021 hebben wij het minimabeleid geëvalueerd. De lessen daaruit zijn verwerkt in een nieuw minimabeleid dat vanaf 2022 ingaat. Dit nieuwe beleid sluit beter aan bij de huidige realiteit en is tot stand gekomen met input van inwoners, de woningcorporaties, Humanitas en Schuldhulpbuddy. Ook hebben we de handen ineengeslagen met Stichting Leergeld,

Jeugdfonds Sport & Cultuur en andere organisaties die ons kunnen helpen bij de ondersteuning aan onze inwoners, door de juiste mensen te bereiken met de juiste middelen.

Belangrijke elementen in het nieuwe beleid zijn maatwerk, vertrouwen in de inwoner en vraaggericht werken. We willen minder regels en lijstjes en meer aansluiten bij wat de inwoner nodig heeft.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanuit het nieuwe beleidsplan minima & schuldhulpverlening wordt een actieplan opgesteld. Hierin staat beschreven hoe de doelen in het beleidsplan worden behaald met acties. Dit geeft ons richting voor de aankomende jaren en de mogelijkheid om te prioriteren.

Er wordt ook gewerkt aan nieuwe beleid voor de bijzondere bijstand, dit nieuwe beleid geeft ruimte voor meer maatwerk. Daarnaast wordt gekeken hoe om te gaan met de Doe Mee!-regeling en het Kindpakket in combinatie met een samenwerking met Stichting Leergeld. Ook energiearmoede is een belangrijk thema. Er wordt gekeken naar energiebesparende maatregelen voor minimahuishoudens. Daarnaast wordt de eenmalige energietoeslag zo snel mogelijk uitgekeerd.

1.1.2 We zetten sterk in op de preventie van schulden. Inwoners met beginnende schulden helpen we voordat hun problemen groter worden.

In 2022 voeren we nog steeds zelf de eerste fase van schuldhulpverlening uit (de zogeheten stabilisatiefase). Omdat we hiervoor geen middelen meer krijgen van het rijk, zetten we voor de capaciteit van schuldhulpverleners eigen middelen in.

Daarnaast zijn er vanaf 2022 meer mogelijkheden om inwoners te helpen met bijvoorbeeld een budgetcoach of budgetbeheer. Op die manier voorkomen we dat inwoners in een langdurig schuldhulpverleningstraject belanden. In 2022 verwachten we ook de eerste effecten te zien van het project Vroegsignalering. Inwoners moeten vroeg in beeld komen wanneer er sprake is van betalingsachterstanden. Hiermee voorkomen we dat inwoners hoge schulden opbouwen. Met het oog op de nasleep van de coronacrisis blijven we goed in de gaten houden of onze schuldhulpverlening rondom ondernemers met schulden sluitend is. Deze doelgroep wordt naar verwachting groter en het is van belang dat we hen de juiste hulp kunnen blijven bieden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een nieuwe contract met SSHB Support (voorheen Schuldhulpbuddy's) aangegaan. In dit contract ligt de nadruk op het verbeteren en verduurzamen van de samenwerking tussen SSHB en de gemeente.

Onze preventietaken hebben we uitgebreid. Zo doen we mee met de Week van het geld waarin gastlessen op scholen worden gegeven. Ook worden er verjaardagspakketjes naar 18-jarigen gestuurd waarin meer informatie staat over hun financiële rechten en plichten.

We zien nog geen gevolgen bij schuldhulpverlening rondom de hoge energiekosten. Dit verwachten we in de loop van het jaar wel.

1.2.1 Grip op de kosten van Wmo en Jeugdhulp: implementatie koersdocument

In het Koersdocument sociaal domein dat begin 2021 door de raad is vastgesteld hebben we de richting bepaald om de ondersteuning op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet goed en betaalbaar te houden.

De drie belangrijke thema's waar we de komende tijd aan gaan werken zijn:

- gebiedsgericht werken (niet elke wijk heeft hetzelfde nodig)
- één gezin, één plan (te beginnen met meer en betere samenwerking tussen het sociaal team en team participatie en inkomen)
- normaliseren (o.a. door meer laagdrempelige opvoedondersteuning).

In 2022 evalueren we de pilot indicatievrije dagbesteding voor volwassenen die in 2021 is gestart. We investeren in de samenwerking met onze partners, met name in het preventieve, voorliggende veld. Samen werken we aan een gezamenlijke visie op preventie en kijken we hoe we ook verwijzers, zorgaanbieders, sportclubs, ouders en jeugdigen en andere relevante partijen hieraan kunnen verbinden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Naast het thema Gebiedsgericht werken, zijn we gestart met het Sociaal Atelier. Dit is een integrale werkvorm waarin alle organisaties die werken op het gebied van welzijn, zorg en leefbaarheid gezamenlijk projecten oppakken en uitvoeren. Inwoners worden betrokken bij de opzet en uitvoering van projecten. Deze vorm van co-creatie sluit goed aan bij de geest van deze tijd.

Voor *Eén gezin één plan* zijn we bijna zo ver dat we in ieder geval de ICT systemen van het Sociaal Team en van team Inkomen en Participatie op elkaar hebben aangesloten.

In eerste instantie is gekozen om pas later in het jaar met *Normaliseren* aan de slag te gaan.

Wel is begin 2022 een projectleider gestart die zich bezighoudt met de gezamenlijke visie op en verbinding met partners in het preventieve voorliggende jeugdveld.

De voorbereiding op de evaluatie van de pilot indicatievrije dagbesteding is in samenwerking met de gemeente Nijmegen en de aanbieders gestart.

1.2.2 We helpen inwoners langer zelfstandig thuis te wonen.

We willen een inclusieve samenleving zijn. Mensen wonen daarom steeds minder vaak in zorginstellingen, ook als ze ouder worden of (psychisch) kwetsbaar zijn. Om hen goed te ondersteunen gaan we in 2022 het volgende doen:

- We gaan werken met multidisciplinaire wijk-Ggz-teams. Met deze teams wordt de kennis van mensen die nu al in de wijk werken (Sociaal Team medewerkers, buurtbeheerders, wijkagenten, opbouwwerkers, etc.) aangevuld met kennis van professionele zorgaanbieders (zoals behandelaars, psychiatrisch verpleegkundigen en psychologen).
- We gaan aan de slag met de verbeterpunten uit de evaluatie van de Wet verplichte ggz (Wvggz).
- We organiseren een ouderenmarkt.
- We gaan vrijwilligers opleiden om 65+ ers te bezoeken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In plaats van multidisciplinaire wijk-GGZ-teams hebben we in onze gemeente uiteindelijk gekozen voor het project wijk GGD'er. Hiermee sluiten we beter aan bij de reeds aanwezige expertise in onze sociale teams en voorkomen we dat er een extra toegangspoort en daarmee een nog meer versnipperd zorglandschap ontstaat. Voor de wijk GGD'er hebben we subsidie gekregen van ZonMW. Het project start per 1 april 2022 en doen we in samenwerking met de gemeenten Heumen en Mook en Middelaar.

1.2.3 We helpen voorkomen dat kinderen uit huis worden geplaatst.

Als een kind (tijdelijk) niet thuis kan wonen is dit erg ingrijpend. Daarom willen we uithuisplaatsingen zoveel mogelijk voorkomen.

In 2022 zetten we daarom op de volgende acties in:

- We gaan door met de pilot buurtgezinnen (waarin gezinnen elkaar helpen) en evalueren dit aan het einde van het jaar.
- We versterken de samenwerking met alle partijen (zoals de Raad voor de Kinderbescherming, de Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis) in het kader van de Gelderse Verbeteragenda Jeugd.
- We versterken daarnaast óók de samenwerking binnen de verschillende teams van onze gemeentelijke organisatie (één gezin, één plan, één regisseur, zie 1.2.1).

Stand van zaken Voorjaarsnota

De organisatie van de jeugdbeschermingsketen is complex, met veel betrokken organisaties. Van lokale wijkteams en Veilig Thuis tot Jeugdbescherming en de Raad voor de Kinderbescherming. De diensten van de verschillende organisaties vormen te vaak geen logisch, samenhangend en overzichtelijk geheel voor het gezin. Er is overlap maar tegelijkertijd sluiten de vele schakels niet altijd op elkaar aan. Soms vallen er gaten. Met als gevolg dat de juiste hulp en bescherming tekort schieten. De Gelderse gemeenten, Veilig Thuis, Jeugdbescherming, Moviera (opvangcentrum huiselijk geweld) en de Raad voor de Kinderbescherming hebben daarom afgesproken om intensiever samen te werken in één team. Dit noemen we Toekomsttuinen. In de regio Gelderland-Zuid gaan we daarmee aan de slag.

1.2.4 Wij helpen mantelzorgers, zodat zij de zorg voor hun naasten kunnen blijven bieden.

In 2022 gaan we samen met mantelzorgers en met Mantelzorg Berg en Dal in gesprek om de nota mantelzorg 2019-2021 te herijken. We bekijken opnieuw welke behoeften er zijn en hoe wij dit binnen het beschikbare budget het beste kunnen realiseren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Nu er weer meer mogelijk is worden activiteiten voor mantelzorgers opgestart. Zoals 'koffie met' en 'mantelzorgtafels' in Millingen en Groesbeek.

Ook is gewerkt aan de nieuwe Nota Mantelzorg 2022-2026. Deze nota is weer gezamenlijk opgesteld met Mantelzorg Berg en Dal. We benoemen concreet hoe we de mantelzorgers willen ondersteunen. Deze nota leggen we in de loop van 2022 voor aan de gemeenteraad.

1.3.1 Inwoners bepalen zelf welke onderwerpen belangrijk zijn voor hun dorp en gaan hiermee aan de slag.

De gemeente stelt budget en ambtelijke ondersteuning beschikbaar voor het opstellen van Dorpsagenda's. De inwoners uit het dorp nemen het initiatief voor een Dorpsagenda, wij ondersteunen waar dit nodig is.

Bij het opstellen van een Dorpsagenda bespreken inwoners met elkaar wat ze in hun dorp kunnen doen om er goed te leven en te wonen. Hierover maken ze samen afspraken. Ze bepalen zelf waar ze aan willen werken en of ze hierbij hulp van de gemeente of andere organisaties nodig hebben.

Door de coronamaatregelen is het in 2020 en 2021 lastiger geweest om met elkaar het gesprek te voeren. In 2020 is door inwoners in Millingen a/d Rijn een start gemaakt aan een Dorpsagenda. We verwachten dat zij dit eind 2021 weer oppakken en in 2022 een Dorpsagenda aan de gemeente presenteren.

In Kekerdom, Leuth, Ooij, Berg en Dal, Heilig Landstichting en de Horst is inmiddels een Dorpsagenda opgesteld en is een start gemaakt met het realiseren van de eerste acties.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In Breedeweg is een nieuwe start gemaakt met de Dorpsagenda. Samen met Forte Welzijn worden eerste gesprekken gevoerd met de initiatiefnemers.

In Millingen aan de Rijn zijn de initiatiefnemers gestopt met de Dorpsagenda.

De werkgroep Burgerparticipatie (bestaande uit vrijwilligers) komt binnenkort met de resultaten van de evaluatie van de bestaande Dorpsagenda's en de werkwijze. Deze resultaten nemen we mee in de jaarlijkse evaluatie van de Nota Participatie. De evaluatie leggen we voor aan de gemeenteraad.

1.3.2 We werken samen met inwoners zoals we hebben afgesproken in de nota inwonerparticipatie.

In 2022 wordt het werken volgens de nota 'Samen maken we Berg en Dal' steeds vanzelfsprekender – zowel binnen als buiten het gemeentehuis. De nota wordt in 2022 ook gebruikt als kader voor de nieuwe omgevingsvisie/wet.

We zijn actief met inwoners in gesprek en werken samen, ook op ons digitale platform www.samenbergendal.nl. Dit platform evalueren we in 2022.

De werkgroep burgerparticipatie kijkt jaarlijks samen met ons naar hoe wij inwonersparticipatie vormgeven. Indien nodig passen we de werkwijze en de nota aan: al doende leren we.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben een interne werkgroep 'Samen maken we Berg en Dal' opgericht. De leden komen uit de verschillende teams en zijn ambassadeur van de interne samenwerking en de samenwerking met onze inwoners en andere partijen. Bij ruimtelijke ordeningsprojecten verwijzen we de initiatiefnemers naar de werkwijze in de nota. Dit wordt actief opgepakt. We werken aan een toolkit voor de initiatiefnemers en onze collega's, zodat het goede gesprek met

de belanghebbenden wordt gevoerd.

De nota participatie wordt dit jaar geëvalueerd. Onderdeel van de evaluatie is het digitale platform. De resultaten van de evaluatie worden ter informatie aan de gemeenteraad voorgelegd. De evaluatie willen we ook met een aantal raadsleden voorbereiden.

1.3.3 We gaan met jongeren in gesprek om hen bewust te maken van hun stem.

In 2020 is een enquête onder jongeren uitgezet met de vraag 'Wat is voor jullie een belangrijk thema?'. Hieruit kwamen onder andere de thema's starterswoningen in de gemeente en duurzaamheid naar voren.

Woningcorporatie Waardwonen ziet kansen om in Millingen aan de Rijn starterswoningen voor jongeren te realiseren. Omdat dit een thema is dat jongeren belangrijk vinden is door Waardwonen contact gezocht met potentiële jonge huurders. Dit plan wordt in 2022 verder opgepakt.

In 2022 gaan we opnieuw in gesprek met onze jongeren om vervolgens een ander thema op te pakken. De raads werkgroep jongerenparticipatie/jongerenraad pakt dit op. Zij willen hier ook het digitale platform www.samenbergendal.nl voor inzetten. Dit is voor jongeren een laagdrempelige manier om actief mee te doen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op dit moment lopen nog gesprekken met de buurt over de nieuwbouw van de starterswoningen in Millingen aan de Rijn. Ook met jongeren is gesproken. Zij zijn enthousiast over de huidige plannen van Waardwonen.

Op dit moment zijn er verschillende jongereninitiatieven. Twee groepen jongeren zijn samen met de gemeente in gesprek over een skatebaan in de omgeving van Beek. In Millingen aan de Rijn hebben jongeren subsidie van de gemeente gekregen voor het realiseren van een Calisthenicspark (fitnessplek in de buitenruimte). Jongeren willen elkaar les geven op deze plek. In maart is de jongerenontmoetingsplek bij sporthal Heuvelland gerealiseerd. Hier kunnen jongeren ook buiten sporten. Dit is gerealiseerd op verzoek van een groep jongeren uit Groesbeek.

1.3.4 Statushouders horen erbij in Berg en Dal.

Inburgering

Op 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Hierin is het laten meedoen/participeren van statushouders niet als aparte taak/verantwoordelijkheid van de gemeente opgenomen. Terwijl wij dit juist zo belangrijk vinden. We willen namelijk voorkomen dat statushouders lang afhankelijk blijven van een uitkering en niet goed integreren. Daarom willen wij hier in 2022 extra in investeren.

Huisvesting

Door de krapte op de woningmarkt blijft het huisvesten van statushouders een uitdaging. Vooral bij een hoge taakstelling. Met woningcorporaties maken we hier afspraken over. En we zetten de komende jaren in op het versneld bouwen van sociale huurwoningen. Het aantal sociale huurwoningen groeit, maar nog niet hard genoeg. Waar zich kansen voordoen pakken we ook zelf het initiatief voor huisvesting.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Inburgering

We zijn per 1 januari begonnen met de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. De gemeente heeft daarbij de volledige regie op het inburgeringsproces van nieuwkomers. Als de inburgeringsplichtige aan de gemeente is gekoppeld en er een woning is toegewezen helpt Vluchtelingenwerk met de inrichting en biedt gedurende een half jaar maatschappelijke begeleiding. In de beginfase wordt een leerbaarheidstoets afgenomen en wordt de brede intake afgerond. Uit deze brede intake vloeit het Plan inburgering en participatie (PIP) waarin de geadviseerde inburgeringsroute, de einddoelstelling participatie, einddoelstelling taal, startdatum Participatieverklaringstraject (PVT) en Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) zijn opgenomen. Aandachtspunten op 'overige leefgebieden' worden ook opgenomen zodat er

optimale ondersteuning van het inburgeringstraject wordt geboden.

In de eerste zes maanden van het traject onderzoeken we ook de financiële redzaamheid van de statushouder en bieden we daarbij ondersteuning aan, in samenspraak met Vluchtelingenwerk, SSHB support (voorheen Schuldhulpbuddy) en de Formulierenbrigade. Tevens werken we aan intensieve werving van taalmaatjes en worden via het WerkBedrijf meer taalstages ingezet.

Huisvesting

De huisvesting van statushouders staat zwaar onder druk, de druk is momenteel ook verhoogd door de komst van vluchtelingen uit Oekraïne. De verwachting is dat het Rijk gemeenten gaat verplichten ook voor de statushouders meer opvangcapaciteit te realiseren. Wij hebben net als veel andere gemeenten een achterstand in de taakstelling. We zijn afhankelijk van vrijkomende sociale huurwoningen bij de corporaties waar helaas nog steeds een groot tekort aan is. De komende maanden zullen we de extra maatregelen van het Rijk moeten afwachten. Deze inspanningen combineren we op dit moment met de grootschalige opvang in de Kentering van vluchtelingen uit Oekraïne.

1.3.5 Alle inwoners hebben voldoende vaardigheden om mee te kunnen doen.

Om mee te kunnen doen in onze samenleving moet je kunnen lezen en schrijven. In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen daar moeite mee. Naar verhouding betekent dit voor Berg en Dal ongeveer 5.000 inwoners. Zij vinden minder snel een baan, leven minder gezond en hebben sneller financiële problemen. Daarom helpen we mensen in onze gemeente die moeite hebben met lezen, schrijven en/of digitale vaardigheden. Dat doen we samen met organisaties als het ROC, de bibliotheek, Forte Welzijn en Stichting Lezen en Schrijven. In 2021 is een nieuw regionaal uitvoeringsplan gestart met een looptijd van 4 jaar. In 2022 gaan we verder met de doelen die we hebben vastgelegd: nog meer laaggeletterden bereiken, verbeteren kwaliteit van het educatieaanbod, en we meten om te weten wat werkt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Per januari 2022 is er in de regio Rijk van Nijmegen een nieuwe taalcoördinator gestart. De coördinator gaat zich inzetten voor de regionale aanpak van laaggeletterdheid in het Rijk van Nijmegen. Daarnaast zal de coördinator een coördinerende en organiserende rol gaan vervullen binnen het Bondgenootschap.

Daarnaast zijn er in de regio meerjarige subsidieafspraken gemaakt met het ROC Nijmegen (en ROC Rivier) om het formele aanbod volwasseneneducatie te blijven verzorgen, in ieder geval tot en met 2024. Het formele aanbod volwasseneneducatie heeft als doel de vaardigheden van onze inwoners op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden te verbeteren.

In het voorjaar zijn er gesprekken geweest om in samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven regionaal aan de slag te gaan met het onderwerp 'taalrijke thuisomgeving'. Door in te zetten op een gezinsgerichte aanpak zetten we in op taalarme ouders/opvoeders. Concrete plannen hiervoor geven we vorm.

1.3.6 Samen met vrijwilligers bepalen we hoe we hen het beste kunnen ondersteunen.

Vrijwilligers zijn essentieel voor onze vitale dorpen. In het najaar van 2021 is aan vrijwilligers gevraagd hoe wij hen het beste kunnen ondersteunen. Dit leidt tot de nieuwe nota vrijwilligerswerk 2022-2025. In deze nota staat concreet wat wij onder andere in 2022 voor onze vrijwilligers doen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In februari heeft de gemeenteraad de nieuwe nota Vrijwilligerswerk 2022-2026 vastgesteld. De nota is met het vrijwilligerssteunpunt van Forte Welzijn opgesteld. Concrete acties van vrijwilligers zijn op www.samenbergendal.nl opgehaald. Op verzoek van verschillende stichtingen en verenigingen zijn WBTR (Wet bestuur en toezicht rechtspersonen) cursusavonden georganiseerd. De WBTR is een wettelijke verplichting voor verenigingen en stichtingen en geldt voor alle besturen. Maar liefst 36 stichtingen en verenigingen hebben zich aangemeld. Vanaf maart zet het vrijwilligerssteunpunt zich extra in voor hulp aan de Oekraïense vluchtelingen door onder andere vrijwilligers te koppelen aan vluchtelingen.

1.3.7 Inwoners kunnen gebruikmaken van de bestaande Inloop & Ontmoetingspunten

In iedere kern zijn plaatsen waar mensen zelf activiteiten kunnen organiseren en elkaar kunnen ontmoeten. We noemen dit de Inloop en Ontmoetingspunten. Hier kan iedereen gebruik van maken. Vanwege corona heeft de inloop en ontmoeting anders gefunctioneerd dan anders en hebben we in 2020 en 2021 niet de impuls kunnen geven die we voor ogen hadden. Het bleek moeilijk om met name mensen met een psychische kwetsbaarheid te bereiken en hun deelname aan de inloop en ontmoetingsactiviteiten te bevorderen. In 2022 onderzoeken we met zorgaanbieders en ervaringsdeskundigen welke herziening nodig is en of we de inloop voor mensen met een psychische kwetsbaarheid lokaal blijven organiseren of dat we hiervoor gaan aansluiten bij regionale locaties.

Ook evalueren we in 2022 de algemene, indicatievrije dagbesteding voor ouderen en stellen we dit zonnodig bij.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Tijdens de coronaperiode konden de Inloop en Ontmoetingspunten grotendeels open blijven, maar zagen we dat een deel van de doelgroep en de vrijwilligers voorzichtig waren om deel te nemen. We hopen dat dit tijdsgekeer is met de versoepeling van de maatregelen. Met de aanbieders en Forte Welzijn zijn gesprekken gevoerd om de inloop en ontmoeting voort te zetten en waar mogelijk uit te bouwen met behulp van vrijwilligers en inwonersinitiatieven.

Voor de mensen met een psychische kwetsbaarheid zijn afspraken gemaakt om een aangepast programma in te zetten die de inloop GGZ deels vervangt. We willen hiermee mensen motiveren (weer) aan de inloop GGZ deel te nemen. Dit programma is gericht op bewustwording, inclusie en versterken van de eigen mogelijkheden.

1.4.1 Wij stimuleren bij onze inwoners een gezonde leefstijl.

Sinds 2019 zijn we bezig om te komen tot een rookvrije generatie. De acties die hiervoor zijn ingezet worden voortgezet. In de hele gemeente vinden verschillende activiteiten op het gebied van bewegen en voeding plaats. Via het lokaal sportakkoord, Gezonde School en projectplan Stekkenberg hebben we continu overleg met andere organisaties over mogelijkheden en welke acties om een gezonde leefstijl te promoten.

Uit de recentste jeugdmonitor blijkt dat onze jongeren veel stress en prestatiedruk ervaren. Daarom gaan wij samen met scholen, de gezondheidsmakelaar jeugd en de sociale teams extra inzet plegen op het verhogen van de mentale weerbaarheid bij jongeren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanwege Corona hebben we van het Rijk extra budget ontvangen voor activiteiten op het gebied van gezonde leefstijlinterventies. We gaan dit extra budget besteden aan:

- “Welzijn op Recept”. Een beproefde leefstijlinterventie gericht op welzijn; leefstijl, zingeving, bewustwording, participatie;
- Uitbreiden van de pilot Samen actief. Divers sportaanbod voor uitkeringsgerechtigden, om hun re-integratie te bevorderen. Door sportactiviteiten komt men letterlijk als figuurlijk in beweging;
- Gezondheid beter in beeld. De steekproef van de extra gehouden gezondheidsmonitors van de GGD, wordt verhoogd. Zodat we straks per dorp in beeld hebben de gevolgen van corona en zo gerichtere acties kunnen uitzetten.

Aan vrijwilligers van de EHBO-verenigingen en jongerenwerkers Forte Welzijn is de training EHBO bij drank en drugsongevallen gegeven. Hierdoor weten ze beter hoe te handelen wanneer dit speelt.

1.4.2 Alle kinderen krijgen vanaf hun jongste jaren ondersteuning als zij problemen hebben bij het opgroeien.

Kinderen die in de eerste levensjaren een goede start maken hebben meer kans op een goede gezondheid, deelname aan het onderwijs en kunnen beter meekomen in de samenleving. Daarom ondersteunen wij kwetsbare kinderen en hun ouders in een zo vroeg mogelijk stadium.

Zo zetten we in op het vroegtijdig (h)erkennen van signalen, het voorkomen van problemen

(preventie) en op het bevorderen van gewenst gedrag (promotie).

Ouders kunnen op verschillende manieren informatie en hulp krijgen. Bijvoorbeeld via de website www.opvoedinforegionijmegen.nl en de peutercafés. Er is ook hulp thuis, zoals video home training en Forte Thuis.

In 2022 breiden we de inzet van de jeugdconsulenten op het basisonderwijs uit naar de kinderopvang. Hiermee kunnen we het stoppen van het project Passende Kinderopvang per 2022 voor een deel opvangen.

Het project kansrijke start breiden we uit naar heel onze gemeente, zodat we niet alleen in Groesbeek maar overal in Berg en Dal kwetsbare ouders goed voorbereiden en begeleiden voor, tijdens en na de zwangerschap.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De gemeentelijke website is aangepast. Er is nu een aparte pagina over opvoeden en opgroeien, waar ouders overzichtelijk allerlei informatie kunnen vinden.

<https://www.bergendal.nl/opvoeden-en-opgroeien-wat-zijn-de-mogelijkheden>

Forte Thuis heeft voldoende vrijwilligers om alle gezinnen te begeleiden die dit nodig hebben. Zo'n 8 gezinnen worden momenteel begeleid.

De peutercafés zijn eindelijk weer van start gegaan. Door de coronamaatregelen konden deze activiteiten de afgelopen 2 jaar niet doorgaan.

1.4.3 Kinderen kunnen onbelemmerd onderwijs volgen.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Maar helaas is het niet voor alle kinderen vanzelfsprekend om onderwijs te kunnen volgen. Zij hebben jeugdhulp-ondersteuning nodig in de vorm van begeleiding en verzorging.

In 2022 starten we in de regio Rijk van Nijmegen een pilot met meerdere scholen op het voortgezet speciaal onderwijs dat lijkt op de eerdere pilot van de St. Maartensschool. We zorgen hiermee voor laagdrempelig beschikbare jeugdhulp op het speciaal voortgezet onderwijs, zodat elk kind onderwijs kan volgen en ouders en school worden ontzorgd.

Ook breiden we de huidige inzet van de jeugdconsulenten op het basisonderwijs uit naar het middelbaar onderwijs: het Montessori College in Groesbeek en de Notre Dame des Anges in Ubbergen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een hulpmiddel bij het beschikken van Individuele Zorg Binnen Onderwijs (IZBO) opgesteld en gedeeld met verschillende scholen in onze gemeente en in de regio Rijk van Nijmegen. Dit helpt om jeugdhulp in de verschillende gemeenten en op de verschillende scholen op dezelfde manier te beschikken. We evalueren het gebruik van het hulpmiddel regelmatig met samenwerkende partijen.

Door corona hebben veel leerlingen vertraging opgelopen in het leerproces. Naast de cognitieve ontwikkeling staat de sociaal-emotionele ontwikkeling onder druk. De onderwijsachterstanden van de groep die daar risico op loopt, zijn verder vergroot. In dit kader heeft de gemeente vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) ontvangen. De gemeente gaat deze middelen inzetten in de voorschoolse periode, het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. In het voorjaar van 2022 is hiervoor een plan vastgesteld. In de periode april 2022 tot december 2023 worden deze middelen ingezet om achterstanden in te halen. Het doel is samen met scholen en lokale partners in Berg en Dal de ontwikkeling van kinderen en jongeren, onder andere op cognitief én sociaal emotioneel vlak, een extra stimulans te geven.

1.4.4 Ieder kind gaat naar school of heeft een passend toekomstperspectief. Schooluitval wordt zo veel mogelijk voorkomen.

In 2021 is gestart met een nieuw programma Voortijdig School Verlaten (VSV) met een looptijd van vier jaar. We willen met dit programma vroegtijdig schoolverlaten zoveel mogelijk voorkomen. Dit doen we door alle jongeren tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs

verlaten, terug te leiden naar een passende (vervolg)opleiding, arbeidsplaats, zorg of combinatie daarvan. Wij bieden hen daarmee kansen voor een beter toekomstperspectief.

Om dit te bereiken zetten we onder andere in op een sterkere verbinding tussen onderwijs en zorg, zowel op de middelbare scholen als op MBO scholen. Voor de MBO scholen is medio 2021 een projectleider gestart en ligt er voor 2022 een uitvoeringsplan klaar, waar wij regionaal aan meewerken.

Voor het Voortgezet Onderwijs zijn er in 2021 plannen van aanpak opgesteld voor een viertal regionale pilots. Berg en Dal is aangesloten bij twee van deze pilots, waar we in 2022 aan gaan werken:

- een pilot om de verbinding tussen schoolmaatschappelijk werk en het sociaal team te versterken;
- een pilot met meerdere middelbare scholen voor speciaal onderwijs voor beschikkingsvrije jeugdhulp zoals op de St. Maartensschool.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Begin 2022 is er een regionale bijeenkomst geweest met de contactpersonen van de lokale wijkteams van de gemeenten en schoolmaatschappelijk werkers op de MBO scholen. Hier zijn samenwerkingsafspraken gemaakt. In 2022 volgen meer bijeenkomsten, waarin de verschillende thema's op het gebied van samenwerking besproken worden, mede door het bespreken van casussen.

Voor het voortgezet onderwijs zijn er bijeenkomsten met contactpersonen van de lokale wijkteams van de gemeenten waarvan de meeste leerlingen op een bepaalde school zitten. Dit is per school georganiseerd. Wij zijn aangesloten bij bijeenkomsten met het Nôtre Dame des Anges, Montessori College Groesbeek, het PRO-College samen met het Mondial en Pontem College.

Voor de pilot beschikkingsvrije jeugdhulp zijn we begonnen met een inventarisatie van de jeugdhulp die de jeugdigen op de betreffende scholen nu ontvangen. Met deze informatie kunnen we beoordelen wat er op elke school nodig is en hoe we dat in een collectieve regeling kunnen organiseren.

1.4.5 We zorgen voor een veilige (thuis)omgeving. Door versterking van de lokale samenwerking voorkomen, stoppen en lossen we zoveel mogelijk huiselijk geweld en kindermishandeling op.

In 2021 is de regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling geactualiseerd. Aansluitend op de regionale aanpak wordt in 2022 een lokaal plan opgesteld. Complexe scheidingen krijgt hierin een prominente rol, omdat nog steeds veel kinderen in de problemen komen bij een (v)echtscheiding van hun ouders.

We zorgen ervoor dat ouders op een gemakkelijke manier alle informatie over scheiden kunnen vinden. Bijvoorbeeld informatie over geldzaken, ouderschap, wonen, juridische zaken enzovoorts. En we bekijken wat we in het algemeen toegankelijke, collectieve aanbod moeten ontwikkelen, om te voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan (versterking ouderschap).

Ook ouderenmishandeling en financieel misbruik van ouderen komt helaas steeds vaker voor. Via onze lokale Alliantie (financieel) Veilig Ouder Worden zorgen we voor voorlichting aan professionals en inwoners, zodat dit onderwerp meer onder de aandacht komt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Om voor de zomer tot een lokaal plan huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) te komen vond in februari een inspiratiesessie met professionals plaats. Dit als verdiepingsslag op de inventarisatie bij professionals over welke thema's binnen HGKM terug moeten komen in de lokale aanpak, die eind oktober is gehouden. Twee thema's komen, zoals verwacht, duidelijk naar voren: ouderenmishandeling en complexe scheidingen.

Regionaal is een start gemaakt voor het opzetten van een regionaal scheidingsloket: een informatie- en adviespunt voor zowel inwoners als professionals. De website van de gemeente is aangepast waardoor nu ook informatie over echtscheiding makkelijker is te vinden.

In januari is tijdens de netwerkklunch sociaal team voorlichting gegeven door de lokale alliantie over oudermishandeling en financieel misbruik bij ouderen. Hoe herken je signalen en wat kun je doen. Ook is via social media en De Rozet aandacht besteed aan dit onderwerp, zodat inwoners beter weten waar ze terecht kunnen als ze vermoedens hebben.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	-50.183	-49.841	-2.283	-52.124	-50.057	-49.597	-48.990
Baten	12.884	12.441	1.408	13.849	12.243	12.252	12.261
Totaal programma	-37.300	-37.400	-875	-38.275	-37.814	-37.345	-36.729

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 1e begrotingswijziging	-174	-233	-233	-233	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-174	-233	-233	-233	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Salarislasten zorgdomein jeugd en wmo	-175	-173	-172	-173	-
2.2 Versterking dienstverlening gemeenten	-130	-129	-123	-124	-
2.3 Toeslagenaffaire					-
- kosten hulpverlening gedupeerden toeslagenaffaire	-25	-	-	-	-
- rijksvergoeding toeslagenaffaire	25	-	-	-	-
2.4 Wijk GGD-er					-
- inzet wijk GGD-er	-50	-	-	-	-
- subsidie ZonMw wijk GGD-er	50	-	-	-	-
2.5 Project Samenleven in de wijk					-
- kosten project	-65	-	-	-	-
- subsidie ZonMw	65	-	-	-	-
2.6 GGD verplichte GGZ	16	16	16	16	-
2.7 Inhuur Tozo	-30	-	-	-	-
2.8 Bijstandsuitkeringen					-
- uitkeringslasten	198	198	198	198	-
- rijksuitkering	-199	-199	-199	-199	-
2.9 Opvang vluchtelingen Oekraïne					-
- uitgaven opvang vluchtelingen	-1.400	-	-	-	-
- rijksuitkering opvang vluchtelingen	1.400	-	-	-	-
2.10 Extra voorbereidingskrediet Revitalisering de Mallemolen	-	-	-	-	-370
2.11 Subsidie Forte Welzijn	-22	-22	-22	-22	-

2.12 Onderwijsachterstandenbeleid					
- uitvoeringskosten	-68				-
- rijksbijdrage	68				-
2.13 Project Gezonde leefstijl					
- projectkosten	-45				-
- rijksbijdrage	45				-
2.14 Uitbreiding formatie bezwaar en beroep Team I&P	-13	-26	-26	-26	-
2.15 Diverse kleine mutaties	-10	-10	-10	-8	-
Administratieve overboeking	-335	-92	-92	-92	-
Afrondingsverschillen	-	1	-	-	-

Totaal mutaties Voorjaarsnota	-700	-436	-430	-430	-370
--------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Totaal mutaties programma 1	-874	-669	-663	-663	-370
------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

1.1 1e begrotingswijziging

Nadat de programmabegroting 2022 is aangeboden aan de raad hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in de 1e begrotingswijziging en leiden per saldo tot een positieve bijstelling van de begroting met € 659.000. Zie ook de programma's Onze buurt, Onze gemeente, Ons geld en Overhead (1.1). De 1e begrotingswijziging is tegelijk met de begrotingsbehandeling door de raad vastgesteld. Voor dit programma gaat het om: toezicht en handhaving gastouderschap (- € 10.000), gemeentelijk schuldenbeleid (- € 43.000), bijzondere bijstand (- € 21.000), deels terugdraaien bezuiniging 4 ton personeel Sociaal Team (- € 100.000) en de revitalisering Mallemolen (- € 224.000 vanaf 2023).

2.1 Salarislasten zorgdomein jeugd en wmo

Het kabinet heeft een motie aangenomen over het vrijmaken van extra financiële middelen voor zorgsalarissen van aanbieders van Wmo en jeugd. Gemeenten ontvangen hiervoor een bijdrage via de algemene uitkering. Voor onze gemeente gaat het om een bedrag van € 175.000. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (2.1).

2.2 Versterking dienstverlening gemeenten

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvang (POK) over de toeslagenaffaire heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Wij ontvangen hiervoor € 130.000 via de algemene uitkering. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (2.1).

2.3 Toeslagenaffaire

Voor de hulpverlening van gedupeerden van de toeslagenaffaire huren we extern personeel in. Deze kosten vergoedt het Rijk. De inhuurkosten en de rijksvergoeding ramen we op € 24.500.

2.4 Wijk GGD-er

Ambulantisering GGZ is landelijk beleid dat is vastgelegd in ons beleidsplan Samen Dichtbij. Met dit beleid organiseren we zorg veel meer lokaal in dorpen, wijken en bij mensen thuis. Hiervoor zetten we een wijk GGD-er in. Van ZonMw krijgen we hiervoor een subsidie van € 50.000. Dit bedrag ramen we bij aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant.

2.5 Project Samenleven in de wijk

ZonMw heeft een subsidie van € 90.880 toegekend voor het project Samen leven in de wijk. Hiervan is € 25.799 in 2021 uitgegeven. Het restant van € 65.081 ramen we in 2022. Dit betreft zowel de subsidie als de uitgaaf voor dit project.

2.6 GGD verplichte GGZ

Per 2020 is de Wet verplichte ggz (Wvvggz) in werking getreden. De GGD voert deze wet uit. Op basis van de begroting 2022 van de GGD verlagen we de raming met € 16.255.

2.7 Inhuur Tozo

In 2022 moeten we nog werkzaamheden voor de Tozo verrichten zoals aanvullende informatie opvragen bij ondernemers, terugvorderingen en boetes inzetten, en betaalafspraken maken met ondernemers. Hiervoor huren we personeel in. De kosten ramen we op € 30.000. De rijksvergoeding voor de uitvoering van de Tozo hebben we in de jaarrekening 2020 en 2021 verantwoord.

2.8 Bijstandsuitkeringen

De rijksbijdrage voor bijstandsuitkeringen is neerwaarts bijgesteld met € 199.410 op basis van landelijke ontwikkelingen van de bijstandsuitgaven. Ook zien we een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden in onze gemeente. We verlagen onze raming voor uitkeringslasten met € 197.600.

2.9 Opvang vluchtelingen Oekraïne

Voor de noodopvang van de vluchtelingen uit Oekraïne ramen we € 1.400.000 aan kosten. Het Rijk vergoedt deze kosten, zodat we hetzelfde bedrag aan inkomsten ramen. De raad heeft een raadsinformatienota ontvangen met daarin een onderbouwing van dit bedrag.

2.10 Extra voorbereidingskrediet Revitalisering de Mallemolen

In de vergadering van de raad op 21 oktober 2021 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 155.000 voor kosten architect en technische adviezen. Om te komen tot een goed onderbouwd raadsvoorstel moeten we een aantal andere kosten maken waarmee we in dit voorbereidingskrediet geen rekening hebben gehouden. Te noemen zijn inschakeling van externe expertise voor onder meer het opzetten van exploitatiemodellen, adviezen energie en fiscalist, maar ook gemeentelijke organisatiekosten en inhuur projectleider. Ook hebben we kosten voor de noodvoorziening voor Agora onderwijs gemaakt. In totaal is een aanvullend voorbereidingskrediet nodig van € 370.000. De raad heeft hierover een raadsinformatiebrief (raad juni 2022) ontvangen.

2.11 Subsidie Forte Welzijn

In de meerjarenafpraak met Forte Welzijn voor 2021, 2022 en 2023 en daarop gebaseerde subsidiebedragen is geen rekening gehouden met indexering van de looncomponent. In 2021 heeft geen indexering van de looncomponent plaatsgevonden en deze is voor aankomende jaren niet voorzien. Indexering van de looncomponent is echter wel redelijk aangezien subsidies aan andere organisaties en verenigingen jaarlijks worden geïndexeerd. Voor dit programma betekent dit een bijstelling van € 22.000.

In totaal gaat het om een bijstelling van € 27.000. Voor programma Onze buurt en Onze gemeente zijn het kleine mutaties van ongeveer € 2.000. Deze zijn meegenomen onder 'diverse kleine mutaties'.

2.12 Onderwijs achterstandenbeleid

We ontvangen dit jaar een hogere rijksbijdrage van € 67.933 voor het Onderwijs achterstandenbeleid. Dit geld moeten we ook aan dit doel besteden. Dit bedrag ramen we zowel aan de uitgaven- als de inkomstenkant bij.

2.13 Project Gezonde leefstijl

Eind 2021 heeft het Rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor activiteiten op het gebied van gezonde leefstijlinterventies. Een deel van deze middelen is in 2021 niet uitgegeven en kunnen we dus in 2022 nog inzetten. Daarom ramen we zowel aan de uitgaven- als de inkomstenkant € 45.142 bij.

2.14 Uitbreiding formatie bezwaar en beroep Team I&P

We zien een toename van het aantal bezwaarzaken bij WMO/Jeugd. Dit komt mede door de vaststelling van het koersdocument Sociaal Domein waar we inzetten op; 'nee, tenzij'. Daarnaast willen we de kwetsbaarheid verkleinen en voldoende aandacht geven aan juridische kwaliteitsbevordering binnen de teams. Het voorstel is om de huidige functie van 24 uur uit te breiden met 12 uur per 1 juli 2022. Voor dit jaar ramen we € 13.000 aan salariskosten en voor volgende jaren € 26.000.

2.15 Diverse kleine mutaties

Ook zijn een aantal kleine mutaties verwerkt. Voor dit programma gaat het om:

bijstelling begroting 2022 ROB	€ - 3.000
prijsindexatie subsidie schoolmaatschappelijk werk	€ - 1.000
kosten subsidiebeheer volwasseneneducatie	€ - 2.000
subsidie Stichting Seniorenraad	€ - 3.500

Administratieve overboeking

Dit zijn beschikbare budgetten die we op dit programma inzetten. Bijvoorbeeld algemene overheadkosten die we nu rechtstreeks aan een programma toe kunnen rekenen.

Beleidskaders

Gemeentelijke kaders

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie

Algemene subsidieverordening Berg en Dal

Nota vrijwilligerswerk 2022-2026

Mantelzorg in de gemeente Berg en Dal Nota mantelzorg 2019-2021

Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2020

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang Groesbeek 2015

Verordening Tegenprestatie naar Vermogen gemeente Berg en Dal 2016

Afstemmingsverordening (maatregelenverordening) Participatiewet, loaw en loaz gemeente Groesbeek 2015

Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Berg en Dal 2016

Verordening Doe mee Plus gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregel bijzondere bijstand 2021

Beleidsregel handhaving Wet kinderopvang Berg en Dal 2018

Beleidsregel kinderopvang gemeente Groesbeek 2015

Verordening leerlingenvervoer Berg en Dal 2022

Verbonden partijen

Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid

Instituut Bijzonder Onderzoek

Onze buurt

Je brengt een groot deel van je vrije tijd door in de gemeente en het dorp waar je woont. Je wilt daar fijn kunnen leven en wonen. Dat gaat niet vanzelf. Daar moet aan gewerkt worden. Denk bijvoorbeeld aan een schone buurt, veilige wegen, goede riolering en het onderhouden van bomen en planten. Maar ook aan sport en bewegen. De gemeente heeft daarin een aantal taken, maar inwoners en ondernemers hebben dat ook. We hebben elkaar nodig om deze dingen goed te regelen. Daarbij geeft de gemeente steeds meer ruimte aan inwoners en ondernemers om zelf met ideeën te komen. De gemeente wil niet voor inwoners bedenken wat goed zou kunnen zijn, maar juist helpen de ideeën van inwoners te realiseren.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 2.1 In onze buurt is iedereen, zo veel als mogelijk, lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.
- 2.2 Ik voel me veilig in mijn buurt. Inwoners en ondernemers werken samen met de gemeente, politie en andere (zorg)instanties om dat zo te houden.
- 2.3 In onze buurt is het goed wonen.
- 2.4 We willen een duurzame gemeente zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.1 Elke inwoner kan dichtbij huis sporten en spelen.

Speeltuinen vernieuwen wij in nauwe samenwerking met kinderen en buurtbewoners. In het vervangingsschema staat beschreven welke speeltuin wij in een bepaald jaar vervangen en wat hier de kosten voor zijn. In de praktijk kan dit veranderen doordat speeltoestellen op moment van theoretische vervanging nog heel en veilig zijn. In die situatie stellen wij de vervanging uit. In het huidige vervangingsschema staan de volgende plekken voor 2022 op de planning:

- Enkele toestellen op het Oranjeplein in Millingen aan de Rijn.
- Een (houten) speelplek aan de Gelderhorstlaan in Beek.
- Een (houten) speelplek in de groenstrook langs de Rijksstraatweg in Beek.
- Een speelplek aan de Rietvoornstraat in Ooij.

Naast het vervangen van deze speelplekken, onderhouden wij de sport-, speeltoestellen en de (val)ondergronden. Dat doen we op basis van interne en externe inspectieresultaten. Het onderhoud is uitgebreid beschreven in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor de vervanging van de speeltuinen zijn diverse participatietrajecten gestart. Onder andere Forte Welzijn heeft hierin een rol. We bespreken samen met buurtbewoners, belanghebbenden en vooral kinderen de mogelijkheden en wensen van de buurt.

De jaarlijkse inspectieronde is uitgevoerd. Kleine gebreken aan speeltoestellen zijn inmiddels verholpen. In april gaan we de grotere onderdelen vervangen. Om dat te kunnen doen, hebben we materialen besteld. Zodra de vervanging gereed is, zijn de speeltoestellen weer veilig.

2.1.2 We zetten in op verbetering van het lokale sport- en beweegklimaat

Onze sportstimuleringsaanpak bestaat vier jaar in zijn huidige vorm. In 2022 werken we toe naar een integrale aanpak met vooropgestelde doelen. Samen met de vaste samenwerkingspartners werken we toe naar een eenduidige wijze van beschrijving van jaarplannen, wijze van monitoren en rapporteren.

Om de aanpak verder te verbeteren wordt die in 2022 geëvalueerd. Dit doen we door de doelen en de professionele inzet tegen het licht te houden. Aan de hand van de uitkomsten stellen we een plan op hoe we sportstimulering naar de toekomst toe gaan organiseren.

Eind 2020 is het sport- en beweegakkoord afgesloten. Het akkoord is tot stand gekomen met inbreng van sport- en beweegaanbieders, onderwijs, welzijnsorganisaties, gezondheidsinstellingen, lokale ondernemers en gemeente. In dit akkoord is afgesproken wat de organisaties gaan doen om het lokale sport- en beweegklimaat te verbeteren. Net als afgelopen jaar vormt in 2022 het lokale sportakkoord voor een belangrijk deel de agenda om inwoners meer te laten bewegen en het sportaanbod te verbeteren. Samen met partners werken we aan het verwezenlijken van de gezamenlijke ambities:

- Inclusief sporten: niemand buitenspel: we maken ons sterk om kwetsbare doelgroepen waarvoor sport en bewegen niet vanzelfsprekend is door ze beter te bereiken en er bij te betrekken. In Berg en Dal hebben we specifieke aandacht voor de volgende kwetsbare doelgroepen: jeugd (0-18 jaar), mensen met een beperking en senioren.
- Gezonde sportorganisaties, samen sterk: We maken ons sterk om sportaanbieders toekomstbestendig te maken. De financiële en organisatorische basis wordt op orde gebracht, zodat aanbieders zich kunnen richten op ontwikkelen van passend aanbod en het aangaan van duurzame samenwerkingen.

Duurzame sportomgeving, dichtbij en veelzijdig: we stimuleren veelzijdig gebruik van sportlocaties en een beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte. Vaardig in bewegen: actief en betrokken: We maken ons sterk om jeugd en jongeren te stimuleren tot een gezonde en actieve leefstijl. We zetten daarbij in op versterking van samenwerking tussen onderwijs en sport, aandacht voor het onderwerp en het betrekken van ouders.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Met de samenwerkingspartners hebben we in de afgelopen periode een aantal stappen gezet en gewerkt aan een eenduidige wijze van beschrijving van jaarplannen, wijze van monitoren en rapporteren. Wat we tot op heden hebben bereikt:

- Er is een format ontwikkeld en de jaarplannen sportstimulering zijn met behulp van dit format opgesteld. Dit draagt bij aan de kwaliteit en vergelijkbaarheid van de plannen.
- Het sportteam van Forte gaat de ervaringswijzer gebruiken om zo de ervaringen met hun dienstverlening beter in beeld te brengen.

In het najaar gaan we met de vaste samenwerkingspartners van Sportstimulering Berg en Dal in gesprek. We gaan de aanpak evalueren en maken afspraken over de inzet voor de komende jaren.

Het Sport- en Beweegakkoord is onze agenda om inwoners meer te laten bewegen en het sportaanbod te verbeteren. We werken hier samen met partners aan. Hieronder een aantal resultaten die we tot op heden hebben bereikt:

- Inzet van buurtsportcoaches in Berg en Dal is herijkt op basis van de ambities uit het Sport- en Beweegakkoord. In de plannen voor sportstimulering is nadrukkelijk de verbinding gelegd met de ambities uit het Sport- en Beweegakkoord.
- Er zijn werkgroepen opgestart die aan de slag gaan om samen te werken aan de vier ambities uit het Sport- en Beweegakkoord.

- Er zijn 19 sport en beweeginitiatieven mogelijk gemaakt vanuit het Sport- en Bewegakkoord. Deze initiatieven dragen bij aan de ambities van het akkoord en verbetering van het sport- en beweegklimaat.

We willen zoveel mogelijk mensen met plezier laten sporten en bewegen. Om inwoners aan het bewegen te krijgen worden leuke ideeën beloond met € 300. Via de website samenbergendal.nl kan dit aangevraagd worden.

2.2.1 Kinderen kunnen zelfstandig naar school.

Samen met basisscholen en de kinderen zorgen we voor veilige school-thuisroutes met verkeerseducatie (hoe kunnen kinderen de wegen en paden veilig gebruiken) en kleine infrastructurele aanpassingen. In 2022 gaan we verder met de uitvoering van de school-thuisroute projecten. Door de coronamaatregelen zijn verschillende projecten stilgelegd. Deze worden als eerste opgepakt en aangevuld met de nog openstaande locaties.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Kinderen van Basisschool Breedeweg hebben meegedacht met het verbeteren van de verkeersveiligheid rondom de school. De maatregelen zijn inmiddels deels uitgevoerd. Het overige deel nemen we later mee in het onderhoudsproject in de Pastoor Hoekstraat. Ook in Ooij en in Leuth is door de kinderen en de school meegedacht. De te maken aanpassingen zijn ingepland in diverse onderhouds- en ruimtelijke projecten in de omgeving van deze scholen.

2.2.2 Fietsers beschikken over een veilig en comfortabel netwerk.

- In regionaal én internationaal verband werken we aan een samenhangend netwerk voor de fietser.
- De inrichting van alle wegen in het buitengebied wordt bekeken en gevolgd door een plan van aanpak om deze op orde te brengen zodat functie en inrichting van de weg in overeenstemming zijn.
- Begin 2021 heeft de raad een keuze gemaakt over een fietsrondweg in Leuth. Vervolgens werken we verder aan de uitvoering daarvan met als eerste stap het doortrekken van het bestaande vrijliggende fietspad langs de N840 tot aan de parallelweg in Leuth.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Voor de maatregelen aan de Ooijse Bandijk hebben we een projectopdracht opgesteld. Met de voorbereidingen zullen we binnenkort starten. Overleg met inwoners is daarvan een onderdeel. Conform afspraak wordt daar de regionale medewerker van Veilig Verkeer Nederland VVN bij betrokken;
- In Leuth zijn de voorbereidingen gestart voor de realisatie van het nieuwe stukje fietspad. Hierbij zijn vooral de gesprekken met de grondeigenaren van belang.

2.2.3 Op de dijken gaan alle verkeersdeelnemers goed samen.

- Gastvrijheid op onze dijken vinden wij belangrijk. Wij willen daarom goede parkeervoorzieningen mogelijk maken nabij of liever nog richting de dijken.
- In 2022 maken we het realiseren van een TOP nabij Beek mogelijk. Het parkeren in/nabij Kekerdome blijft een aandachtspunt. De parkeerpilot in de Weverstraat gaan we evalueren met de aanwonenden zodra Corona het toe laat. Dit kan leiden tot aanpassingen of een voortzetting van de huidige parkeermaatregelen.
- In 2022 richten we de Ooijse Bandijk veiliger in. Nu geldt op bepaalde wegvakken nog een maximum toegestane snelheid van 80 km/uur. Voor de leefbaarheid en onze eigen mobiliteitsvisie verlagen we de snelheid en remmen we het verkeer af. Deze korte en lange termijn plannen maken we samen met de aanwonenden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In overleg met Vitaal Kekerdome en de werkgroep verkeer wordt het huidige parkeerbeleid (deels parkeerverboden, deels parkeren voor vergunninghouders) voor onbepaalde tijd doorgezet. Deze maatregelen hebben de parkeeroverlast in het toeristische seizoen deels opgelost, maar nog niet geheel. De gemeente blijft in overleg met Vitaal Kekerdome en andere betrokkenen/verantwoordelijken zoals Staatsbosbeheer over eventuele verbeteringen of ontwikkelingen in de toekomst.

2.2.4 Alle verkeersdeelnemers reizen veilig en prettig door de gemeente.

In 2017 heeft de raad de mobiliteitsvisie vastgesteld. Deze visie biedt het beleidskader hoe we in de periode tot 2026 werken aan een bereikbare gemeente met veilige en leefbare wegen. In 2018 en 2020 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van en bijdragen aan projecten die opgenomen zijn in de mobiliteitsvisie. Op een aantal aspecten is sprake van voortschrijdend inzicht: fietsen, locaties van de TOP's en de verkeersafwikkeling in Groesbeek Centrum. We nemen dit mee in de evaluatie van de Mobiliteitsvisie eind 2021. Deze kunnen in 2022 leiden tot aanpassingen in onze uitvoering.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- De evaluatie van de Mobiliteitsvisie heeft nog niet plaatsgevonden. We onderzoeken hoe we dit in 2022 het beste kunnen doen.
- De plannen voor het Marktplaatsplein en de Dorpsstraat in Groesbeek zijn gereed. Besluitvorming wordt doorgeschoven naar de nieuwe collegeperiode.

2.2.5 We helpen inwoners hun eigen veiligheid en zelfredzaamheid te vergroten.

Binnen het werkgebied van politieteam Tweestromenland hebben de 6 gemeenten gezamenlijk een integraal veiligheidsplan 2019-2022 vastgesteld, hierin staan belangrijke onderwerpen:

- ondermijning
- drugs
- zorgfraude
- verward gedrag
- jeugd
- verkeer

Dit sluit ook goed aan op de belangrijkste prioriteiten van politie en OM (drugs, uitbuiting, fraude, verbinding zorg en veiligheid). Zo wordt de aanpak van specifieke casussen via het integrale ondermijningsoverleg Tweestromenland opgepakt en zijn er regionale afspraken gemaakt over een efficiënte uitvoering van de Wet verplichte GGZ. Naast inzet op deze thema's worden uiteraard ook concrete activiteiten uitgevoerd op lokale actuele thema's als bijv. inbraakpreventie, overlastbestrijding en veiligheid rondom zorginstellingen.

De bestrijding van het coronavirus heeft grote gevolgen gehad voor de organisatie van de regionale crisisbeheersing, zowel bij de veiligheidsregio als bij de gemeenten. Landelijk en regionaal vinden evaluaties van de (crisis)aanpak van corona plaats. Daarbij wordt bekeken of leerpunten die hieruit voortkomen moeten leiden tot aanpassingen van het eerder vastgestelde regionaal beleidsplan en crisisplan. Ondertussen loopt de uitvoering van de huidige (jaar)plannen natuurlijk gewoon door. Zo wordt o.a. toegewerkt naar samenvoeging van de huidige meldkamers tot één gezamenlijke meldkamer voor heel Oost-NL per begin 2023.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het jaarplan 2022 is recent door de gezagsdriehoek Tweestromenland vastgesteld, met 'aanpak ondermijning' en 'verbinding zorg en veiligheid' nog steeds als overkoepelende thema's.

De aanstelling van een gezamenlijke ondermijningscoördinator en het integrale ondermijnings-overleg Tweestromenland, waar specifieke signalen/casussen worden behandeld in samenwerking met onder andere politie, ODRN en RIEC, is structureel gemaakt. Zo mogelijk worden strafrechtelijke en bestuursrechtelijke maatregelen ingezet tegen bijvoorbeeld fraude en drugshandel.

Uit een regionale evaluatie van de Wet verplichte GGZ bleek dat de vastgestelde taakverdeling en werkprocessen (met een belangrijke rol voor Meldpunt Bijzondere Zorg van de GGD en ons gemeentelijk regieteam) hebben gezorgd voor een efficiënte uitvoering in Gelderland-Zuid. Daarom zijn deze afspraken nu ook structureel gemaakt.

2.2.6 We bevorderen de Veiligheid en Leefbaarheid.

In het kader van verbeteren van veiligheid en leefbaarheid beschikken we formeel over 3 Fte BOA-capaciteit. Deze zetten we zowel binnen als buiten kantooruren in, om zo zichtbaar en aanspreekbaar in de wijken te zijn. We vergroten de leefbaarheid in de wijken door:

- ingekomen meldingen te behandelen.
- meer te controleren op overlastsituaties en (zwerf)afval.
- bij evenementen controlerend en/of handhavend aanwezig te zijn.

Verder handhaven zij onder andere de geldende parkeerverboden op de dijken om zo de veiligheid op de weg en de bereikbaarheid voor hulpdiensten te vergroten. Daarnaast houden ze uiteraard toezicht op geldende coronamaatregelen, mochten deze komend jaar (weer) van toepassing zijn.

Voor de taakuitoefening van de BOA's heeft de coronacrisis een grote betekenis en impact op de gewone werkzaamheden gehad.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Nadat we een groot deel van 2021 door omstandigheden feitelijk maar twee BOA's tot onze beschikking hadden, zijn we vanaf begin 2022 gelukkig weer op sterkte door het aantrekken van een (nieuwe) derde BOA. De eerste fase van 2022 heeft de coronacrisis nog flinke impact gehad op de taakuitoefening van de BOA's. Er is veel inzet gepleegd op controles op geldende coronamaatregelen. Met het grotendeels verdwijnen van deze maatregelen gaat het toezicht op een goed verloop van evenementen en festiviteiten weer om de nodige aandacht vragen.

Waar de gecoördineerde aanpak van de coronacrisis in onze regio net was geëvalueerd en afgeschaald, kwam er direct een nieuwe, complexe opdracht op het bord van Veiligheidsregio en gemeenten: de coördinatie van de problematiek rondom opvang vluchtelingen Oekraïne. Deze taak zal zeker de 1e helft van 2022 naar verwachting veel inzet en capaciteit vragen.

2.2.7 In de gemeente Berg en Dal krijgt iedereen gelijke kansen

Uit de GGD-monitor blijkt dat er in de Stekkenberg meer armoede is, er veel sociale huurwoningen zijn, meer eenoudergezinnen en meer mensen met een lage opleiding. Bij deze groepen is het risico dat er problemen ontstaan groter dan in andere wijken.

Om die reden is in 2020 samen met onze ketenpartners in de wijk een actieplan opgesteld met activiteiten. Het doel daarbij is een kansrijke wijk voor alle, maar vooral ook voor de kwetsbare inwoners. Aan de hand van de leefplekmeter willen we de dialoog aangaan met de wijkbewoners. Met deze wijkbewoners willen we dan aan de door hen gewenste resultaten en verbeteringen werken.

Wat willen we bereiken:

1. Een kansrijke start voor alle kinderen met daarbij grotere ontwikkelingskansen.
2. Een integraal wijkcentrum met een doorlopende pedagogische aanpak.
3. Betere samenwerking tussen en inzet van organisaties waardoor de doelen makkelijker kunnen worden gehaald.
4. Samenwerking met bewoners uit de wijk.
5. Bruisend wijkcentrum met activiteiten voor en door inwoners en dienstverlening door professionals.
6. Vergroten gezondheidskansen en vaardigheden.
7. Minder armoede en schulden.
8. Een goede verantwoording van de inzet op de bereikte resultaten.

In 2022 starten we als tweede met deze aanpak in Millingen aan de Rijn, conform de uitkomsten in de GGD-monitor.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er wordt gestaag aan de doelen gewerkt. Op de Heuvel wordt steeds meer een buurtcentrum en er komen steeds meer activiteiten. De school behaalt betere resultaten en heeft inmiddels het predicaat voldoende. Organisaties werken goed met elkaar samen en weten elkaar snel te vinden. De leefplekmeter heeft een aantal tastbare resultaten opgeleverd waar we mee aan de slag gaan. Thema's zijn: schone buurt, verkeer, veiligheid, ontmoetingspunten, speelplekken en minder tegels en meer groen. Hierover gaan we vooral met bewoners aan de slag.

De aanpak in Millingen in de Rijn wordt opgestart in het kader van gebiedsgericht werken, zoals ook in het Koersdocument Sociaal Domein is geformuleerd. Daartoe is een eerste aangezet gegeven, door op korte termijn een start te maken met het Sociaal Atelier. Voor dit instrument dat samen met onze welzijnspartner Forte is opgezet hebben wij inmiddels een projectleider aangetrokken die hier de komende maanden voortvarend mee aan de slag gaat.

2.3.1 Onze dorpscentra zijn aantrekkelijk en gastvrij.

We willen dat er een prettige sfeer is in de verschillende dorpen. Dat doen we in de eerste plaats voor onze inwoners, maar ook voor de toeristen die op onze gemeente af komen en daardoor langer blijven. Op de volgende plekken zijn/gaan we daarom bezig met de voorbereiding van projecten:

- In het centrum van Ooij; herinrichting Reiner van Ooiplein, de uitvoering volgt in het najaar van 2022.
- In het centrum van Groesbeek; herinrichting van het marktplein en aanpassingen aan de Dorpsstraat. Eind 2021 besluit de raad na raadpleging van de ondernemers, bewoners en bezoekers, over het te realiseren ontwerp. Uitvoering volgt in 2022-2023.
- In het centrum van Beek; aanpassing winkelcentrum Beek. De inmiddels verouderde plannen zijn in 2020 aangepast en teruggebracht tot de gewenste verkeerskundige verbeteringen zoals het aanpassen van het profiel van de Waterstraat en het aanleggen van een trottoir tussen het H6fke en de winkels. Er loopt een pilot voor Water Werkt. De uitkomsten van deze pilot kunnen leiden tot aanpassing van de uitvoering van dit project dat gepland staat voor 2021/2022.
- Breedeweg; omdat we in de Breedeweg toch veel moeten breken in het kader van het project aanpak wateroverlast, willen we van dit moment gebruik maken om het centrum aantrekkelijker in te richten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Het plan voor het Reiner van Ooiplein (dat door de klankbordgroep is gepresenteerd) is de volgende fase in gegaan. Dat betekent dat het ingenieursbureau met de voorbereiding van de uitvoering gestart is.
- De eerstvolgende stap in project Marktplein (Groesbeek), is een presentatie van het plan en kredietvoorstel.
- Het aanpassen van het wegprofiel en aanleggen van trottoirs tussen het H6fke en de winkels zijn we voor aan het bereiden.
- Diverse deelprojecten voor de aanpak van wateroverlast in Breedeweg zijn in voorbereiding. In de voorbereiding nemen we de kwaliteitsimpuls mee.

2.3.2 We gebruiken de accommodaties beter.

Op verzoek van de gemeenteraad heeft in april 2021 een evaluatie van het accommodatiebeleid plaats gevonden. Doel daarvan is om nog eens kritisch naar het accommodatiebeleid te kijken omdat accommodaties veel geld kosten. Op basis van de evaluatie voeren we gesprekken met verenigingen en organisaties. Daarbij is de insteek om mee te denken het accommodatiebeleid slimmer, efficiënter en goedkoper te maken. Door veranderingen in de bevolkingssamenstelling willen we kijken hoe verenigingen ook mee kunnen veranderen. Bijvoorbeeld door samenwerking of samengaan waardoor de activiteit ook in de toekomst kan blijven bestaan op een goed kwaliteitsniveau.

De opbrengst van de gesprekken verwerken we in een koersdocument. Hierin staan de te bereiken doelen en resultaten en hoe we het beleid al dan niet moeten aanpassen.

Het koersdocument verschijnt voor de verkiezingen in het eerste kwartaal van 2022. In het tweede kwartaal van 2022 wordt dit document aan uw raad voorgelegd voor het nemen van een besluit.

De uitwerking krijgt daarna een vertaling naar het accommodatiebeleid.

In afstemming met het accommodatiebeleid is het team facilitair gestart met de uitwerking van een strategisch vastgoedplan. In dit plan zijn al onze in eigendom zijnde gebouwen beschreven, met hun kosten, prestaties, sterke en zwakke kanten, duurzaamheidsscores inclusief conclusies enzovoorts. Het doel hiervan is om goed gebruik en de waarde van het vastgoed te kunnen beoordelen, waarmee we beter kunnen afwegen of het vastgoed wel of niet behouden moet blijven.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Besluitvorming over de koersnotitie voor het accommodatiebeleid wordt doorgeschoven naar het nieuwe college. Naar verwachting zal dit voor de zomer 2022 zijn, waarna de koersnotitie vrij wordt gegeven voor inspraak. De raadsbehandeling vindt mogelijk pas plaats in het derde kwartaal van 2022. De strategische vastgoedvisie zal daarop volgen.

2.3.3 We zijn zuinig op de bijzondere, oude panden/monumenten in onze gemeente.

De monumenten in gemeente Berg en Dal zijn de pareltjes van onze kernen en ons landschap. Het gemeentelijk beleid op cultureel erfgoed zet dan ook in op duurzame instandhouding van gebouwd erfgoed. De afgelopen jaren is de vraag naar mogelijkheden om monumenten mee te nemen in de energietransitie flink toegenomen. In 2021 hebben we verkend hoe we eigenaren kunnen helpen met het verduurzamen van hun monumentale panden, met behoud van cultuurhistorische waarden. In 2022 werken we dit verder uit.

Afgelopen jaar is de erfgoedverordening en de regelgeving rondom de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit geactualiseerd. In 2022 kijken we wat er verder nodig is om ons erfgoed adequaat te blijven beschermen onder de Omgevingswet. Ook gaan we met het nieuwe beleid aan de slag om een aantal panden als gemeentelijk monument aan te wijzen in Millingen aan de Rijn.

In het jaar 2021 is door de Unesco Werelderfgoednominatie het Romeinse erfgoed in de gemeente goed in de schijnwerpers gezet. In 2022 kijken we, samen met partners uit de gemeente, hoe we het Romeinse erfgoed in de gemeente op een aantrekkelijke manier kunnen blijven presenteren voor onze inwoners en bezoekers.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor het verduurzamen van monumentale panden, met behoud van cultuurhistorische waarden, hebben we nu twee acties ondernomen. Bij de actualisatie van de subsidieverordening voor het onderhoud aan gemeentelijke monumenten, hebben we duurzaamheidsscans toegevoegd aan de subsidiabele onderhoudskosten. Op die manier willen we stimuleren dat eigenaren van monumenten een integraal advies laten opstellen voor maatregelen die kunnen helpen om hun monument duurzaam te maken. Daarnaast heeft het college een beleidsregel voor inspraak vrijgegeven om kaders te geven voor het plaatsen van zonnepanelen op beschermde gemeentelijke- en rijksmonumenten.

De VNG heeft voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een aangepaste model-erfgoedverordening gepubliceerd om deze klaar te maken voor het nieuwe wettelijk stelsel. We hebben gekeken wat voor aanpassingen er nog nodig zijn aan de Erfgoedverordening en we bereiden een wijzigingsverordening voor om die in het gemeentelijk beleid op te nemen. Daarnaast heeft het Gelders Genootschap een voordracht voor de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit gedaan, die we voor besluitvorming gaan voorbereiden.

Voor de nieuwe tranche aanwijzing van gemeentelijke monumenten in Millingen a/d Rijn hebben we een advies van de monumentencommissie gevraagd. Naar aanleiding van het advies waren er wijzigingen aan de redengevende beschrijvingen noodzakelijk. Die zijn verwerkt, en het geheel ligt nu weer voor bij de monumentencommissie. Zodra we het nieuwe advies ontvangen, bereiden we de besluitvorming voor.

De gemeente en provincie moeten per locatie een managementplan op gaan stellen. In dit plan komt te staan hoe de locaties beheerd, beschermd en (toeristisch) ontsloten gaan worden. Daarnaast hebben we op de geactualiseerde archeologische waardenkaart, de kern- en bufferzones voor het werelderfgoed overgenomen.

De raad heeft voor 2022 budget beschikbaar gesteld om een nieuwe cultuurhistorische waardenkaart op te stellen. Eind maart zal hiervoor de startbijeenkomst met de opdrachtnemer plaatsvinden. In het afgelopen kwartaal hebben we een architectuurhistorisch adviesbureau een quickscan potentiële monumenten laten uitvoeren ter voorbereiding van deze kaart.

2.3.4 We maken het landschap mooier, diverser en beter bereikbaar.

Het mooie landschap en de waardevolle natuur vormen een van de belangrijkste kernwaarden van onze gemeente. In het Landschapsontwikkelingsplan 'Landschap voor Iedereen' (LOP) is opgenomen dat we zoveel mogelijk een multifunctioneel landschap willen, waarbij de toegevoegde functies leiden tot meer ruimtelijke kwaliteit. Hiervoor zijn ook basiskwaliteiten en gewenste ontwikkelingen opgenomen. We gaan het LOP aanvullen met een biodiversiteitsplan. De biodiversiteit staat ook in onze gemeente onder druk. Een belangrijk onderdeel van het biodiversiteitsplan is een inventarisatie van gebieden met veel biodiversiteit en waar potentie is voor vergroting van de biodiversiteit. Op die manier kan gericht worden bepaald waar we wel

en niet ruimtelijke ontwikkelingen willen toestaan en waar we onze inspanningen om de biodiversiteit te vergroten het beste kunnen inzetten.

We zien steeds meer ruimteclaims op het buitengebied. Deze ruimteclaims kunnen een bedreiging vormen voor de waardevolle natuur en het mooie landschap van onze gemeente. Wij willen dat de ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van woningbehoefte, duurzaamheid, klimaatadaptatie, landbouw en functieverandering bijdragen aan een verbetering van de natuur- en landschapswaarden in onze gemeente in plaats van tot een verslechtering. Dit kan ook betekenen dat we sommige activiteiten niet toestaan om het landschap en de natuur te behouden.

We zetten actief in met beleid en projecten op het gebied van duurzaamheid (landschappelijke inpassing van zonneparken), klimaatadaptatie (grachten tegen wateroverlast Breedeweg), recreatie (uitbreiding wandel- en fietsnetwerk) en landbouw (nevenactiviteiten, Living Lab Ooijpolder). We stellen randvoorwaarden vast, overleggen met onze partners over de beste invulling van projecten en beleid. We willen beleid van andere en hogere overheden en organisaties zodanig beïnvloeden dat dit leidt tot hogere natuur- en landschapswaarden in onze gemeente.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben aan bureau Natuurbalans/Limes Divergens opdracht gegeven voor het opstellen van een biodiversiteitsplan. Via Natura krijgt opdracht om het participatiegedeelte richting inwoners en organisaties te verzorgen.

Tegelijkertijd doen we mee aan het pilotproject Basiskwaliteit Natuur van SoortenNL. In deze pilot ligt de aandacht niet op zeldzame soorten, maar op de vraag of je per gebied kunt bepalen welke algemene soorten er sowieso aanwezig horen te zijn, om te kunnen spreken van een gezonde leefomgeving.

Op regionaal niveau participeren we in de opgave Ontspannen Regio, in het speerpunt Groenblauw Raamwerk. Hiermee bieden we tegenwicht aan de vele stedelijke ontwikkelingen die zullen plaatsvinden in de regio. Het opstellen van het Groenblauw Raamwerk moet ook extra gelden voor natuur en landschap voor onze regio genereren.

De eerste vergunningaanvraag voor een zonneveld met een landschappelijk inpassingsplan dat voldoet aan onze eisen is ingediend. Ook de vergunningaanvraag voor de eerste graft en retentiebekken tegen wateroverlast in Breedeweg loopt.

2.3.5 Wij houden groenvoorzieningen op peil.

De contracten voor groenonderhoud zijn in 2018 inbesteed bij Dar. Dat betekent dat er geen aanbesteding plaatsgevonden heeft en wij het werk direct aan Dar hebben gegund. Het contract had een looptijd van twee jaar, met twee opties tot verlenging (totaal dus vier jaar). Van deze verlengingsmogelijkheden is gebruik gemaakt.

In 2021 is het bestek geactualiseerd. Dat betekent dat nieuwe inzichten en regelgeving verwerkt zijn en dat de hoeveelheden aangepast zijn. Het werk is inmiddels opnieuw bij Dar inbesteed. Dat betekent dat Dar de openbare ruimte in onze gemeente tot en met 2025 onderhoudt.

In het contract leggen wij onder anderen de onderhoudskwaliteit vast. Wij schrijven A-kwaliteit en inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt voor. A-kwaliteit betekent dat we een hoge onderhoudskwaliteit vragen. Inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt betekent in de praktijk dat ongeveer 25 medewerkers (11 fte) uit deze doelgroep actief zijn met het onderhoud van de openbare ruimte.

Tot slot herstellen en renoveren wij ook dit jaar plantsoenen en vervangen we bomen. Daarnaast is aandacht voor biodiversiteit en soorten die passen bij het veranderende klimaat. Geleiding en vasthouden van regenwater zijn tevens actuele onderwerpen. Vooral grasvelden richten wij hierop in. Wij leggen bijvoorbeeld zogenaamde wadi's aan voor het bergen van regenwater. Een wadi is een verlaging in het grasveld waar water verzamelt en de bodem in trekt.

Meer informatie over het onderhoud van groen leest u in de paragraaf kapitaalgoederen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn dit jaar gestart met een nieuw vierjarig onderhoudsbestek voor het groen. In januari zijn we gestart met een snoeironde. Deze werkzaamheden zijn inmiddels naar tevredenheid uitgevoerd.

Afgelopen plantseizoen hebben we ongeveer 250 bomen vervangen en op diverse plaatsen plantsoenen gerenoveerd. Bijvoorbeeld aan de Piet Heynstraat en De Merelle in Groesbeek, Ravenberg in Beek, Burgemeester Hermsenstraat en Rustenburgweg in Millingen aan de Rijn.

2.3.6 We hebben een toekomstbestendige bibliotheek.

De bibliotheek is een belangrijke voorziening voor iedereen. Niet alleen voor de uitleen van boeken en als laagdrempelige voorziening in de bestrijding van laaggeletterdheid. Maar ook als ontmoetingsplek voor persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid. De focus ligt vooral op de jeugd en ouderen. Daarom is het belangrijk dat de bibliotheek goed bereikbaar blijft. Om dat te kunnen borgen is een bezuiniging op de bibliotheek niet mogelijk gebleken zonder locaties te sluiten. De bezuiniging voor 2022 van € 75.000 is nu niet haalbaar zal daarom ongedaan worden gemaakt.

Om onze inhoudelijke doelen veilig te stellen en locaties niet te hoeven sluiten zal daarnaast aangesloten moeten worden bij de jaarlijkse inflatiecorrectie van het CPB, bibliotheken. Gebeurt dat niet dan zal telkens sprake zijn van een tekort op de begroting van de bibliotheek wat tot sluiting van locaties zal leiden.

We blijven werken aan een toekomstbestendige bibliotheek. Dat kan het best door realisatie van het door hen geschreven programma van eisen voor het gemeentehuis. Maar is ook goed mogelijk door dit programma te realiseren in de Mallemolen door een grondige revitalisatie. Uitgaande van de gebruikers wordt ingezet op behoud van de bibliotheek in de Mallemolen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Met de vaststelling van de toekomstvisie voor de Mallemolen in oktober 2021 is bepaald dat de bibliotheek definitief een plek krijgt in de Mallemolen. Hiervoor gebruiken we het programma van eisen wat al voor het gemeentehuis is ontwikkeld. De vernieuwing van de Mallemolen wordt momenteel uitgewerkt.

Afhankelijk van het definitief aantal vierkante meters voor de bibliotheek in de Mallemolen, kan de subsidie voor de bibliotheek worden bijgesteld. De ingeplande bezuiniging van € 75.000,- op de bibliotheek voor 2023 zullen we op grond daarvan niet halen. Het bedrag is naar verwachting niet realistisch.

2.3.7 We ondersteunen inwoners om samen prettig in hun buurt te wonen.

Samenleven in een buurt waarin de diversiteit en hulpbehoefendheid steeds verder toeneemt, vraagt om extra begrip en aandacht voor elkaar. We zetten daarom in op het verbinden van mensen. We geven mensen ook handvatten om hen te leren omgaan met diversiteit en lastige situaties. Hiermee vergroten we de samenredzaamheid in een buurt.

In 2022 bieden we extra trainingen en cursussen om mensen te leren omgaan met mensen met een psychisch probleem en/of mensen met dementie, zoals Mental Health First Aid voor volwassenen en voor jeugd. Dit is een soort EHBO training, maar dan gericht op psychische nood. Ook bieden we trainingen gericht op 'Ontwaar verward gedrag' en dementie. Door corona hebben we hierop in 2020 en 2021 minder kunnen inzetten dan beoogd. De komende twee jaar krijgt dit nog een extra impuls.

We ondersteunen waar nodig initiatieven uit de dorpen die de sociale structuur versterken. Hierbij kun je denken aan vergelijkbare initiatieven zoals het straatcontactpersonen netwerk in Heilig Landstichting of de Burenhulp in Leuth. Ondersteuning vanuit de gemeente kan op allerlei manieren: bijvoorbeeld financieel of hulp bij het opzetten door een opbouwwerker van Forte Welzijn.

We blijven inzetten op Buurtbemiddeling, waarbij inwoners op vrijwillige basis helpen om conflicten tussen burens in goede banen te leiden. De inzet in 2022 is gebaseerd op de

uitkomsten uit de evaluatie die we in de 2e helft van 2021 uitvoeren. In 2020 hebben we subsidie gekregen voor het project Samen leven in de wijk. Met de uitkomsten daarvan gaan we in 2021 en 2022 aan de slag.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanuit het project Samenleven in de wijk wordt in het voorjaar de eerste Bewustwordingsbijeenkomst Welkome Wijk georganiseerd voor inwoners. De bijeenkomst is gericht op het bevorderen van inclusie van mensen met een psychische beperking en het versterken van gemeenschapszin in de wijk. De bijeenkomst wordt gegeven door getrainde gespreksleiders en ervaringsdeskundigen. Dit doen we in Millingen aan de Rijn.

In 2022 geven MEE Gelderse Poort en Pro Persona Preventie extra trainingen aan inwoners en belanghebbenden in het herkennen en omgaan met mensen met (psychische) beperkingen, waaronder bijvoorbeeld omgaan met mensen met autisme, niet-aangeboren hersenletsel (NAH), angststoornis, verslaving en/of verstandelijke beperkingen. De aangeboden trainingen worden goed ontvangen. De trainingen die gestart zijn zitten vol en ook voor de geplande trainingen zijn volop aanmeldingen.

Ook bieden we onze collega's die veelvuldig in contact komen met inwoners in 2022 cursussen aan om te leren omgaan met mensen met dementie. Dit is onderdeel van het actieplan voor een 'dementievriendelijke gemeente' dat door college en raad in het eerste kwartaal van 2022 is vastgesteld.

Op verschillende plekken in de gemeente zijn we met inwoners in gesprek die zelf een stuk groen in de straat willen beheren. Twee voorbeelden zijn Blekershof en Koningsholster in Beek. Hier beheren de burens inmiddels een stuk groen en worden werkdagen georganiseerd. Het samen beheren van groen zorgt voor contact tussen straatgenoten. Dit versterkt de sociale structuur.

Buurtbemiddeling is in de 2e helft van 2021 geëvalueerd. Er is een kleine toename in het aantal meldingen ten opzichte van 2020 geconstateerd. Steeds meer mensen weten Buurtbemiddeling te vinden en dat is een mooie ontwikkeling. Helaas is het Coronavirus in de afgelopen periode bepalend geweest voor de uitvoering van buurtbemiddeling. Er ontstonden wachtlijsten als gevolg van alle beperkingen. De wachtlijsten zijn inmiddels weggewerkt.

2.3.8 We zorgen voor een evenwichtige verdeling van woonruimte in de kernen.

De krapte op de woningmarkt blijft onverminderd hoog. Binnen die krapte hebben we de opgave om ook diverse bijzondere doelgroepen goed te huisvesten. Denk daarbij aan de instroom van migranten, de uitstroom uit jeugdinstanties en beschermd wonen en maatschappelijke opvang, maar ook de jongeren en ouderen die op zoek zijn naar een woning die beter past bij hun leeftijd. Veel van deze woningzoekenden zijn aangewezen op sociale huur. Dat legt extra druk op wijken met veel sociale huurwoningen.

Om de leefbaarheid in de buurten op peil te houden, vinden we het van belang dat woonruimte evenredig wordt verdeeld en concentratie van problemen wordt voorkomen. In 2022 herijken we de prestatieafspraken met de woningcorporaties. Ook doen we een regionaal woningmarktonderzoek om inzichtelijk te krijgen welke kwalitatieve en kwantitatieve tekorten er zijn. We zetten er daarnaast op in om in 2022 een woonproject te starten en/of realiseren voor een bijzondere doelgroep. We sluiten hierbij aan op het convenant Weer Thuis dat we samen met de regiogemeenten opstelden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Om goed zicht te krijgen op de huisvestingsopgave die volgt uit de ontwikkelingen van langer en weer thuis wonen van mensen met een zorgvraag, is een woonzorganalyse gestart. Dit doen we samen met Oosterpoort en Waardwonen en wordt uitgevoerd door Companen. De woonzorganalyse levert ons een 'foto van het huidige moment' op. Hiermee krijgen we inzicht in waar de vraagontwikkeling zit en kunnen we gericht de strategie bepalen en sturen op projecten. We verwachten de uitkomst in het 2e kwartaal 2022.

Met de Werkgroep Bijzondere Bemiddeling zijn aanvullende afspraken gemaakt. De afspraken

zien toe op een betere evenredige verdeling van de uitstroom uit beschermd wonen, maatschappelijke opvang en jeugdzorg met verblijf over de gemeenten in de regio.

2.4.1 We werken aan een duurzame gemeente door te werken aan energiebesparing en het opwekken van duurzame energie.

Met het door de raad vastgestelde Actieplan Duurzaamheid, werken we in onze gemeente langs verschillende lijnen aan duurzaamheid. Het actieplan duurzaamheid draagt bij aan de doelen uit het coalitieakkoord. Komend jaar leggen we hier de focus op:

Duurzame energie

- We stimuleren en faciliteren zonnepanelen op grote daken in onze gemeente.
- Congestie op de landelijke netwerken leidt mogelijk tot vertraging in de uitvoering van grootschalige energieprojecten. Om nog meer vertraging te voorkomen, is het belangrijk om de ruimtelijke procedures voor de lopende (pilot)projecten voor grootschalige zonneparken op land voort te zetten zodat de landelijke netbeheerder de juiste prioriteiten kan stellen.
- We treffen voorbereidingen zodat de politieke partijen zich goed kunnen voorbereiden op discussies omtrent windmolens.

Aardgasvrij wonen

- We starten met het (wijk)uitvoeringsplan als vervolg op de (nog vast te stellen) Transitievisie Warmte. We richten ons hierbij o.a. op het isoleren van de huizen en het vergroten van de energiebesparing. Dit zijn de eerste stappen richting een aardgasvrije toekomst, zonder dat we al daadwerkelijk van het aardgas af gaan. We versterken het thema aardgasvrije gebouwen in de verbinding met het woonbeleid en het vastgoedbeleid.

Duurzame mobiliteit

- We versnellen de uitrol van het laadpalennetwerk voor elektrische auto's. We doen mee met de concessie voor laadpaalinfrastructuur in de regio.

Circulaire Economie

- We verkennen de mogelijkheden om circulair te bouwen. Daar waar het kan doen we dit in regionaal verband. Tevens werken we aan het regionale doel van 50% circulair bouwen in 2030.

Klimaatadaptatie

- We voeren het regionaal uitvoeringsplan uit. Hierin staan ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen (zie ook 2.4.2).

Samen duurzaam handelen

- We blijven onze inwoners en inwonersinitiatieven zoveel mogelijk ondersteunen met financiën, kennis en het zoeken naar financieringsmogelijkheden. Denk hierbij aan het verduurzamen van bedrijventerreinen, het duurzaamheidscafé Berg en Dal, het opzetten van een netwerk van energiecoaches in onze gemeente.
- We helpen initiatiefrijke ondernemers en evenementenorganisaties een verduurzamingslag te maken. In de sector toerisme en recreatie doen we dit onder de vlag van Green Destinations.
- Samen met de regio werken we verder aan de verplichte Regionale Energie Strategie (RES). We maken samen RES 2.0 gereed voor besluitvorming in 2023.
- We nemen actief deel aan de opgave Circulaire Regio van de Groene Metropoolregio (regio Arnhem-Nijmegen). We willen daarbij optimaal gebruik maken van regionaal opgepakte initiatieven, zoals inkopen van duurzame energie.

Duurzaam organiseren

- We verbeteren de communicatie over duurzaamheid en zetten hiervoor onder andere in op de actualisatie van de gemeentelijke website.
- We geven het goede voorbeeld door onze eigen organisatie verder te verduurzamen, we maken gebouwen energiezuiniger, plaatsen daar waar mogelijk zonnepanelen op

- onze daken, en schakelen stap voor stap over naar duurzaam rijden.
- Onze medewerkers nemen deel aan de kennisuitwisselingsbijeenkomsten van samenwerkende gemeenten voor het verduurzamen van de GWW sector (Grond, Weg en Waterbouw).
- We integreren duurzaamheid in de omgevingsvisie.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Duurzame energie

- Er is een onderzoek uitgezet naar waar we staan ten opzichte van de doelstelling om klimaatneutraal te zijn in 2050, en naar wat er wellicht nog nodig is.
- We herhalen het project zon op daken bij bedrijven. De opdracht hiervoor is gegeven.
- Er is een beleidsregel verduurzamen monumenten opgesteld. De beleidsregel ligt in april ter inzage en maakt het straks makkelijker om zonnepanelen op monumenten te plaatsen.
- De aanvraag voor de omgevingsvergunning voor het project Lage Wald is ingediend. De anterieure overeenkomst leggen we op korte termijn ter besluitvorming aan het college voor.
- Vanaf dit moment kopen we 100% in de regio opgewekte groene stroom in.

Aardgasvrij wonen

- Als uitwerking van de transitievisie warmte zijn we nu bezig met de voorbereidingen voor een (wijk)uitvoeringsplan. We richten ons hierbij onder andere op het isoleren van de huizen en het vergroten van de energiebesparing. Dit zijn de eerste stappen richting een aardgasvrije toekomst, zonder dat we al daadwerkelijk van het aardgas af gaan.

Duurzame mobiliteit

- De concessie voor de uitrol van het laadpalennetwerk voor elektrische auto's is gegund. Er zijn plankarten opgesteld voor het jaarlijks proactief plaatsen van 11 tot 14 laadpalen voor elektrische auto's.
- Er deed zich een kans voor om een proef voor deelauto's op te zetten en een kans om twee slimme bandenpompen te plaatsen. Dit voeren we nu uit.

Circulaire Economie

- Op dit moment zijn hier nog geen proactieve acties op ondernomen. De regio werkt aan een circulaire impactladder. Wij volgen dit proces, zodat we indien gewenst aan kunnen sluiten.

Klimaatadaptatie

- We voeren het regionaal uitvoeringsplan uit. Zie ook 2.4.2.

Samen duurzaam handelen

- Wij werken momenteel aan een plan om energiearmoede tegen te gaan. Samen met het inwonersinitiatief Duurzaamheidscafé Berg en Dal leiden we energiecoaches op. Zij kunnen op huisbezoek om onze inwoners te laten zien hoe ze zelf energie kunnen besparen. Een aanvraag bij het Rijk voor financiering van een proeftuin aardgasvrije wijk is helaas afgewezen.
- Onder de vlag van Green Destinations werken we aan twee pilots voor het verduurzamen van de toeristische sector. De pilots bevinden zich in de laatste fase. Binnenkort worden de resultaten verwacht. We zijn met ondernemersverenigingen in gesprek over hoe ondernemers geholpen kunnen worden bij het verduurzamen van hun bedrijven.
- Samen met de regio werken we aan de Regionale Energie Strategie 2.0. Het uitvoeringsplan is bijna klaar. Daarnaast wordt er op regionaal niveau een plan MER uitgevoerd zodat de Regionale Energie Strategie geborgd kan worden in de instrumenten van de Omgevingswet.
- We nemen actief deel aan de opgave Circulaire Regio van de Groene Metropoolregio (regio Arnhem-Nijmegen). Wij leveren als speerpunttrekker Water en klimaatadaptatie. We nemen deel aan de gezamenlijke inkoop van energie. Het contract voor elektriciteit is verlengd omdat het succesvol en naar tevredenheid is. We nemen

deel aan de nieuwe gezamenlijke aanbesteding voor van aardgas.

- Samen met de afdeling sport verkennen we de ondersteuningsbehoefte voor het verduurzamen van sportaccommodaties.

Duurzaam organiseren

- Binnen de opgave duurzaamheid hebben we een communicatieplan opgesteld.
- Binnen de afdeling Beheer Openbare Ruimte stellen we dit jaar een Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte op. Hierin beschrijven we onder andere hoe wij zorgen voor een beheerbare, aantrekkelijke en toekomstbestendige openbare ruimte. Het beleidsdocument vertalen we vervolgens door in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). De leidraad beschrijft inrichtingseisen voor ontwikkelingen en reconstructies in de openbare ruimte.
- Er is gestart met de planvorming om de Mallemolen Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG) te maken.
- Onder invloed van de stijgende energieprijzen, is gestart met een verkenning naar de mogelijkheden om het energiegebruik in onze gebouwen nog verder naar beneden te brengen.
- Door Covid-19 is tot nu toe is nog beperkt deelgenomen aan kennisuitwisselingsbijeenkomsten. Nu Covid-19 minder impact heeft op onze werkzaamheden, wordt dit weer makkelijker.

2.4.2 We nemen maatregelen tegen de effecten van klimaatverandering.

We willen onze gemeente klimaatbestendig maken in 2050. Als vervolg op de Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal is er een regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) vastgesteld. We doen mee aan alle 9 speerpunten uit de RUP, te weten:

1. Stenen eruit, groen erin;
2. Klimaatbestendig op weg (hoe kunnen wegen klimaatbestendig worden);
3. Herstel Blauwe motor stuwwal;
4. Klimaatafspraken in de bouw;
5. Agenda landelijke gebied voor de Ooijpolder en Groesbeek (met de nadruk op waterkwantiteit en –kwaliteit);
6. Hitteplannen;
7. Klimaatkennis op orde;
8. Communicatiestrategie en campagne;
9. Klimaatbestendigheid in prestatieafspraken.

Samen met onze partners in de regio en in onze gemeente wordt hiermee gewerkt aan de trits 'meten, weten, doen' op de onderwerpen wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Alle speerpunten zijn opgestart door de verschillende trekkers (mede-overheden). Onze gemeente doet mee aan alle speerpunten. Wij zijn trekker van het speerpunt Klimaatbestendigheid in prestatieafspraken. Met Waardwonen en de Huurdersvereniging Millingen aan de Rijn is een pilot opgestart om te kijken hoe de buitenruimte van een huurwoningcomplex meer natuurlijk kan worden ingericht en beheerd met draagvlak en hulp van huurders en zonder verhoging van servicekosten. Bij een succesvolle uitvoering en met het meenemen van geleerde lessen kan het project worden uitgerold naar de rest van de huurwoningvoorraad.

2.4.3 Wij nemen maatregelen om wateroverlast te voorkomen.

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. De overlast bestaat vaak uit schade aan privé en gemeentelijke eigendommen. Vooral in Breedeweg is sprake van overlast; hinder treedt met name op in Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting. Prioriteit wordt gegeven aan situaties waarbij sprake is van overlast. In 2019 is dan ook gestart met het project 'Wateroverlast Breedeweg'. Samen met Waterschap Rivierenland werken we aan ongeveer 40 maatregelen in en rond de kern om wateroverlast (en droogte) tegen te gaan. Dit project loopt door tot en met 2024 (en staat ook vermeld in het MIP).

Het rioelstelsel is ontworpen op neerslag van ongeveer 20 mm (in één uur), en is niet berekend op de waterafvoer van extreme regenval. De te nemen maatregelen voor wateroverlast door

extreme neerslag brengen we voor het grootste deel ten laste van de rioolheffing. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vormt het vertrekpunt om invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.

Algemeen

Bij de uitvoering van projecten nemen we het aspect wateroverlast meteen mee. We hebben de knelpuntlocaties namelijk in beeld. De maatregelen worden in de bovengrond gezocht. Door aanpassingen van het maaiveld wordt het water naar plekken geleid waar het geen of minder overlast veroorzaakt. Het betreft bijvoorbeeld de reconstructies Ottenhofstraat en Mooksestraat/Binnenveld in Groesbeek.

Breedeweg

We werken verder aan de uitvoering van het Maatregelenplan van het project Breedeweg maakt ruimte voor water. In de waterstroom Knapheideweg richting buurtsuper (stroombaan 1) worden de maatregelen in het buitengebied tot en met het pleintje Wilgstraat uitgevoerd. De planvorming van het verdere verloop wordt opgepakt. Voor de andere grote waterstroom Klein Amerika, Antoniusweg, Breedeweg (stroombaan 2) geldt eveneens de maatregelen worden uitgevoerd. Dat geldt voor alle maatregelen, met wellicht een uitloop naar 2023. Planvorming en uitvoering van de maatregelen rondom de 1e Colonjes (stroombaan 6) is eveneens voorzien. De provincie zal starten met de planvorming van de maatregelen die voorzien zijn aan de Provinciale weg. Voor stroombanen 3, 4, 5, en 7 wordt de planvorming opgestart. Project Steenbreek (ontsteden tuinen) heeft een doorlopend karakter gedurende drie jaar.

Beek

Het project “water werkt” is 20 jaar geleden gerealiseerd. Dit kunstwerk heeft ook een belangrijke watervoerende functie. We gaan het restaureren. Op dit moment lopen de werkzaamheden van de pilot “water werkt” waar voor een klein gedeelte een nieuw type goot wordt aangelegd. Indien de pilot succesvol is, zal de restauratie voor de rest van “water werkt” in gang worden gezet.

Voor Beek-Ubbergen moeten de laatste berekeningen nog worden uitgevoerd in het kader van het BRP/stresstest. Dit is in Q3/Q4 van 2021 uitgevoerd. Deze resultaten hebben we vertaald naar concrete maatregelen om wateroverlast tegen te gaan. De uitvoering staat gepland in 2023 en 2024.

Heikant

Op dit moment zijn wij samen met het waterschap bezig met een studie naar de afvalwaterbak op de Heikant. Uit deze studie zullen verschillende oplossingsrichtingen naar voren komen over hoe we de huidige problematiek het beste kunnen oplossen. In 2022 starten we de planvorming op.

Afkoppelsubsidieregeling

We hebben een afkoppelsubsidieregeling ingesteld voor bewoners, bedrijven en corporaties van onze gemeente. Juist ook op particulier terrein liggen veel kansen om wateroverlast te beperken. Vandaar dat wij onze inwoners willen stimuleren om hun hemelwater op hun eigen terrein te verwerken. De regeling gaat in het najaar van 2021 van start en zal lopen tot eind 2025.

Heilig Landstichting

We onderzoeken structurele oplossingen voor de waterhinder. Een belangrijke partner hierin is de gemeente Nijmegen. In het verleden is een optie besproken met Nijmegen om hemelwater over te storten op Nijmeegs grondgebied. Deze optie dient verder besproken te worden. De mogelijkheden hangen samen met de nog in ontwikkeling zijnde plannen van Vitens om waterwinputten in Heumensoord te verplaatsen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Voor Beek worden de laatste berekeningen in het kader van het BRP/stresstest uitgevoerd in combinatie met de aanpak wateroverlast gemeentebreed.
- De gezamenlijke studie met het waterschap naar de afvalwaterbak Heikant is afgerond.

- Er is consensus over de resultaten en het planvormingsproces is gestart.
- De afkoppelsubsidieregeling is in november van 2021 van start gegaan. Tot op heden zijn er zo'n 80 aanvragen binnengekomen. Hier van zijn er inmiddels 16 compleet uitgevoerd en betaald.
 - Het BRP voor Heilig Landstichting stellen we dit voorjaar op.
 - Er vinden nu gesprekken plaats met Vitens en de Provincie om duidelijkheid te krijgen over de mogelijke verplaatsing van het grondwaterbeschermingsgebied (en waterwinputten) en wat de impact hier van is op Heilig Landstichting.

2.4.4 We stimuleren het verminderen van de hoeveelheid restafval.

De inwoners van Berg en Dal scheiden hun huishoudelijk afval steeds beter. Om dit verder te stimuleren en mogelijk te maken zijn we in 2021 gestart met gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal. Ook is in 2021 het gescheiden inzameling op basisscholen gestart.

Vanaf 2022 zamelen we het huishoudelijk restafval eens per vier weken in, in plaats van eens per twee weken.

Met deze maatregelen verwachten we in 2022 een stijging van de hoeveelheid gescheiden ingezamelde grondstoffen, en verdere daling van de hoeveelheid huishoudelijk restafval.

We streven ernaar om de kwaliteit van gescheiden ingezamelde grondstoffen te verbeteren zodat we de grondstoffen op een efficiëntere wijze kunnen recycleren. Daarvoor zetten we extra in op communicatie, en doelgerichte controle en toezicht.

Landelijk wordt gewerkt aan uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid, bijvoorbeeld via statiegeld op drankverpakkingen. Dat zal waarschijnlijk invloed gaan hebben op de door gemeente in te zamelen hoeveelheid Plastic+, de hoeveelheid zwerfafval, en de vergoeding die we daarvoor ontvangen.

De effecten van het afvalbeleid monitoren we jaarlijks en rapporteren we apart aan de gemeenteraad. Afhankelijk van de resultaten stellen we eventuele aanpassingen voor.

Een van de optie die we willen onderzoeken is het invoeren van een (klein) tarief op plastic+ zakken naar voorbeeld van de succesvolle invoering in Nijmegen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De inzameling van restafval is inmiddels eens per 4 weken. De invoering is zonder noemenswaardige problemen verlopen en we krijgen ook geen signalen over mee zwerfafval. Op de milieustraten staat een extra container voor tariefzakken. Die wordt goed gebruikt, de service wordt door inwoners gewaardeerd. We houden die container voorlopig aan en monitoren het gebruik.

Het is nog te vroeg om iets over een eventuele afname van de hoeveelheid te zeggen.

Om de kwaliteit van ingezameld GFT te controleren vinden steekproeven plaats voorafgaand aan de inzameling. De kwaliteit is goed, en inwoners die er vragen over stellen zijn positief over de actie.

Statiegeld: er was discussie over inzamelpunten. Inmiddels is duidelijk dat zowel flesjes als blikjes via supermarkten ingezameld gaan worden. Het is nog niet bekend wat dit betekent voor de vergoeding die gemeenten ontvangen. Onderzoek naar tarief op Plastic+zakken is nog niet uitgevoerd.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	-24.577	-24.726	-1.250	-25.976	-25.114	-25.696	-25.913
Baten	11.008	10.781	411	11.193	10.977	11.066	11.163
Totaal programma	-13.569	-13.945	-839	-14.784	-14.137	-14.630	-14.749

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 1e begrotingswijziging	-247	-197	-197	-197	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-247	-197	-197	-197	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Water in de Groesbeek	-10	-	-	-	-
2.2 Onderhoud wegen/bermen	-14	-14	-14	-14	-
2.3 Openbare verlichting	-46	-46	-46	-46	-
2.4 Openbaar groen	-78	-73	-73	-73	-
2.5 Schoonmaak sportaccommodaties	-62	-62	-62	-62	-
2.6 Bijdrage RES	-11	-11	-11	-11	-
2.7 Uitvoering Klimaatakkoord	-89	-	-	-	-
2.8 Vereveningsfonds MARN	10	10	10	10	-
2.9 Controle Corona ToegangsBewijzen (CTB)					-
- rijksbijdrage	134				-
- projectkosten	-134				-
2.10 Subsidie bibliotheek	-10	-10	-10	-10	-
2.11 Sportzaal Morgenfit	-64	-	-	-	-
2.12 Riolering					-
- aanpassing diverse budgetten	-149				-
- aanwending voorziening riolering	149				-
2.13 Voorbereidingskrediet Heer Zegerstraat Groesbeek	-	-	-	-	-49
2.14 Diverse kleine mutaties	7	7	7	7	-
Administratieve overboeking	-225	-62	-62	-62	-
Afrondingsverschillen	1	1	1	1	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-591	-260	-260	-260	-49

1.1 1e begrotingswijziging

Nadat de programmabegroting 2022 is aangeboden aan de raad hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in de 1e begrotingswijziging en leidden per saldo tot een positieve bijstelling van de begroting met € 659.000. Zie ook de programma's Inwoner, Onze gemeente, Ons geld en Overhead (1.1). De 1e begrotingswijziging is tegelijk met de begrotingsbehandeling door de raad vastgesteld. Voor dit programma gaat het om: rijksvaccinatieprogramma HPV mannen (- € 5.000), extra formatie team Beheer openbare ruimte (- € 192.000) en budget voor innovaties (- € 50.000).

2.1 Water in De Groesbeek

Wij willen de bron en de beek bij de kerk in het centrum van Groesbeek in haar oorspronkelijke vorm herstellen. De grootste uitdaging is water in de bron en beek te krijgen. En dat op natuurlijke wijze. Dus zonder de pompen en technische installaties die er nu staan. Om dit goed aan te pakken, zullen we de nodige investeringen moeten doen. Een onderzoek dat resulteert in adviezen, maatregelen en haalbaarheid is de eerste. Daarvoor hebben we eenmalig €10.000 nodig.

2.2 Onderhoud wegen/bermen

De kosten voor onderhoud aan onze wegen en bermen stijgen als gevolg van prijsstijgingen. Daarom ramen we structureel met € 14.000 bij.

2.3 Openbare verlichting

Als gevolg van areaaluitbreiding van onze openbare verlichting en prijsstijgingen stellen de raming met € 54.000 bij.

Daarnaast hebben we vaker te maken met schades aan de openbare verlichting. Daar staat tegenover dat we deze schades vaker verhalen bij derden. Per saldo een voordeel van € 8.000.

2.4 Openbaar groen

Door prijsstijgingen, areaaluitbreiding en een nieuwe investering bij Dar stellen we onze budgetten voor onderhoud van het openbaar groen structureel bij met € 73.000. Daarnaast hebben we in 2022 eenmalig hogere kosten voor calamiteiten- en stormschade als gevolg van de stormen die over ons land raasden begin 2022. Dat leidt tot een bijstelling van € 5.000.

2.5 Schoonmaak sportaccommodaties

In het verleden is besloten om de schoonmaak uit te besteden, inclusief de sportaccommodaties. In 2021 hebben we hiervoor een nieuw contract afgesloten. Dit leidt tot een bijstelling van € 87.500. Hier staat een aframing van € 25.000 tegenover van de personeelskosten die we nu niet meer hoeven te maken.

2.6 Bijdrage RES

Gebleken is dat de bijdrage van het rijk en de provincie ontoereikend is voor de uitvoering van de RES (Regionale Energie Strategie). Regionaal is bestuurlijk afgesproken dat gemeenten het bedrag aanvullen, tot het minimaal noodzakelijke om tot een verantwoorde uitvoering van de Regionale Energie Strategie te komen. Een aanvullende bijdrage van de gemeente Berg en Dal van € 10.500 is noodzakelijk.

2.7 Uitvoering Klimaatakkoord

Zoals eerder aangekondigd in de decembercirculaire 2021 heeft het vorige kabinet in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES. Dit om te voorkomen dat de uitvoering van het Klimaatakkoord stil komt te vallen. Van deze € 72,5 miljoen is € 40 miljoen bestemd voor uitvoeringskosten gemeenten.

Deze middelen zijn bedoeld als overbruggingsbudget om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Het budget kan onder meer worden ingezet voor het opstellen van transitievisies warmte en uitvoeringsplannen (wijkgerichte aanpak), de uitrol van laadpalen en ruimtelijke processen ten behoeve van duurzame energie. Zie ook 2.2 bij programma Ons geld.

2.8 Vereveningsfonds MARN

Omdat de gemeente West Maas en Waal is uitgetreden uit de MARN, ontvangen de overige deelnemende gemeenten een hogere bijdrage uit het vereveningsfonds MARN. Voor ons betekent dit dat we € 10.000 per jaar extra ontvangen.

2.9 Controle Corona Toegangsbewijzen (CTB)

We ontvangen van het Rijk een bijdrage van € 133.778 voor de ondersteuning naleving controle op coronatestbewijzen (CTB). Het geld moeten we besteden ten gunste van ondernemers die te maken hebben met de controle op de CTB. Ondernemers die aanspraak kunnen maken zijn onder andere evenementenorganisatoren, reguliere horecabedrijven, (sport)verenigingen en andere uitbaters die belast zijn met de controle op CTB.

2.10 Subsidie bibliotheek

Door inflatiecorrectie valt het subsidiebedrag voor de Bibliotheek € 10.000 hoger uit.

2.11 Sportzaal Morgenfit

Bij sportzaal Morgenfit in de Ooij zijn alle sportmaterialen van de basisinventarisatie verouderd. Hierdoor kunnen de gebruikers, onder andere basisschool Op Weg, geen goed beweegonderwijs geven.

Er is een meerjaren vervangingsplan opgesteld door derden. Op basis van een recente inspectie is besloten dat vervanging of reparatie van diverse sportmaterialen noodzakelijk is. Dit leidt in 2022 tot hogere kosten. Daarom ramen we € 63.500 bij.

2.12 Riolering

We verwachten dit jaar lagere advieskosten (€ 28.000) en lagere kosten voor het verwerken van rioolslib (€ 23.000).

Daarnaast hebben we kosten voor de inhuur van een projectleider voor het project aanpak wateroverlast Breedeweg (€ 50.000). Deze kosten komen, volgens de afspraak met het Waterschap, niet ten laste van het project.

Ook loopt het project 'vestigen zakelijke rechten drukriolering' nog door in 2022. Hiervoor is € 150.000 nodig. Omdat de voorziening egalisatie riolering met hetzelfde bedrag wijzigt (per saldo € 149.000), hebben bovenstaande mutaties geen invloed op het begrotingssaldo.

2.13 Voorbereidingskrediet Heer Zegerstraat Groesbeek

Medio 2021 is er een verzoek gekomen van bewoners aan de Heer Zegerstraat te Groesbeek om een of twee woningen bij te mogen bouwen. In de huidige situatie loopt er echter een riool onder deze particuliere kavel door. De Heer Zegerstraat is opgenomen in het MIP voor uitvoering in 2025. De bewoners hebben nu het verzoek bij de gemeente neergelegd om dit project eerder uit te voeren, zodat zij eerder met de bouw van de woning(en) zouden kunnen beginnen. Om dit mogelijk te maken vragen wij nu een voorbereidingskrediet van € 49.000,-. In het nog op te stellen MIP 2023 zouden we dan het restant voorbereidingskrediet en de uitvoering naar voren kunnen halen.

2.14 Diverse kleine mutaties

Ook zijn een aantal kleine mutaties verwerkt. Voor dit programma gaat het om:

leges brandveiligheid	€ 3.000
leges bodemrapporten	€ 5.000
recht van opstal Kpn zendmast Oude Kleefsebaan	€ 5.000

kosten Parkeergarage	€ 2.000
verkeersmaatregelen	€ 3.000
onderhoud speeltuinen	€ - 4.000
onderhoud begraafplaats Vossengraaf	€ - 4.000
subsidie Forte Welzijn	€ - 3.000

Administratieve overboeking

Dit zijn beschikbare budgetten die we op dit programma inzetten. Bijvoorbeeld algemene overheadkosten die we nu rechtstreeks aan een programma toe kunnen rekenen.

Beleidskaders

Bovengemeentelijke kaders

Gemeentewet

Algemene wet bestuursrecht

Wet veiligheidsregio's

Politiewet

Wet Natuurbescherming

Aanbestedingswet

Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming

Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten

Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Kaderrichtlijn water

Nationaal bestuursakkoord water

Waterwet

Wet milieubeheer

Gelders Energieakkoord (www.geldersenergieakkoord.nl)

Wegenverkeerswet

Wegenwet

Erfgoedwet

Omgevingswet

Gemeentelijke kaders

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie

Nota accommodatiebeleid "ontmoeten en verbinden met accommodaties"

Nota subsidiebeleid

Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal crisisplan Veiligheidsregio VRGZ

Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018

Visiedoc notitie Kernenbeleid

Beheerplan gemeentelijke gebouwen

Beheerverordening begraafplaatsen

Bomenkaart

Landschapsontwikkelingsplan

Vervangingsplan speelvoorzieningen

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025

Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen

Verkeerscirculatieplan

Verkeersbeleidsplan

Mobiliteitsvisie Berg en Dal 2016-2026

Mobiliteitsplan 2030 Euregio

Wegenbeheersplan

Wegenbeleidsplan

Verlichtingsbeheerplan

Verordening geurhinder en veehouderij 2017

Bodemnota en bodemkwaliteitskaart

Woonvisie

Energievisie gemeente Berg en Dal 2017-2020

Ruimtelijke visie duurzame energieopwekking 2019

Subsidieverordening Erfgoedprojecten in de kernen gemeente Berg en Dal 2017

Woonvisie Berg en Dal

Verbonden partijen

 Dar N.V.

 Leisurelands
duurzaam recreëren

 MARN Milieusamenwerking
Afwalverwerking
Regio Nijmegen Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

 Veiligheidsregio
Gelderland-Zuid Veiligheidsregio Gelderland Zuid

 Vitens
LAAT NIETS VOOR E WISSEN Vitens N.V.

Onze gemeente

Sommige dingen die de gemeente voor je regelt ken je. Bijvoorbeeld een nieuw paspoort, trouwen of het registreren van een pasgeboren kind. Maar we doen meer voor je. Dingen waar je niet zoveel van merkt en die verder gaan dan onze gemeentegrenzen. Denk aan het versterken van de economie, zodat er genoeg bedrijven en banen zijn. Of woningbouwafspraken om woningen te mogen bouwen of het organiseren van zorg. Om dat goed te kunnen doen, werken we samen met andere gemeenten om ons heen. Wat we ook doen, het belang van onze inwoners staat voorop!

In dit programma maken we duidelijk wat je van ons kan verwachten als dienstverlener.

In het belang van onze inwoners zijn we ook actief buiten de gemeentegrens. Vaak juist om de zaken dichtbij inwoners goed te regelen. We hebben als gemeente de laatste jaren steeds meer taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Om de taken goed en goedkoop te kunnen uitvoeren, werken we samen met andere gemeenten uit onze regio. Maar we werken ook samen met andere gemeenten om de economie in de regio te bevorderen. Daarbij hanteren we als uitgangspunt: gezonde groei. Want welvaart en welzijn moeten in balans zijn.

Ook de woningmarkt houdt zich niet aan de gemeentegrens. Daarom maken we samen met de gemeenten in onze regio afspraken over hoeveel en welke woningen elke gemeente gaat bouwen.

In dit programma vind je dus de onderwerpen die zich binnen én buiten onze gemeentegrens afspelen.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 3.1 Onze inwoners weten ons te vinden en zijn tevreden over hoe ze worden geholpen.
- 3.2 Behoud van zo veel mogelijk werkgelegenheid ook na de corona crisis.
- 3.3 We hebben in 2050 een circulaire economie.
- 3.4 De juiste woning, op de juiste plek, voor de juiste doelgroep.
- 3.5 We willen goede en betaalbare dienstverlening voor onze inwoners. En om dit te kunnen bieden, werken we samen met andere gemeenten.

3.6 Toeristen en recreanten bezoeken graag Berg en Dal.

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1 We verbeteren onze dienstverlening en blijven ons hiervoor inzetten.

Om onze dienstverlening verder te verbeteren gaan we in 2022:

- Verder aan de slag met de toegankelijkheids-eisen van onze website. Met de hele organisatie kijken we naar de toegankelijkheid van de documenten die we op de website plaatsen. In september 2022 publiceren we een nieuwe toegankelijkheidsverklaring met aandachtspunten.
- Verder met de digitalisering van onze dienstverlening. Inwoners kunnen op deze manier steeds meer zaken ook online vanuit huis regelen. Hierbij blijven er uiteraard voldoende mogelijkheden voor persoonlijk contact en voldoende aandacht voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn.
- Lanceren nieuw communicatieplatform telefonie. De landelijke aanbesteding is opnieuw in gang gezet en we verwachten dat we in 2022 een nieuw communicatieplatform kunnen lanceren voor telefonie. Dit platform is gekoppeld aan ons Klant Contact Systeem. Met het platform krijgen we meer inzicht in de data van onze telefoongesprekken. Over de onderwerpen van de telefoongesprekken maar ook over de wachttijd en de duur van een gesprek. Dit geeft ons diverse nieuwe mogelijkheden om onze klantcontacten nog verder te verbeteren en meer datagedreven te gaan werken.
- We brengen de mogelijkheden waarop de gemeente te bereiken is in kaart en onderzoeken waar de behoeftes liggen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- We hebben de toegankelijkheidsverklaring op onze website geüpdatet. Tijdens dit onderzoek zijn twee aandachtspunten naar voren gekomen: onze video's en onze pdf's. We publiceren zo min mogelijk pdf's die niet voldoen aan de toegankelijkheids-eisen. Video's op de website krijgen altijd een ondertiteling. We onderzoeken of het de investering waard is om ook te zorgen voor audiodescriptie en overige eisen aan video's.
- Digitalisering is een blijvende ontwikkeling.
- Een aantal jaren hebben we gewacht op de landelijke aanbesteding van de VNG voor een telefonieplatform. We hebben besloten deze ontwikkeling niet langer af te wachten en zelf ons telefonieplatform verder te gaan verbeteren. Er vindt dit jaar een koppeling plaats die het mogelijk maakt om efficiënter te werken, meer data te genereren en vanuit huis te werken.
- We bekijken op dit moment de mogelijkheden waarop we bereikbaar zijn en inventariseren met name de behoefte bij inwoners over WhatsApp als extra dienstverleningsmogelijkheid.

3.1.2 We stellen de servicenormen voor onze dienstverlening voor de gemeente Berg en Dal op.

We formuleren de servicenormen voor onze gemeente. Aan de hand van onze servicenormen kunnen we ook gaan toetsen op de uitvoering hiervan. Wij sturen bij zodra de uitkomsten aangeven dat dit nodig is. Dit doen we door:

- Statistieken uit onze eigen systeem bekijken;
- Maandelijks telefonisch klantenonderzoek;
- Bezoekersdata website;
- Intern telefonisch onderzoek bereikbaarheid medewerkers.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Met de teams Inkomen en Participatie, Communicatie, CCB & Sociaal Team brengen we de servicenormen in beeld. Daarnaast maken we elke maand een overzicht met de belangrijkste statistieken van onze website. Op welke woorden wordt het meest gezocht? Wat zijn de meest bezochte pagina's? Op basis van dit overzicht worden vervolgens wijzigingen aangebracht op de homepage van onze website of verbeteringen in de zoekfunctie. Ook worden deze resultaten

gedeeld en besproken met de webredactie (met vertegenwoordigers uit de teams).

3.2.1 We hebben een goed ondernemersklimaat.

Hiervoor zetten wij in 2022 op de volgende zaken in:

- Herstel na corona.

Als er behoefte is aan voortzetting van de brede dienstverlening voor ondernemers, dan doen we dat. We kijken ook naar programma's en middelen van derden (bijvoorbeeld van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen) of aansluiting daarbij wenselijk en mogelijk is.

- Nieuwe economische agenda.

De huidige economische visie is in 2017 vastgesteld en loopt tot 2021. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 willen wij met de ondernemers aan de slag met een nieuwe economische agenda. Hierbij zoeken wij de raakvlakken met de uitwerking van de omgevingsvisie en de nieuwe kadernota toerisme. Ook nemen we daarin mee of we voldoende ruimte voor nieuwe bedrijven hebben.

- Aantrekkelijke en concurrerende winkelgebieden en dorpscentra.

Voor het centrum van Groesbeek werken we aan de afronding van de centrumplannen. De resultaten van dit project staan beschreven in programma 2 van deze begroting.

Voor Ooij werken we aan de herinrichting van het Reiner van Ooiplein.

- Versterking van ondernemersnetwerken:

Op economisch gebied werken we samen met ondernemers en andere partners, waaronder RvN@. We werken samen aan de versterking en vernieuwing van de lokale economie. In 2022 leggen we het accent op verduurzaming, circulariteit en de korte voedselketen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Herstel na corona.

Bij het Rijk hebben wij budget aangevraagd om onder andere horecazaken te compenseren voor de kosten voor het controleren van coronatoegangsbewijzen (CTB). Deze aanvraag is goedgekeurd en met een laagdrempelig subsidieprogramma kunnen horecazaken hier aanspraak op maken.

De horeca en de detailhandel hebben veel moeite om personeel te vinden. Wij zoeken naar mogelijkheden om ze hierbij te ondersteunen. Zo zoeken wij aansluiting bij het initiatief Honk1 van de gemeente Nijmegen. Honk1 brengt werkzoekenden en werkgevers met elkaar in contact. Het richt zich specifiek op de horeca en de retail.

- Nieuwe economische agenda

In de startnotitie voor de omgevingsvisie zijn de belangrijkste economische thema's benoemd: werken en ondernemen, toerisme en recreatie, hart voor de dorpscentra en vitale landbouwgebieden. De startnotitie wordt dit jaar uitgewerkt in een koersdocument.

- Winkelgebieden

De bedrijfsinvesteringszone (BIZ) in het centrum van Groesbeek is met vijf jaar verlengd. Liefst 78% van de ondernemers uit de zone stemde voor de verlenging tijdens de draagvlakmeting in januari 2022. Het doel van de BIZ is om het centrum aantrekkelijker te maken.

De BIZ in Millingen wil dit jaar onder andere een cultuurhistorisch informatiecentrum openen en sfeerverlichting aanbrengen. Wij ondersteunen deze initiatieven onder andere met subsidie.

- Ondernemersnetwerken

Met onze partners bereiden wij activiteiten voor om het MKB te verduurzamen. In maart starten wij met het project Zon op Dak. Dit project hebben wij vorig jaar ook uitgevoerd en richt zich op het stimuleren en ondersteunen van bedrijven bij het aanbrengen van zonnepanelen. Een adviesbureau dat wij inhuren helpt bedrijven met het uitwerken van een subsidie-aanvraag voor SDE++. Hiervoor voeren zij onder andere energiescans uit bij de deelnemers. Met deze scan worden de opbrengen en kosten in beeld gebracht. Deze gegevens zijn nodig voor een aanvraag.

3.2.2 We helpen inwoners een baan te vinden.

We gaan het volgende doen (en voor een aantal dingen werken we samen met het Werkbedrijf).

- We richten onze aandacht vooral op vier focusgroepen: jongeren, 50-plussers, statushouders en kandidaten met een arbeidsbeperking. We zetten in op kansberoepen: beroepen waarin de vraag naar personeel hoog is en blijft, zoals de horeca en de zorg. Dat doen we door scholing met praktische leerlijnen en focus op de

competenties van mensen. We willen meer mensen (groepsgewijs) detacheren door risico's voor werkgevers over te nemen.

- We gaan door met de regionale mobiliteitsteams.
- We zetten sterk in op de bestrijding en het voorkomen van jeugdwerkloosheid.
- Hulp voor zelfstandigen bij de heroriëntatie op de arbeidsmarkt (nieuwe doelgroep als gevolg van de coronacrisis).
- Intensieve en persoonlijke begeleiding van inwoners met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt met onze speciale aanpak "Startpunt" (meer informatie over deze aanpak staat in de jaarrapportage 2021 Participatiewet).

Wij vinden dit belangrijk omdat we door allerlei ontwikkelingen (flexibilisering en digitalisering) steeds meer mensen moeilijk mee kunnen doen. Juist hen willen wij ondersteunen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dreigende jeugdwerkloosheid pakken we regionaal aan door de aanpak voortijdig schoolverlaten en de regionale aanpak jeugdwerkgelegenheid te bundelen. Deze aanpak richt zich op een doorlopende loopbaan, vergroten kansen arbeidsmarkt en inzicht en overzicht in het ondersteuningsaanbod; kortom: van start op school tot duurzaam aan het werk. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van de drie sporen tot een aanpak die de komende jaren wordt toegepast en resultaten laat zien.

De 'mismatch' tussen de werkzoekenden en het aanbod van banen zorgt ervoor dat er voor veel werkzoekenden, ondanks de vele vacatures, geen werk is. Daarom start Werkbedrijf Rijk van Nijmegen met korte opleidingen zoals een omscholingstraject tot Assistent Horeca en Voeding. In maart hebben 10 kandidaten uit het Rijk van Nijmegen een diploma behaald. In september start een nieuwe groep. Wat de overige voornemens betreft (Regionale Mobiliteit Teams, begeleiding jongeren en 'startpunt') zijn er nog geen resultaten gerapporteerd, omdat op dit moment van schrijven nog geen resultaten over het eerste kwartaal bekend zijn gemaakt.

3.3.1. Onze inwoners kunnen meer streekproducten kopen, eten en drinken.

In 2018 en 2019 hebben wij samen met de gemeente Heumen en de Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie (ZLTO) gewerkt aan het project "Meer streekproducten in Berg en Dal en Heumen". In 2020 en 2021 hebben wij door de coronacrisis een pas op de plaats moeten maken. In 2022 willen wij dit weer oppakken samen met in ieder geval de gemeente Heumen, ZLTO en RvN@.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen ontwikkelingen.

3.4.1 We gaan door met de uitvoering van de in 2020 geactualiseerde woonagenda.

Op basis van de door de raad gemaakte keuzes gaan we over tot uitvoering van het Actieplan Wonen.

- De huidige woningbouwplanning kent voldoende locaties, we gaan aan de slag met de beoordeling van deze locaties.
- We prioriteren op woningbouwprojecten/locaties die snelheid en aantallen hebben, zodat het woningtekort zo min mogelijk oploopt en het liefst wordt teruggedrongen.
- We gaan met de woningcorporaties verder in overleg om bij reeds bekende locaties te komen tot het beoogde aantal toe te voegen sociale huurwoningen.
- We zetten ons in om in overleg met de corporaties en marktpartijen de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen zodat meer woningen voor starters vrijkomen.
- We onderzoeken hoe we meer woningen beschikbaar kunnen krijgen voor jongeren. We starten met een pilot met het jongerencontract (woningcorporaties), en gaan verder met het verstrekken van de starterslening.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Momenteel wordt er gebouwd in Beek (Hubertushof), Millingen (Oefenhoek), Groesbeek (Spoorlocatie fase 2, Kloosterpad-West, Schreven). Voor diverse grotere projecten zijn intentieovereenkomsten afgesloten en/of loopt de bestemmingsplanprocedure, bijvoorbeeld bij Dekkerswald, Reomie, Vijverhof, DAC-terrein, Groen Groesbeek, Pastoor van Tielstraat Leuth en Bredeweg Leuth. Er zijn op de korte en middellange termijn ruim voldoende locaties beschikbaar. We blijven prioriteren op snelheid, betaalbaarheid en haalbaarheid.

Komend jaar maken we meerjarenafspraken met Oosterpoort. Doorstroming en jongerenhuisvesting zijn daar onderdeel van.

3.4.2 We blijven woningzoekenden met een laag inkomen helpen om een passende woning te vinden.

We maken afspraken met de woningcorporaties over het toewijzen, bouwen en onderhouden van de sociale huurvoorraad.

Ook sturen we op betaalbaarheid bij nieuwbouw (30% goedkope huur, 20% middeldure huur/koop).

Daarnaast hebben wij bijzondere aandacht voor de groep inwoners die net teveel verdienen om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning, maar te weinig om een goede kans te maken op de reguliere woningmarkt. Daarom gaan we door met het verstrekken van startersleningen aan starters die geen passende woning kunnen kopen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We continueren de starterslening. Naast het toepassen van het ambitiekader (30% sociaal, 20% betaalbaar) dragen we ook in de regio actief uit dat dit kader verhelderend werkt. Immers zorgen meer betaalbare woningen in de regio ook voor een betere demografische spreiding.

3.4.3 De woningen in Berg en Dal zijn van goede kwaliteit. Mensen kunnen goed wonen en blijven wonen.

We stimuleren het aanpassen van bestaande woningen. Hiervoor is in 2019 de regeling Toekomstbestendig wonen vastgesteld als vervanger van de Blijverslening en de Duurzaamheidslening. Hierdoor kunnen mensen maatregelen om langer thuis blijven wonen combineren met het verduurzamen van de woning.

We stemmen middels een regionale woningbouwmonitor met onze buurgemeenten af welke woningen waar worden gebouwd, zodat er binnen de regio voldoende woningaanbod en keuzevrijheid is voor woningzoekenden. Hierbij is uiteraard ook aandacht voor de groter wordende groep één- en tweepersoonshuishoudens, de betaalbaarheid van de huisvesting, de leefbaarheid en alternatieve woonvormen (waaronder woonvormen die sociale interactie bevorderen).

Stand van zaken Voorjaarsnota

In januari zijn de data aangeleverd voor de woningmarktmonitor. We verwachten in april de cijfers daarvan. We onderzoeken komend jaar regionaal wat de woningbehoefte is. We kijken daarbij ook naar de periode tot 2040.

3.4.4 Steeds meer woningen in Berg en Dal zijn duurzaam.

Met de corporaties Waardwonen en Oosterpoort zijn afspraken gemaakt om gemiddeld energielabel A te halen in respectievelijk 2022 en uiterlijk 2028.

We zetten de samenwerking met Oosterpoort en andere belanghebbende partijen voort om te komen tot een aardgasloze buurt. We onderzoeken het draagvlak om in een buurt te beginnen met een pilot.

Energieneutraal wonen blijft uitgangspunt in alle bouwplannen. We onderzoeken de mogelijkheid om een energiecoach in te zetten. Dit draagt ook bij aan de betaalbaarheid van het wonen in Berg en Dal.

De doelstelling voor verduurzaming van de particuliere woningvoorraad valt binnen de gehele duurzaamheidsdoelstelling van een jaarlijkse energiebesparing van 1,5% in de gemeente. De regeling Toekomstbestendig Wonen levert een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van de woningen in de gemeente (zie onder 3.4.3).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Corporaties continueren het verder verduurzamen van de woningvoorraad. Er is dit jaar een werkgroep gestart in Millingen om meer aan klimaatadaptatie te doen.

3.5.1 We willen meer grip op de financiën van de verschillende samenwerkingen zodat deze beter in de pas lopen met de ontwikkeling van de gemeentefinanciën.

Evaluatie BRN

De adviesfunctie en de Begrotingsrichtlijnen Rijk van Nijmegen (BRN) zijn in 2021 geëvalueerd. Conclusie van de deelnemende gemeenten is dat het wenselijk is om de BRN te continueren, zowel op het gebied van indexering van begrotingen alsook inzake het werken met taakstellende bezuinigingsopdrachten (indien van toepassing). Uitgangspunt blijft een indexering met nacalculatie gebaseerd op een verdeling 70/30 over de kostencomponenten personeel/materieel. Indien deze verhouding in de praktijk meer dan 10% afwijkt kan een maatwerkafpraak worden gemaakt (zoals in het verleden met de GGD en VRGZ is gebeurd). Voor wat betreft eventuele taakstellende bezuiniging wordt ingestoken op een gezamenlijke reactie van gemeenten (al dan niet al vooraf) in het kader van de door de GR op te stellen kaderbrief. Aandachtspunt blijft het feit dat diverse GR-en een bredere club deelnemers herbergt dan alleen gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Wij blijven het voldoen van de GR-en aan de (nieuwe) BRN uiteraard op de voet volgen.

ODRN

Er wordt in 2022 een pakket aan bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd van 4 ton. De korting van €3 op het uurtarief, welke was toegezegd aan de hand van de €6 tariefsverhoging, wordt niet doorgevoerd. De 1,2,3% bezuiniging conform de BRN-normering moet in volumekorting worden toegepast.

In de begroting 2022 is een aandeel van Berg en Dal opgenomen van € 2.026.886. Deze prognose is gebaseerd op de advieslijsten van januari 2021 en zal worden bijgesteld in september 2021. De grip op deze financiën is lastig te krijgen door de veranderende wet- en regelgeving. Factoren die de prognose onzeker maken zijn onder meer de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging. Maar ook het overhevelen van de bodemtaken van provincie naar de gemeente, en het gedrag van onze inwoners maakt de realisatie moeilijk te voorspellen.

De ODRN blijft in samenspraak met de gemeenten werken aan de ontwikkelagenda om financiële problematieken in de toekomst te voorkomen.

VRGZ

Om de consequenties van de gevraagde 1% generieke korting op de begroting 2022 van VRGZ in beeld te brengen is een memo met 6 bezuinigingsopties opgesteld en aan gemeenten aangeboden (naast de conceptbegroting). De hierin voorgestelde bezuinigingsopties raken echter zo direct de huidige kerntaken en operationele dienstverlening, dat deze bestuurlijk en maatschappelijk niet acceptabel c.q. verantwoord zijn.

In onze zienswijze (raadsbesluit juni 2021) vragen we aan VRGZ wel om nog eens alternatieve bezuinigingen te zoeken, om toch die 1% jaarlijkse korting (ruim 4 ton) te realiseren. Of het reëel haalbaar is om bestuurlijk aanvaardbare bezuinigingen te vinden is zeer de vraag, gelet op de in afgelopen jaren al gerealiseerde bezuinigingen door VRGZ. Gesteld wordt dat verder bezuinigen op bedrijfsvoering niet meer kan en nieuwe voorstellen daarom altijd het primaire proces aantasten. Ter onderbouwing van dit standpunt zijn we voorstander van een update van de eerder uitgevoerde benchmark door VRGZ. Uiteindelijk besluit het AB van VRGZ, met daarin alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, over vaststelling van de begroting inclusief de mogelijke bezuinigingen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Zoals in de begroting is aangegeven willen wij het gebruik van de BRN-normen stimuleren, ook bij GR-en buiten het Rijk van Nijmegen. De aandacht die wij hiervoor dit voorjaar hebben gevraagd heeft er mede toe geleid dat de Groene Metropoolregio met ingang van de begroting voor 2023 ook gebruik gaat maken van de BRN-normen.

Er worden voorbereidingen getroffen om zaken rondom de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) regionaal op te pakken en raden hierin mee te nemen. De nieuwe Wgr heeft tot doel om het democratisch gehalte van GR-en en de grip van raden hierop te versterken.

ODRN

De ODRN is in 2022 positief van start gegaan met de werkzaamheden die ze voor ons uitvoeren. Het is druk bij de ODRN. Er zijn meer vergunningsaanvragen dan verwacht, er lopen veel handhavingzaken, en er zijn regelmatig klachten. Het uitstel van de Omgevingswet en de

Wet Kwaliteitsboring Bouwen naar 1 januari 2023 geeft de ODRN en de gemeente meer tijd om zich voor te bereiden. Op alle fronten wordt het steeds duidelijker wat er op ons afkomt. Met name het DSO is nog een groot punt van zorg.

Op financieel vlak zijn er resultaten geboekt. De ODRN heeft dit jaar voor het eerst een Kadernota 2023 en een actualisatie begroting 2022 gepresenteerd. Hierover heeft de raad een zienswijze ingediend.

VRGZ

Geen wijzigingen.

3.5.2 Portefeuillehouders koppelen duidelijk terug naar de raad over zaken die spelen in de samenwerkingen.

Het college blijft op diverse manieren inzetten op het geven van invulling aan de actieve informatieplicht in de richting van de raad. Hiervoor worden – naast de reguliere P&C-cyclus van de GR-en en onze eigen P&C-cyclus – gebruik gemaakt van het instrument van de informatienota en het vaste agendapunt 'Mededelingen door vertegenwoordigers in de gemeenschappelijke regelingen' dat op iedere raadsvergadering staat, en – indien daartoe aanleiding is – van periodieke terugkoppelmomenten buiten de raadsvergadering om. Bij de MGR en de Groene Metropoolregio is daarnaast sprake van een Regioagendacommissie waarin alle deelnemende raden zijn vertegenwoordigd en waar dus rechtstreeks invloed kan worden uitgeoefend op procesgang en informatievoorziening vanuit deze GR-en. In overleg met de griffies van deelnemende gemeenten zal ook weer worden ingestoken op gemeenschappelijke raden- en raadsinformatiebijeenkomsten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de raadsvergadering van februari zijn de zienswijzen op de kadernota's van diverse GR-en aan bod gekomen. Daarnaast maakten nog een aantal andere zaken betreffende GR-en deel uit van de agenda.

Er worden voorbereidingen getroffen om een regionale gezamenlijke bijeenkomst te organiseren voor de nieuwe raden om hen te informeren over de diverse samenwerkingen in de regio. Ook zal tijdens de formatiefase aandacht worden gevraagd voor aspecten van regionale samenwerking.

ODRN

De ODRN rapporteert regelmatig aan de gemeente in de vorm van bestuursrapportages. De bestuursrapportages worden via een informatienota doorgezet naar de raad. Daarnaast houdt de wethouder de raad op de hoogte van belangrijke projecten of gebeurtenissen. Een vraagstuk dat nu speelt is het beleggen van de BRIKS taken. De raad is hierover op de hoogte gebracht in de jaarrekening 2021.

3.5.3 We blijven ons voorbereiden op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De Omgevingswet vervangt een groot aantal wetten op ruimtelijk gebied. De Omgevingswet treedt, zoals het er nu naar uitziet, op 1 juli 2022 in werking. De tijd tot 1 juli 2022 hebben we hard nodig om ons voor te bereiden. De werkzaamheden in 2022 zijn gericht op de noodzakelijke stappen die nodig zijn om vanaf de inwerkingtreding met de nieuwe Omgevingswet te kunnen werken. Dat betekent onder andere het uitwerken van werkprocessen en de digitalisering. Dit doen wij in samenwerking met de regio en de ODRN. Dit omdat we elkaar in de regio kunnen versterken en de ODRN een groot deel van de Omgevingswet voor ons gaat uitvoeren. En ook na de startdatum is er nog inzet nodig gericht op onder andere het omgevingsplan en de verandering in cultuur die het werken met de wet van ons vraagt. Daarnaast gaan we in 2022 door met het opstellen van de Omgevingsvisie als beleidskader voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente. Dit volgens de startnotitie zoals die in juni 2021 is vastgesteld door de raad.

De wet is sinds het beschikbaar stellen van het krediet in 2019 (€ 845.000) twee keer uitgesteld. In de routekaart schrijven we: De incidentele kosten worden op basis van het Financieel Dialoogmodel Omgevingswet van de VNG en op basis van de omvang van de gemeente Berg en Dal geschat op € 1.500.000 voor de periode tot 2024. Dit is een grove inschatting waarmee wij rekening mee kunnen houden. Omdat met name onzeker is wat de kosten bedragen voor de digitalisering en voor de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie, is het nodig om de komende jaren een steeds preciezere schatting te maken van de precieze kosten en inkomsten.

We hebben inmiddels steeds beter zicht op wat de implementatie vraagt van onze organisatie. Bij het beschikbaar stellen van het krediet gingen we uit van inwerkingtreding op 1 januari 2021. Inmiddels is duidelijk dat er voor projectleiding, projectondersteuning en het uitvoering geven aan de startnotitie van de omgevingsvisie extra capaciteit en budget benodigd is (e.e.a. conform vastgesteld projectplan). We kunnen op dit moment echter nog niet inschatten in hoeverre dit past binnen het reeds beschikbaar gestelde krediet. Zodra we dit inzicht hebben zullen we, als nodig, een aanvullend kredietvoorstel aan de raad voorleggen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In 2022 zijn de enquêteresultaten over de omgevingsvisie opgehaald. Een vervolg daarop wordt gegeven in de week van de Omgevingswet. Er is gestart met de voorbereidingen op het omgevingsplan. Al doende leren we in verschillende informatie- en werksessies hoe we met het omgevingsplan van rechtswege moeten werken. In de regio worden de werkprocessen rondom vergunningverlening uitgewerkt. Intern wordt daarop aangesloten door het proces rondom de behandeling van ruimtelijke initiatieven aan te passen. Daar is een start mee gemaakt. Ook zijn werkzaamheden aan een aantal aan te passen verordeningen verricht, waaronder de leges en APV. Een drietal verplichte raadsbesluiten is aan de raad voorgelegd. Een besluit wordt binnenkort genomen. In overleg met de softwareleveranciers is een start gemaakt met vragenbomen en aanvraagformulieren die digitaal beschikbaar moeten zijn. Ook diverse praktische zaken zijn opgepakt, zoals de aanpassing van standaardbrieven en sjablonen.

3.5.4 Onze opdrachten naar de ODRN blijven duidelijk en inhoud en financiën zijn blijvend in evenwicht.

Het verbetertraject dat in 2019/2020 is ingezet zal ook doorlopen in 2022. Met name op het gebied van nieuwe ontwikkelingen wordt 2022 een belangrijk jaar omdat de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging wordt verwacht. Dit betekent veel om- en bijscholing van de medewerkers.

Ook voor 2022 zal kritisch gekeken worden naar het takenpakket dat we afnemen van de ODRN. Het plan is om een lijst met wettelijke taken te laten opstellen door de ODRN en het werkplan daaraan te toetsen.

De lijn die in 2020 is ingezet om een hoger uurtarief te rekenen voor meerwerk is niet doorgezet. Er wordt wel van de ODRN verwacht dat ze regelmatig rapporteren over de realisatie op het werkplan middels een klantrapportage. Daarvoor zijn nu drie vaste momenten in het jaar genomen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen ontwikkelingen

3.6.1 Door goede regionale samenwerking bereiken we meer op toerisme

We werken op verschillende niveaus samen in de regio om onze toeristische doelen te bereiken. We doen dit met (één of meerdere) gemeenten op thema's, met 7 gemeenten in het Rijk van Nijmegen en met 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen.

Samen met de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen werken we aan een uitvoeringsplan dat gekoppeld is aan het Toeristisch Toekomstperspectief; "toerisme in balans". Toerisme is geen doel op zich maar een middel om de leefbaarheid te verbeteren. Hiervan profiteren zowel inwoners als bezoekers. Denk aan thema's als fiets- en wandelnetwerk, een Green Destination (een duurzame toeristische bestemming), zorgtoerisme en herinneringstoerisme.

Dit uitvoeringsplan helpt de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen om projectmatig beter te kunnen samenwerken. Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en de Provincie Gelderland werken met de gemeenten samen aan dit uitvoeringsplan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Binnen de Opgave Ontspannen Regio, speerpunt Duurzaam Toerisme zijn de volgende onderwerpen en activiteiten actueel: een uniform wandelnetwerk in Gelderland, een vitaliteitsonderzoek en belevingsgebieden zijn gestart.

3.6.2 Toeristen die zorg nodig hebben, kunnen op vakantie in onze gemeente.

Wij willen een gastvrije en toegankelijke gemeente zijn. Dat doen we op verschillende manieren, onder andere door in te zetten op kennis en bewustwording over het onderwerp toegankelijkheid bij ondernemers. Dit doen we in samenwerking met de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal, de organisatie Ongehinderd en de Wmo Adviesraad. We gebruiken hiervoor onder andere een nieuwsbrief en kennis- en netwerkbijeenkomsten. Verder stimuleren we de ontwikkeling van toegankelijke routes en doen we mee aan landelijke acties zoals de Week van de Toegankelijkheid en initiatieven zoals de Hoge Nood App. Het toegankelijke aanbod bundelen we op www.zorgeloosopvakantie.nl.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op 16 maart was de kick-off van de pilot Toegankelijke bestemming. Dit is een project van diverse partijen als regio Rijk van Nijmegen, regio Vechtdal en Achterhoek in samenwerking met de Community Toegankelijke Recreatie en de Provincie Gelderland. Met de uitkomsten willen de regio's bestemmingen helpen toegankelijker te worden.

In de nieuwe minimap met toeristische toppers is expliciet aandacht gegeven aan toegankelijk toerisme.

Het project 4 dagen wandelen voor iedereen door het Rijk van Nijmegen vordert. Dit zijn toegankelijke routes die mogelijk zijn gemaakt door een subsidie van het Fiets en Wandelfonds. Dit is naar verwachting in het tweede kwartaal 2022 klaar.

3.6.3 Wandelaars en fietsers weten onze gemeente te vinden.

Wandelaars: We hebben in 2020 meegedaan aan de wedstrijd "wandalgemeente van het jaar" en zijn uitverkozen tot Wandelgemeente van het jaar 2020. Tot in ieder geval april 2022 publiceren wij samen met wandelkrant Te Voet over het mooie wandelaanbod in onze gemeente. Daarnaast besteden wij via lokale, regionale en landelijke kanalen aandacht aan deze nominatie.

Afhankelijk van de behoefte, realiseren we nog meer dorpsommetjes, samen met inwoners uit onze dorpen. We zorgen ervoor dat er ook routes en/of wandelmogelijkheden toegankelijk zijn voor mindervaliden en dat deze goed gevonden kunnen worden.

Wij onderzoeken samen met de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal de mogelijkheden voor een Herfstwandeleweek in Berg en Dal.

Fietsers: Wij ontwikkelen samen met de Stichting Toerisme en Recreatie thematische fietsroutes. Hiermee maken we het fietsaanbod in onze gemeente aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers.

Berg en Dal wil een aantrekkelijke fietsgemeente zijn. We staan nu in de top 100 van de Fietsersbond (plaats 62): <https://www.fietsersbond.nl/fietsstad2020/fietsstad-2020-de-top-100/>. We willen in ons fietsaanbod verbeteren met het doel dat eindigen in de top 10 van Fietsstad van het jaar. Meedoen aan een competitie blijkt een heel goed instrument om partijen te verenigen en het aanbod in orde te maken. We betrekken hierbij lokale fietsexperts zoals de Fietsersbond Nijmegen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De laatste dorpsommetjes zijn in ontwikkeling.

Maandelijks zetten we via Te Voet een wandelroute in de schijnwerpers.

We onderzoeken de meerwaarde van meedoen aan een uniform wandelnetwerk in de provincie Gelderland.

De laatste hand wordt gelegd aan drie fiets-streekproductenroutes met de thema's: streekproducten door 't Laag, Groente- & Fruitroute en Wijnroute. Producenten van streekproducten worden verbonden met locaties waar je deze kunt proeven. Deze routes zijn klaar in het tweede kwartaal van 2022. Het toevoegen van dergelijke fietsroutes maakt ons een aantrekkelijker fietsbestemming.

3.6.4 We bewegen met de consument mee; we veranderen onze definitie van goed Gastheerschap.

Het gastheerschap verandert omdat de wens van de consument verandert. Bij gastheerschap gaat het om alle aspecten van daadwerkelijke ontvangst van een bezoeker in onze regio. Gastheerschap omvat zowel de online vorm (apps, websites en social media-kanalen) als de fysieke vorm (VVV's). Goed gastheerschap is belangrijk omdat je daarmee de consument kan informeren en inspireren, maar ook sturen. Daarom gaan wij opnieuw invulling geven aan het gastheerschap, passend bij onze gemeente en het Rijk van Nijmegen. Wij werken daarbij samen met diverse partijen zoals Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal en de regiogemeenten. In 2022 weten wij hoe actueel gastheerschap eruitziet voor Berg en Dal (en het Rijk van Nijmegen) en wat de kosten hiervan zijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er komen Toeristische Informatie Punten (TIP's) in de gemeente Berg en Dal. Deze punten zijn bij ondernemers of bezoeklocaties (bijvoorbeeld een museum). In het eerste half jaar benaderen wij een aantal ondernemers die hieraan willen meewerken. In Mook en Middelaar zijn de eerste TIP's al geplaatst.

3.6.5 Berg en Dal wordt een Green Destination.

Green Destinations is een middel om duurzaamheid en toerisme te verbinden. Vanuit toeristisch oogpunt biedt het kansen om ons te positioneren en verder te ontwikkelen als groene, duurzame bestemming en daarmee een nieuwe doelgroep te bereiken. Vanuit duurzaamheid biedt het kansen om de toeristische sector te motiveren en activeren om te verduurzamen met aandacht voor de thema's milieu, mens, landschap, cultuur.

Wij zijn gestart met 2 pilots bij toeristische ondernemingen. Doel hiervan is het verminderen, beter scheiden en afvoeren van afval. De aanbevelingen uit dit onderzoek delen we met de toeristische ondernemers.

Wij bieden een selectie van lokale evenementen aan hen te helpen hun evenement te verduurzamen. We streven ernaar dat in 2022 de eerste maatregelen zijn ingevoerd.

In 2022 nemen we het onderwerp "duurzaam toerisme" integraal op in de nieuwe Kadernota Toerisme.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De pilot met afvalbeperking en betere scheiding en –inzameling ronden we in de eerste helft van 2022 af. De uitkomsten delen wij met de toeristische sector.

De eerste evenementen hebben zich gemeld voor ondersteuning bij verduurzaming van hun evenementen.

3.6.6 We hebben een (extra) seizoens fiets-voetveer tussen Bemmelen en Ooij.

Stichting Uiterwaarde exploiteert voor diverse gemeenten al diverse veren. Zij willen ook dit seizoens fiets-voetveer tussen Bemmelen en Ooij exploiteren voor de gemeenten Lingewaard en Berg en Dal.

De vergunningen bij Rijkswaterstaat zijn in 2021 ingediend. Als er geen formele bezwaren zijn en we in Q3 of Q4 van 2021 incidenteel en structureel budget kunnen regelen, kunnen we in 2022 varen. Of dit gaat lukken hangt dus nog van een aantal factoren af.

Ter hoogte van de locatie van het veer zijn cultuurhistorische sporen te vinden van de IJssellinie en de Mauritslinie. Via het veer willen we deze met de gemeenten Lingewaard en Zevenaar en Stichting Beleef onze Waal zichtbaar en beleefbaar maken. Het fiets-voetveer draagt dus bij aan uiteenlopende opgaven van onze gemeente.

Dit veer betekent een uitbreiding van het toeristisch/ recreatieve aanbod voor bezoekers en inwoners en zorgt voor een nieuwe oeververbinding waarmee we onze gemeente als fiets- en wandelgemeente nóg beter op de kaart kunnen zetten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dit onderwerp is van de raadsagenda gehaald in het eerste kwartaal van 2022. Op z'n vroegst

is het mogelijk het veer in 2023 in de vaart te nemen. We geven in de zomer een vervolg aan dit traject.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	-8.486	-8.226	-675	-8.901	-8.441	-8.468	-8.500
Baten	3.195	2.422	11	2.433	2.497	2.349	2.341
Totaal programma	-5.291	-5.804	-664	-6.468	-5.944	-6.119	-6.159

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 1e begrotingswijziging	-394	-285	-298	-312	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-394	-285	-298	-312	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Leges planologisch strijdig gebruik	10	10	10	10	-
2.2 Accountantskosten	12	12	12	12	-
2.3 Gemeenteraadsverkiezingen (corona)	-52	-	-	-	-
2.4 Kosten bestuurswisseling	-68	-	-	-	-
2.5 Kosten Burgerzaken	22	22	22	22	-
2.6 Bijdrage ODRN	-38	-	-	-	-
2.7 Diverse kleine mutaties	-8	-2	-2	-2	-
Administratieve overboeking	-149	-25	-25	-25	-
Afrondingsverschillen	1				-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-270	17	17	17	-
Totaal mutaties programma 3	-664	-268	-281	-295	-

1.1 1e begrotingswijziging

Nadat de programmabegroting 2022 is aangeboden aan de raad hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in de 1e begrotingswijziging en leiden per saldo tot een positieve bijstelling van de begroting met € 659.000. Zie ook de programma's Inwoner, Onze buurt, Ons geld en Overhead (1.1). De 1e begrotingswijziging is tegelijk met de begrotingsbehandeling door de raad vastgesteld. Voor dit programma gaat het om: aanvullen pakket en impuls voor re-integratie bijstandsgerechtigden (- € 114.000), extra geld voor arbeidsparticipatie (- € 28.000) en extra formatie team Ruimtelijke ontwikkeling (- € 253.000).

2.1 Leges planologisch strijdig gebruik

Wil je bouwen, verbouwen of het gebruik van een bouwwerk wijzigen maar past dit niet in het bestemmingsplan? Dan kun je in bepaalde gevallen toch een omgevingsvergunning krijgen. Dit heet ook wel planologisch strijdig gebruik of handelen in strijd met de regels van ruimtelijke ordening. De afgelopen jaren wordt hier veelvuldig gebruik van gemaakt. De leges voor deze vergunningaanvragen hiervoor, ramen we nu bij.

2.2 Accountantskosten

De raad heeft op 4 november 2021 accountantskantoor Astrium aangewezen als accountant voor de jaren 2021 tot en met 2023. De kosten zijn € 78.000 per jaar. Dat leidt tot een structureel voordeel van € 12.000 per jaar.

2.3 Gemeenteraadsverkiezingen (corona)

Vanwege COVID-19 zijn aanvullende maatregelen voor de gemeenteraadsverkiezingen noodzakelijk. We krijgen via de algemene uitkering een compensatie voor de extra te maken kosten van € 52.000. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.4 Kosten bestuurswisseling

De verkiezingen en de vorming van een bestuur brengen extra kosten met zich mee.

Daarom ramen we € 67.900 bij. Dit zetten we in voor:

- kosten verkiezingen, onder andere verkiezingskrant, verkiezingsavond, coalitievorming	- 12.550
- extra kosten college, onder andere opleidingen, contributie	- 4.750
- integriteitstoets kandidaat-wethouders	- 6.600
- re-integratie oud-wethouders (wettelijke verplichting)	<u>- 44.000</u>
	- 67.900

2.5 Kosten Burgerzaken

Bij Burgerzaken is een besparing van € 22.000 gerealiseerd. Dit komt door een beperktere openstelling bij Burgerzaken (vrijdagmiddag gesloten). Daarnaast worden er ook minder documenten thuisbezorgd.

2.6 Bijdrage ODRN

Extra kosten in verband met het uitstel van de invoering van de Omgevingswet van 1 juli 2022 naar 1 januari 2023. Daarnaast een kleine bijstelling voor het project externe veiligheid/ omgevingsveiligheid.

2.7 Diverse kleine mutaties

Ook zijn een aantal kleine mutaties verwerkt. Voor dit programma gaat het om:

onderzoek verkoop Zalmkerkje	€ - 6.000
subsidie Forte Welzijn	€ - 2.000

Administratieve overboeking

Dit zijn beschikbare budgetten die we op dit programma inzetten. Bijvoorbeeld algemene overheadkosten die we nu rechtstreeks aan een programma toe kunnen rekenen.

Beleidskaders

Wet gemeenschappelijke regelingen

Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen

Nadere regels en beleidsregels Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen

Financiële verordening Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen 2015

Inkoopbeleid MGR 2017

Arbeidsmarkt- en Re-integratiebeleid 2020 t/m 2023 Rijk van Nijmegen: 'Werk Voorop'

Het Werkbedrijf
Werkzoekende

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie

Sterke werkwoorden

Werk is de uitkomst

Visie document Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Structuurvisie Berg en Dal

Economische Visie Hier wordt gewerkt

Kadernota Toerisme Van trots naar topbestemming

Integraal toezicht en handhavingsbeleid

Notitie grondexploitatie van de commissie BBV
Strategische agenda 2020 Euregio

Actieplan wonen Berg en Dal 2020

Verbonden partijen

	Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen
	Euregio (Rhein-Waal)
	Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen
	Grenzland Draisine GMBH
	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
	Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen
	Stichting Rijk van Nijmegen@
	Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Ons geld

In dit programma staat:

- waar ons geld vandaan komt: overzicht van de algemene dekkingsmiddelen (inclusief financiering en reserves);
- hoeveel vennootschapsbelasting we moeten betalen;
- hoe we het bedrag voor dingen hebben besteed, die we niet hadden kunnen voorzien.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe beleidsontwikkelingen binnen het programma Ons geld. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2022.

Onder het kopje 'Financiën' zijn wel mutaties opgenomen en toegelicht.

[Programma Ons Geld Programmabegroting 2022](#)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	-9.828	-6.731	0	-6.731	-7.201	-7.503	-7.716
Baten	77.198	73.851	2.376	76.227	73.025	73.275	73.682
Totaal programma	67.370	67.120	2.376	69.496	65.824	65.772	65.966

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 1e begrotingswijziging	1.742	1.186	1.184	1.308	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	1.742	1.186	1.184	1.308	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Algemene uitkering	534	407	434	437	-
2.2 Algemene uitkering; uitvoering Klimaatakkoord	100	-	-	-	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	634	407	434	437	-
Totaal mutaties programma 4	2.376	1.593	1.618	1.745	-

1.1 1e begrotingswijziging

Nadat de programmabegroting 2022 is aangeboden aan de raad hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in de 1e begrotingswijziging en leiden per saldo tot een positieve bijstelling van de begroting met € 659.000. Zie ook de programma's Inwoner, Onze buurt, Onze gemeente en Overhead (1.1). De 1e

begrotingswijziging is tegelijk met de begrotingsbehandeling door de raad vastgesteld. Voor dit programma gaat het om: hogere uitkering gemeentefonds op basis van de mei- en septembercirculaire (€ 1.742.000).

2.1 Algemene uitkering (decembercirculaire 2021)

De algemene uitkering is bijgesteld volgens de decembercirculaire 2021. De bijstelling leidt tot een voordeel van € 534.000. Voor coronamaatregelen (verkiezingen) ontvangen we € 52.000, salarislasten zorgdomein jeugd en wmo € 175.000, versterking dienstverlening gemeenten € 130.000. Daarnaast leidt de ontwikkeling van diverse maatstaven tot een voordeel van € 177.000.

2.2. Algemene uitkering; uitvoering Klimaatakkoord

Zoals eerder aangekondigd in de decembercirculaire 2021 heeft het vorige kabinet in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES. Zie ook 2.7 bij programma Onze buurt.

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Actuele notities van de commissie BBV

Financiële verordening Berg en Dal 2021 (art. 212)

Nota reserves en voorzieningen 2021

Controleverordening Berg en Dal (2021)

Belastingenverordeningen gemeente Berg en Dal

Budgethoudersregeling Berg en Dal 2021

Inkoopvoorwaarden- en beleid

Financieringsstatuut gemeente Berg en Dal 2021

Financiële verhoudingswet

Verbonden partijen

Bank Nederlandse gemeenten

Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Overhead

We moeten de overheadkosten apart in de begroting en jaarrekening verwerken. Het gaat hier om kosten die te maken hebben met de ondersteuning van de organisatie.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe beleidsontwikkelingen binnen het programma Overhead. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2022.

Onder het kopje 'Financiën' zijn de mutaties opgenomen en toegelicht.

[Programma Overhead Programmabegroting 2022](#)

Hieronder vindt u het actuele overzicht van overhead in cijfers.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Begroting 2022 na VJN
1. Loonkosten overhead	-5.417	-6.574	-5.283
2. ICT-kosten	-2.263	-2.263	-2.273
3. Huisvestingskosten	-433	-612	-505
4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	-1.333	-764	-2.200
Totaal	-9.445	-10.213	-10.261
Toerekening aan projecten/grondexploitatie	131	321	321
Overhead ten laste van exploitatie	-9.315	-9.892	-9.940

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2022 na VJN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten	-9.314	-9.893	63	-9.830	-10.229	-10.228	-10.160
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma	-9.314	-9.893	63	-9.830	-10.229	-10.228	-10.160

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 1e begrotingswijziging	-267	-317	-317	-317	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-267	-317	-317	-317	-

2. Mutaties Voorjaarsnota

2.1 Niet verrekenbare BTW	-60	-60	-60	-60	-
2.2 Kosten Bedrijfsvoering	-319	26	26	26	-
Administratieve overboeking	709	179	179	179	-

Totaal mutaties Voorjaarsnota	330	145	145	145	-
--------------------------------------	------------	------------	------------	------------	----------

Totaal mutaties programma 5	63	-172	-172	-172	-
------------------------------------	-----------	-------------	-------------	-------------	----------

1.1 1e begrotingswijziging

Nadat de programmabegroting 2022 is aangeboden aan de raad hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in de 1e begrotingswijziging en leiden per saldo tot een positieve bijstelling van de begroting met € 659.000. Zie ook de programma's Inwoner, Onze buurt, Onze gemeente en Ons geld (1.1). De 1e begrotingswijziging is tegelijk met de begrotingsbehandeling door de raad vastgesteld. Voor dit programma gaat het om: extra formatie controller en applicatiebeheer (- € 155.000) en extra budget voor opleidingen en werving en selectie van personeel (- € 112.000).

2.1 Niet verrekenbare BTW

Voor de kostenverdeelstaat (= kosten bedrijfsvoering) wordt uitgegaan van een mengpercentage BTW-Compensatiefonds. Voorheen mochten we uitgaan van een gemiddeld percentage. De systematiek is gewijzigd. Daardoor moet dit mengpercentage jaarlijks achteraf herrekend worden. Dit betekent voor onze gemeente ieder jaar een bedrag aan 'niet verrekenbare BTW' van ongeveer € 60.000.

2.2 Kosten bedrijfsvoering

Actualisatie van de kosten van de bedrijfsvoering levert in totaal een nadeel op van € 319.000. Dit bedrag is met name veroorzaakt door:

- kosten inhuur personeel	- 315.000
- kosten werving & selectie	- 30.000
- aframen formatie schoonmaak door uitbesteding	+ 28.000

Er is op dit moment sprake van een hoge mate van mobiliteit in onze organisatie. Het is een ontwikkeling die we ook bij andere gemeenten en sectoren zien. Wij denken dat dit onder meer te maken heeft met de corona-periode en het vele thuiswerken. De binding tussen medewerkers onderling en het werk is daardoor minder geworden. En wellicht hebben mensen meer gelegenheid gehad om na te denken of ze iets anders willen. De hogere mobiliteit leidt tot veel vacatures en tot een hoge werkdruk bij de zittende medewerkers.

Tegelijkertijd merken we dat het moeilijk is, vaak langer duurt, om nieuwe medewerkers te vinden. Er is schaarste in vele vakdisciplines.

Tot slot worden we geconfronteerd met een hoger ziekteverzuim. En vooral met langdurige uitval.

Al met al betekent dit dat we veel mensen moeten inhuren om de gaten te dichten, zodat we de dienstverlening kunnen laten doorgaan. Omdat ook de tarieven voor externe inhuur aan het stijgen zijn, zijn onze budgetten voor inhuur dit jaar al snel volledig ingezet.

We hebben een inventarisatie gemaakt van de nog beschikbare budgetten en de kosten voor inhuur in de rest van het jaar (wat natuurlijk niet echt goed te voorspellen is). We denken dat we € 315.000 extra nodig hebben. In de najaarsnota komen we hierop terug.

Administratieve overboeking

Dit zijn beschikbare budgetten die we op andere programma's inzetten. Bijvoorbeeld algemene overheadkosten die we nu rechtstreeks aan een programma toe kunnen rekenen.

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie overhead van de commissie BBV

Verbonden partijen

Er zijn geen Verbonden partijen die onder dit programma vallen.

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over de belastingen en heffingen die een gemeente mag innen. We gaan in op de volgende onderdelen:

- de verwachte (geraamde) belastinginkomsten
- het beleid over de lokale heffingen
- een overzicht van de diverse heffingen
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
- een aanduiding van de lokale lastendruk

De gemeente mag een aantal belastingen en heffingen innen. Deze gemeentelijke belastingen en heffingen maken voor ongeveer 16% deel uit van de gemeentelijke inkomsten. We maken in het gemeentelijk belastinggebied onderscheid tussen:

- belastingen, dit zijn onder andere de onroerendezaakbelastingen (OZB), BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting: de opbrengst hiervan is niet gekoppeld aan bepaalde diensten die wij aanbieden.
- bestemmingsheffingen, zijn heffingen die gekoppeld zijn aan een bepaalde dienst van de gemeente. Dit zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de lokale heffingen. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de begroting 2022.

[Paragraaf Lokale heffingen Programmabegroting 2022](#)

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om kosten die onverwacht en substantieel zijn op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten binnen de exploitatiebegroting beschikbaar zijn. In deze paragraaf gaan wij in op onze risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over het weerstandsvermogen en risicobeheersing. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf in de begroting 2022.

[Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing Programmabegroting 2022](#)

Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente heeft veel wegen, riolen, lichtmasten, speeltuinen en gebouwen in eigendom. Dit noemen we kapitaalgoederen. De gemeente zorgt voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Dat is belangrijk om prettig en veilig in de gemeente te kunnen wonen en verblijven. Om de kapitaalgoederen goed te onderhouden hebben we beleidsplannen opgesteld en vertaald naar beheer- en uitvoeringsplannen. Zo weten we wat we willen, wat we hebben, wat nodig is en wat het ons gaat kosten.

Algemeen

In deze paragraaf beschrijven we op welke wijze wij onze kapitaalgoederen beheren. De volgende kapitaalgoederen moeten we minimaal benoemen volgens het “besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”:

1. wegen;
2. riolering;
3. water;
4. groen;
5. gebouwen;

Van deze kapitaalgoederen moeten in de begroting:

- Het beleidskader;
- De financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien;
- De vertaling van de financiële consequenties.

Aan dit rijtje hebben wij zelf twee kapitaalgoederen toegevoegd:

6. openbare verlichting;
7. speelruimten.

Wetten en regels

Er bestaat geen algemene wet waarin staat hoe gemeentes kapitaalgoederen moeten onderhouden. Dit is namelijk in verschillende wetten beschreven. Bijvoorbeeld vanuit de provincie en waterschappen bestaan er specifieke wetten en regels.

Het algemeen uitgangspunt is dat de gemeente verplicht is om te zorgen voor een veilige openbare ruimte. Wij moeten aan kunnen tonen dat er voldoende gedaan is om de openbare ruimte veilig te houden. Dit doen wij onder anderen door regelmatig inspecties uit te voeren. De gegevens uit deze inspecties in combinatie met beleidskaders zijn de basis voor de beheer- en onderhoudsplannen.

Actuele beleids- en beheerplannen

In onderstaand schema hebben we per kapitaalgoed de relevante beleids- en beheerplannen genoemd. Het jaar geeft aan wanneer het plan vastgesteld is. De frequentie gaat over de houdbaarheid van het plan. Onder volgende actualisatie staat in welk jaar we de bestaande versie actualiseren. In de laatste kolom is aangegeven waar en of het beleids- beheerplan in de begroting staat.

Beheerplan	Jaar	Frequentie actualisatie	Volgende actualisatie	Financiële vertaling in begroting
1. Onderhoudsplan Wegen	2021	Een keer per 5 jaar	2026	MIP* en voorziening
2. Gemeentelijk Rioleringsplan	2020	Een keer per 5 jaar	2025	MIP, reserve en exploitatie
3. Water		-		MIP en exploitatie
4.1. Bomenstructuurplan	2013	Een keer per 10 jaar	2023	Exploitatie

4.2. Lijst bijzondere houtopstanden	2013	Een keer per 10 jaar	2023	Exploitatie
5. Gebouwen	2020	Een keer per 3 jaar	2022	MIP en voorziening
6. Openbare verlichting	2020			Exploitatie
7. Vervangingsplan Speelvoorzieningen	2018	Een keer per 5 jaar	2022	Bestemmingseserve

* MIP = Meerjaren investeringsplan

1. Wegen

Wat willen we?

We willen onze wegen sober onderhouden. In 2021 heeft de gemeenteraad opnieuw bepaald wat de onderhoudsniveaus van elke weg zijn. Wij hadden een uitbalancerend onderhoudsniveau waarvoor ruim 1,3 miljoen euro beschikbaar was. Dit is teruggebracht naar een sober kwaliteitsniveau en daarvoor is € 1 miljoen beschikbaar. De effecten van deze bezuinigingen op lange termijn zijn onbekend. Ook weten we niet goed wat het effect van extreme vorst of hitte zal zijn. Daarom hebben we na twee jaar een evaluatie afgesproken.

Bij het uitgebalanceerd onderhoudsniveau maakten we onderscheid tussen bepaalde type wegen. Zo schreven we voor bijvoorbeeld centrumgebieden, rijbanen en fietspaden binnen de kom hoge kwaliteit voor. Voor bedrijventerreinen, wijkontsluitingswegen en overige wegen binnen de kom was dit niveau basis. Bij het nieuwe sobere niveau staat alles op laag. We maken dus geen verschil meer tussen bijvoorbeeld centrumgebieden en wegen buiten de bebouwde kom. Meer en gedetailleerde informatie hierover staat in het onderhoudsplan wegen.

Onderhoud, beheer en inspecties van wegen zijn nodig om de functionaliteit en de veiligheid van de wegen te garanderen. Met een tweejaarlijkse inspectie brengen we de onderhoudstoestand in kaart. In 2020 voerden we deze tweejaarlijkse inspectie voor het laatst uit. Het aansluitende beheerplan 'beheerplan wegen 2020' heeft de raad in 2021 vastgesteld.

De volgende inspectie staat gepland voor 2022. De inspectie geeft per wegvak inzicht in de kwalitatieve toestand. Als uit de inspectie blijkt dat een weg niet meer te onderhouden is, dan vragen we budget voor een reconstructie aan. Dit doen we via het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het is nog niet mogelijk om iets over de effecten van bezuinigingen te kunnen zeggen. In april laten we de wegen inspecteren en vanaf dan zullen de eerste effecten bekend zijn. Omdat het kwaliteitsniveau omlaag gebracht is, duurt het langer totdat we (groot) onderhoud uitvoeren. Dat merken onze inwoners. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de meldingen die we krijgen.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Wegen: oppervlakte van het wegennet	2.006.402	m ²
Wegen: binnen bebouwde kom	1.431.126	m ²
Wegen: buiten bebouwde kom	575.276	m ²
Wegen: elementen bestrating	1.097.107	m ²
Wegen: asfalt	850.171	m ²

Wat is nodig?

Uit de weginspectie van 2020 bleek welk onderhoud wij in 2022 uit moeten voeren. Daarnaast voeren we ook nog onderhoud uit, dat in 2021 (door omstandigheden) nog niet uitgevoerd is. In 2022 staat het volgende groot onderhoud op de planning:

- Hogewaldseweg (Groesbeek)
- Hubertusweg (Beek)
- Gedeelte Oude Kleefsebaan (Berg en Dal)
- Wegkantverbeteringen op diverse locaties

Stand van zaken Voorjaarsnota

- De Hogewaldseweg laten we opnieuw inspecteren. Groot onderhoud was nodig, uitgaande van een uitgebalanceerd onderhoudsniveau. De huidige kwaliteit valt vermoedelijk binnen het aangepaste kwaliteitsniveau (sober). Dat betekent dat groot onderhoud nog niet nodig is.
- De Hubertusweg gaat in week 20, 21 en 22 dicht. Dan voeren we groot onderhoud uit. We gaan op diverse locaties de fundering verbeteren, omdat deze weggezakt is.
- Het gedeelte van de Oude Kleefsebaan (Berg en Dal) is gereed.
- De wegganten langs de Ooijse Bandijk hebben we verbeterd.
- De Cranenburgsestraat in Groesbeek is toegevoegd. De kwaliteit van het gedeelte tussen het spoor en de Reestraat (1 km) is slecht. Ook de afronding van de laatste fase van de nieuwbouwwijk Heikant vraagt om verkeerskundige aanpassingen, met name de aansluiting op de Cranenburgsestraat.

Wat gaat het kosten?

Samen met de planning uit het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) vormen de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP). In het MIP staan de kosten per project.

Voor groot onderhoud werken we met raamovereenkomsten. Op basis van deze overeenkomsten kunnen wij diverse onderhoudswerkzaamheden uit laten voeren. Door groot onderhoud op tijd uit te voeren, kunnen we de levensduur van de weg verlengen en reconstructies uitstellen.

Voor financiering van het groot onderhoud maken wij gebruik van een voorziening onderhoud wegen. Hier voegen we jaarlijks € 1.023.000 aan toe.

Voor het verloop van de voorziening onderhoud wegen verwijzen wij u naar het overzicht "reserves en voorzieningen".

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor uitvoering van de genoemde werkzaamheden binnen de onderhoudsvoorziening is voldoende ruimte.

2. Riolering

Wat willen we?

De riolering beschermt de volksgezondheid en het milieu. Dat doen we door het afvalwater af te voeren naar de afvalwaterzuivering. Het inzamelen en afvoeren van afvalwater naar de afvalwaterzuivering is een belangrijke wettelijke zorgplicht voor de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente ook de zorgplicht voor het inzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van nadelige gevolgen voor grondwater. De riolering maakt deel uit van het

watersysteem, waarbij zowel boven- als ondergrondse voorzieningen aanwezig zijn. Daarmee is het een belangrijk onderdeel van de leefomgeving.

Een aantal ontwikkelingen hebben een directe relatie met riolering en een effect op onze werkzaamheden.

- Klimaatadaptatie. Het klimaat verandert. Het gaat vaker en harder regenen, het wordt warmer en droger voor lange aaneengesloten perioden. De droge zomers van 2018 en 2019 maar ook het droge voorjaar van 2020 hebben effect op onze waterhuishouding: grondwaterstanden dalen en beekdalen vallen droog. Daarvoor, in 2016, maar ook in 2018, hebben we in onze gemeente ook te maken gehad met zware buien die voor veel overlast hebben gezorgd, vooral in de kern Breedeweg.
- Duurzaamheid/circulariteit. We houden de ontwikkelingen om de riolering te verduurzamen in de gaten. Je kunt hierbij denken aan materialen die we kunnen hergebruiken en/of het toepassen van herbruikbare materialen. Daarnaast kunnen we uit afvalwater grondstoffen winnen en energie opwekken.
- Omgevingswet (invoering per 1-7-2022). De invoering van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om zaken die nu nog op nationaal niveau geregeld zijn, straks lokaal te regelen. Dit betekent dat er straks meer keuze is hoe we de gemeentelijke watertaken vormgeven. De gemeentelijke zorgplichten blijven overigens onveranderd gelden en komen terug in de Omgevingswet.

Ook vinden we aansluiting bij de Werkeenheid Regio Nijmegen (WRN), die een visie op de waterketen heeft opgesteld: 'Doelmatige en klimaatbestendige waterketen door gebalanceerde innovatie van de watertaken'. De visie is gebaseerd op de watertaken en gericht op de lange termijn (2050). Hierin staan onder andere de volgende zaken beschreven: stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en drinkwater.

Het beleid rondom riolering en de gemeentelijke watertaken staat in het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2021-2025. Dit GRP heeft de raad in het najaar van 2020 vastgesteld. Het voorgaande beleid zetten we grotendeels door, maar we geven meer aandacht aan klimaatverandering en hoe we hier mee omgaan.

Eén van de speerpunten is om de stankproblematiek rondom de randvoorziening Heikant aan te pakken. Het GRP biedt ook de onderbouwing voor (ontwikkeling van) de rioolheffing.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Randvoorziening Heikant (voormalige zuivering aan de huidige Heikantweg). We zijn gestart met de oplossingen voor de stankproblematiek rondom de randvoorziening Heikant. Met het Waterschap Rivierenland zijn we over uitgangspunten voor het nieuwe ontwerp in overleg. Tevens zijn er gesprekken geweest met de Stichting Carnavalsbouwlocatie Groesbeek.

Wat hebben we?

Onderstaande tabel geeft een globaal overzicht van de voorzieningen binnen gemeente Berg en Dal voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, het verwerken van hemelwater en grondwater.

Taakveld	Omvang	Eenheid
Riolering: lengte vrijvervalriool	273	km
Riolering: lengte drukriool	82	km
Riolering: gemalen	53	stuks
Riolering: bergbezinkvoorziening	7	stuks
Riolering: drainage	8	km

Riolering: pompunits	219 stuks
Riolering: straatkolken	11.500 stuks

Wat is nodig?

Onderstaande reguliere beheerwerkzaamheden en projecten voeren we jaarlijks uit om te voldoen aan de visie en beleidsdoelen:

- Reinigen en inspecteren riolering.
- Reinigen van straat- en trottoirkolken (2 keer per jaar).
- Reinigen en inspecteren rioolgemaal / pompunits.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan riolering en kolken.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan gemalen / pompunits.
- Meten en monitoren van riolering / grondwater.
- Het ondersteunen van inwoners bij nieuwe projecten.

Afhankelijk van ontwikkelingen en het functioneren van bestaande voorzieningen, berekenen we het hydraulisch (en milieutechnisch) functioneren van de riolering met een computermodel. Op basis van deze uitkomsten laten we werkzaamheden aan het riool uitvoeren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- We zijn bezig met het reinigen en inspecteren van onze riolering. Dit jaar in Millingen aan de Rijn en in een deel van Groesbeek.
- Het reinigen van straat- en trottoirkolken hebben we in Q1 afgerond.
- Rioolgemaal en pompunits zijn we aan het inspecteren en reinigen.
- De verbeteringsmaatregelen staan later dit jaar gepland.
- We hebben in het eerste kwartaal 2022 een nieuw grondwatermeetnet aangelegd. Verspreid over de gemeente hebben we peilbuizen geplaatst. Daarin hangt apparatuur die ieder uur het grondwaterpeil meet. Deze data is publiekelijk toegankelijk.
- Inwoners die hun woning van het rioolstelsel af willen koppelen, krijgen hulp van onze regenwateradviseur.

Wat kost het?

De planning uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vormt samen met de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water, en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP). De benodigde financiële middelen voor deze projecten zijn gewaarborgd in het GRP. Voor groot en dagelijks onderhoud komt het budget vanuit de exploitatie. Door groot en dagelijks onderhoud tijdig uit te voeren, kunnen we de levensduur van de riolering verlengen.

Om de lasten gelijkmatig over de jaren te verdelen gebruiken we de voorziening riolering. Het uitgangspunt voor de rioolheffing is volledige kostendekkendheid. Tekorten of overschotten verrekenen we met deze voorziening.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben een aantal startnotities voor het vangen van riolering opgevoerd. De financiële vertaling hiervan is terug te zien in het Meerjaren InvesteringsPlan.

In algemene zin stijgen de prijzen voor materiaal en uurloon. Of en in welke mate dit invloed op het GRP heeft, weten we nog niet precies. Dit wordt nader onderzocht.

3. Water

Wat willen we?

De komende periode willen we bij de aanleg van riolering zo veel mogelijk huishoudelijk afvalwater en hemelwater scheiden. Waar mogelijk infiltreren we hemelwater, dit helpt verdroging tegen te gaan en het hoeft niet te worden afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinrichting. Waar mogelijk combineren we werkzaamheden met maatregelen voor klimaatadaptatie.

In 2019 hebben de regiogemeenten samen met veel andere partijen de visie Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal ondertekend. In deze visie staan veel ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. In een uitvoeringsprogramma staat wat prioriteit heeft, wat we regionaal of lokaal gaan doen en welke partijen bij welke maatregelen betrokken zijn. Er is in ieder geval een bewustwordingscampagne nodig om inwoners duidelijk te maken dat de klimaatverandering eraan komt, dat we ons daarop moeten voorbereiden en dat de overheid niet alles kan en wil oplossen. Ook inwoners en organisaties staan aan de lat om maatregelen te nemen. Er moet hierbij een goede balans zijn tussen maatregelen die de gemeente voorbereidt en uitvoert en ruimte geven aan initiatieven van inwoners en organisaties.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn op regionaal niveau bezig met het opzetten van een communicatiestrategie rondom de RAS. Deze is bijna gereed en daarna kunnen we concreet aan de slag met de bewustwordingscampagne.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Water: infiltratieputten	516	stuks
Water: wadi's (23 stuks)	15.830	m ²
Water: waterwerkt Beek	4	km
Water: sloten	64	km
Water: waterdoorlatende verharding	6.150	m ²

Wat is nodig?

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. Vooral in de kern Breedeweg, en in andere mate ook in de kern Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting zijn plekken die hiermee regelmatig te maken hebben. We maken onderscheid tussen wateroverlast en waterhinder. Met overlast bedoelen we dat er daadwerkelijk schade op treedt aan privé of gemeentelijke eigendommen. Met hinder bedoelen we situaties waarbij water op straat staat. Overlast heeft de hoogste prioriteit.

In 2019/2020 zijn we gestart met het project Wateroverlast Breedeweg. Samen met het Waterschap treffen we maatregelen in en rond de kern van de Breedeweg, om zo de wateroverlast te verminderen. Een bewustwordingscampagne zoals hierboven genoemd, maakt deel uit van het project. De geplande projectduur voor wateroverlast Breedeweg is 2020 tot en met 2024.

In 2022 starten we ook in andere kernen met een bewustwordingscampagne en stimuleren we inwoners om hun tuinen te vergroenen en te ontsteden.

We werken in 2022 een plan uit om het ontsteden en vergroenen van particulier te combineren met projecten van de gemeente in een buurt. Niet alleen de openbare ruimte

krijgt zo een groene 'boost', maar ook het privé-eigendom. Denk hierbij aan het gratis afvoeren van tegels, het ter beschikking stellen van regentonnen om af te koppelen en tuinadvies voor groene, maar toch makkelijk te onderhouden tuinen.

Daarnaast hangt het omgaan met hevige neerslag samen met de hemelwaterzorgplicht van de gemeente. Hemelwater gaat via het oppervlak maar gedeeltelijk ook via het rioolstelsel. Het houdt daarom verband met elkaar. De invulling van de zorgplicht staat in het Gemeentelijk Rioleringsplan Berg en Dal. Concreet voeren we zogenoemde basisrioleringsplannen (BRP) uit. Bij het opstellen van deze plannen wordt gekeken welke locaties binnen een bepaalde kern gevoelig zijn voor wateroverlast. Op basis van deze resultaten nemen we maatregelen om wateroverlast zo veel mogelijk te voorkomen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vrijwel in alle projecten op het Meerjaren InvesteringsPlan (MIP) hebben we aandacht voor regenwater. Een gescheiden rioolstelsel, verticale infiltratie of aanleg van wadi's zijn enkele toegepaste voorbeelden.

Wat kost het?

Vanuit eerder uitgevoerde onderzoeken is inzichtelijk gemaakt welke financiële middelen noodzakelijk zijn voor de maatregelen die we willen nemen. Deze zijn opgenomen in het GRP 2021-2025. Ook leveren wij een bijdrage aan andere disciplines voor een stuk onderhoud. Concreet voorbeeld is dat vanuit groenbeheer de wadi's worden onderhouden en zij hier een financiële bijdrage vanuit water ontvangen.

Bij gecombineerde projecten (bijvoorbeeld; groen, wegen en riolering) op het Meerjaren investeringsplan is ook aandacht voor het hemelwater. In die plannen maken we ruimte om water tijdelijk op te vangen en in het gebied te verwerken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Recent zijn startnotities voor het MIP 2023-2026 geschreven. Ruimte voor duurzame waterberging of infiltratie zijn inmiddels de standaard. De financiële gevolgen verwerken we in de kostenraming en komen op het MIP terug.

4. Groen

Wat willen we?

Wij laten het gemeentelijk stedelijke groen zoals plantsoenen en hagen op A-kwaliteit onderhouden. Dat betekent dat er weinig onkruid mag groeien. Grasvelden onderhouden we op hetzelfde kwaliteitsniveau en maaien we daarom in het hoogseizoen wekelijks.

Natuurlijk groen, zoals bermen en sloten, maaien en onderhouden we 1 tot 2 keer per jaar. De trend is om meer in te zetten op biodiversiteit en ecologisch bermbeheer. Dit betekent dat we brede bermen minder vaak maaien (2*50%) en maai-resten opruimen om zo de ontwikkeling van bloemen en kruiden te stimuleren. De meterstrook met bermplanken en uitzichthoeken maaien we drie keer per jaar vanwege verkeersveiligheid.

Voor het boombeheer hebben wij een lijst met de meest bijzondere bomen (lijst bijzondere houtopstanden) en een bomenstructuurplan (waardevolle rijen van bomen). In deze documenten staat welke bomen/structuren wij het meest belangrijk vinden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben de hoeveelheden geactualiseerd. Dat leidt tot de volgende wijzigingen:

Aantal bomen 15.290 stuks

Cultuurrijke beplanting 198.033 m²

Gazon 380.067 m²

Bermen 857.588 m²

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Groen: aantal bomen (exclusief bospercelen)	15.290	stuks
Groen: oppervlakte cultuurrijke beplanting	198.033	m ²
Groen: gazon	380.067	m ²
Groen: bermen	857.588	m ²

Wat is nodig?

Voor het klein en groot onderhoud van dit kapitaal werken wij met onderhoudscontracten, die wij in de markt brengen. In deze contracten beschrijven wij wat de aannemers moeten doen om ons kapitaal schoon, heel en veilig te houden.

Voor het dagelijks onderhoud van het stedelijk groen hebben we een contract met de DAR. Zij voert het onderhoud in het groeiseizoen uit met ongeveer 25 medewerkers van het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen (WBRN). In de wintermaanden schalen ze af en zijn dit er 10. Het onderhoud van gazon, bermen en sloten besteden wij uit. Het gazonbestek is in 2021 opnieuw in de markt gebracht voor een termijn van vier jaar.

Naast regulier onderhoud moeten we groen soms vernieuwen. Bijvoorbeeld als er te veel planten uitgevallen zijn en we het niet meer kunnen beheren. Elk najaar vervangen wij ruim 15.000 planten en struiken. Bomen vervangen we als ze ziek of dood zijn. Ons uitgangspunt is dat wij minimaal één nieuwe boom planten, voor iedere boom die wij kappen. Door groen en bomen tijdig te vervangen ontstaat er geen achterstand en blijft het gemeentelijk groen op peil.

Voor bomen hebben wij een zogenaamde zorgplicht. Dat betekent dat we ze regelmatig moeten controleren en onderhouden. De inspectie doet een externe partij en de buitendienst onderhoudt de bomen. Bij het onderhoud houden we rekening met snoeiverzoeken en wensen van onze inwoners.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De inspectie wordt ook dit jaar weer uitgevoerd in juli – augustus.

Met de snoeiwerkzaamheden lopen we achter op de planning. Dit komt vooral door een personeelstekort bij de buitendienst, in combinatie met de hoeveelheid bomen die zij moeten snoeien. De verwachting is dat we later dit jaar een gedeelte van de snoeiwerkzaamheden uit moeten besteden. Alleen dan kunnen we aan onze zorgplicht voldoen.

Wat kost het?

Voor klein en groot onderhoud van stedelijk groen zoals plantsoenen, hagen en grasvelden is in de exploitatie in totaal ongeveer € 850.000 opgenomen.

Voor onderhoud van natuurlijk groen zoals landschapselementen, parken en bermen is in de exploitatie in totaal ongeveer € 265.000 opgenomen.

Voor onderhoud en inspectie én het vervangen van bomen is jaarlijks ongeveer € 80.000 beschikbaar in de exploitatie. Daarnaast liften we mee met de projecten op het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor klein en groot onderhoud van stedelijk groen zoals plantsoenen, hagen en grasvelden is in de exploitatie in totaal € 840.000 opgenomen. Door areaal uitbreidingen en een nieuwe inbestedingovereenkomst, komen de kosten uit op € 870.000,- per jaar.

Voor onderhoud van natuurlijk groen zoals landschapselementen, parken en bermen is in de exploitatie een totaalbedrag van ongeveer € 300.000 opgenomen.

Voor onderhoud en inspectie én het vervangen van bomen is jaarlijks ongeveer € 99.000 beschikbaar in de exploitatie. Daarnaast liften we mee met de projecten op het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Voor alle bovenstaande items geldt dat de indexering achteraf plaatsvindt. Deze zal door de stijging van de brandstofprijzen ook omhoog gaan. Bij de eindafrekening in het najaar weten we wat dit voor de financiën betekent.

5. Gebouwen

Wat willen we?

In 2019 zijn alle gemeentelijke panden opnieuw in kaart gebracht. Het onderhoudsplan is in 2020 voorgelegd aan de gemeenteraad. In het plan is rekening gehouden met de stijging van de bouw- en loonkosten en toename van wet- en regelgeving.

We onderhouden al onze panden doelmatig en sober. Het gemeentehuis dient daarbij in conditie redelijk tot goed te blijven. Voor de overige panden geldt een redelijk conditie.

Veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en circulariteit (hergebruik van materialen) zijn hierin de belangrijkste onderhoudsaspecten.

Iedere drie jaar laten we onze gebouwen inspecteren en stellen we een onderhoudsplan op. Daaruit blijkt hoeveel geld we in de komende jaren voor onderhoud nodig hebben.

Daadwerkelijk onderhoud voeren wij overigens pas uit na een actuele inspectie. Bij deze inspectie laten we beoordelen of het geplande onderhoud echt noodzakelijk is en of we het nog uit kunnen stellen.

Het aantal voorzieningen brengen we terug naar vier:

1. gemeentelijke gebouwen, zoals het gemeentehuis en de gemeentewerf
2. sportaccommodaties, zoals de sporthallen en het zwembad
3. welzijnsaccommodaties, zoals de Mallemolen en het kulturhus in Millingen a/d Rijn
4. overige accommodaties, zoals het draisine gebouw en parkeergarage Bellevue

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn vooral bezig met aanpassingen van de systematiek en administratie voor de vier onderhoudsvoorzieningen.

Volgend jaar staat de inspectie van onze gebouwen op de planning.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Vastgoed: aantal gemeentelijke accommodaties (al dan niet in eigen beheer)	26.289	m ² /bvo
Gemeentelijke gebouwen	9	stuks
Sportaccommodaties	4	stuks
Welzijnsaccommodaties	4	stuks
Overige accommodaties	15	stuks

Wat is nodig?

Wij organiseren aanbestedingen en stellen contracten op voor een periode van minimaal drie jaar. Deze contracten gaan over dakwerk, schilderwerk, bouwkundig onderhoud, werktuigbouwkundig onderhoud en elektrotechnisch onderhoud.

Overige projecten zijn:

- bouw overkapping/zoutloods in Millingen aan de Rijn
- verdere verduurzaming van gemeentelijke gebouwen/accommodaties, waaronder de sporthal De Duffelt in Millingen aan de Rijn.

Verder loopt er een onderzoek naar de toekomstige locatie van de Bibliotheek en het gebruik van de Mallemolen.

Gemeentelijk vastgoed zoals Kulturhus den Ienloop en het Zalmkerkje in Millingen aan de Rijn willen we verkopen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het elektrotechnisch en werktuigbouwkundig onderhoud hebben we aanbesteed. Beide werken zijn door dezelfde aannemer aangenomen. Daarmee is het onderhoud voor maximaal vier jaar geregeld.

Update projecten

- De bouw van de zoutloods gaat minder voorspoedig dan verwacht. Dat heeft te maken met het fungerend bestemmingsplan en een verontreiniging op de plek van de bestaande zoutloods. Daarom bereiden we een sanering voor, waarop we de plannen aanpassen. Daarnaast zijn we bezig met het aanpassen van de bestemming.
- We hadden het plan om op het dak van de Duffelt zonnepanelen te leggen. Doordat het dak constructief ongeschikt is, gaat dat niet door. We zoeken naar alternatieven.

Het onderzoek naar de toekomstige locatie van de Bibliotheek in de Mallemolen is afgerond. In de raadsvergadering van 21 oktober 2021 heeft de raad besloten dat de bibliotheek in de Mallemolen blijft, dat er ruimte gemaakt wordt voor het Agora onderwijs en we de Mallemolen in zijn geheel gaan revitaliseren en verduurzamen.

De raad heeft in oktober 2021 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 155.000 voor architect kosten en technische adviezen.

Daarnaast moeten we een aantal andere kosten maken waarmee we in dit voorbereidingskrediet geen rekening hebben gehouden. Zoals de inhuur van externe expertise voor onder meer het opzetten van exploitatiemodellen, adviezen energie en fiscalist, maar ook gemeentelijke apparaatskosten en inhuur projectleider. Ook hebben we kosten voor de noodvoorziening voor Agora onderwijs gemaakt. In totaal is een aanvullend voorbereidingskrediet nodig van € 370.000. Via een raadsinformatiebrief (raad juni 2022) heeft de raad hierover nadere informatie ontvangen.

De bezuiniging voor het onderhoud van het Zalmkerkje is teruggedraaid. Daardoor heeft de verkoop minder prioriteit en kunnen we eerst zorgvuldig onderzoek doen naar de mogelijke herbestemming voor het pand.

Verder verduurzamen

Het gemeentehuis heeft duurzaamheidslabel B. We hebben de wens om het gebouw verder te verduurzamen, richting duurzaamheidslabel A++ (BENG-gebouw). Hoe we dit precies kunnen bereiken, is mede afhankelijk van de opgave als gevolg van het huisvestingsplan. Het huisvestingsplan en de duurzaamheidsopgave zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Wat kost het?

Voor financiering van groot onderhoud maken wij gebruik van een voorziening onderhoud gebouwen. De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening is € 354.000. Daarnaast is er in de exploitatie € 331.000 beschikbaar voor dagelijks en contractueel onderhoud.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We merken dan de materiaalkosten en uurlonen fors toenemen. Ook de vaste lasten zoals gas, water en licht nemen toe. De exacte financiële gevolgen hiervan, verwachten we rond de najaarsnota in beeld te hebben.

6. Openbare verlichting

Wat willen we?

Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp en speerpunt. Onze gezamenlijke doelstelling is om in 2030 nog maar de helft van de stroom te verbruiken ten opzichte van 2013. Dat hebben de gemeenten in Nederland samen afgesproken. De oude lampen verbruiken gemiddeld 40 Watt stroom. Daarom gebruiken we sinds 2013 ledlampen. Deze verbruiken nog maar 16 Watt.

In de gemeente Berg en Dal staan ongeveer 6.500 lichtmasten. Daarvan heeft ongeveer 50% al zuinige LED-lampen. De overige lichtmasten zijn nog niet afgeschreven en vervangen we zodra dat nodig is door LED-lampen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Uit inventarisatie blijkt dat er inmiddels 6.700 lichtmasten in onze gemeente staan. De helft daarvan, is al zuinig (LED-lampen).

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Verlichting: masten en armaturen	6.500	stuks

Wat is nodig?

In een gedeelte van Beek, Leuth, Groesbeek en Ooij is de verlichting slecht. Er staan in verhouding te weinig lichtmasten en daardoor zijn er veel donkere plekken. Zoals beschreven in het beheerplan 'Openbare Verlichting' gaan we in deze wijken oude de lichtmasten en lampen vervangen. Tot 2030 willen we 300 lichtmasten per jaar vervangen. Daarnaast vervangen we lichtmasten bij integrale projecten, omdat we dan werk met werk kunnen maken en daardoor overlast voor onze inwoners beperken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn bezig met het vervangen van lichtmasten in de Van Ostadeweg en de Mesdagweg. Ook de lichtmasten aan de Meester Pontenstraat Leuth zijn we aan het vervangen. De lichtmasten aan de Prins Alexanderstraat in Ooij vervangen we later dit jaar.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 332.000 beschikbaar voor onderhoud en vervanging van lichtmasten en openbare verlichting. Dit bedrag bestaat uit een budget voor het vervangen van lichtmasten (€292.000) en een budget voor het onderhoud (€40.000).

Stand van zaken Voorjaarsnota

De werkzaamheden en financiën verlopen volgens planning. Materiaalkosten, brandstofkosten en indexering leiden wel tot hogere kosten. De effecten hiervan, zullen later dit jaar beter inzichtelijk zijn.

7. Speelruimten

Wat willen we?

Wij willen speelplekken heel en veilig houden. Ook moeten wij voldoen aan wet- en regelgeving. Voor speeltoestellen is het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' van toepassing. Daarin staat exact beschreven waaraan speeltoestellen in de openbare ruimte moeten voldoen.

Wij kiezen ervoor om alle speeltoestellen op één plek tegelijkertijd te vervangen. Hierdoor kunnen we met het volledige budget een totaal nieuwe speeltuin maken. Samen met de kinderen uit de buurt maken wij een ontwerp. De kinderen mogen dan zelf kiezen welke speeltoestellen zij het leukste vinden.

Onze ervaring is dat metalen speeltoestellen na 18 jaar aan vervanging toe zijn. Houten toestellen zijn na 12 jaar al aan vervanging toe. Na die periodes zien we dat de kwaliteit snel achteruit gaat. Toestellen zijn niet meer op verantwoorde manieren te herstellen. Dit leidt tot onveilige situaties en/of opmerkingen van de inspecteur.

We hebben een vervangingsplan dat gebaseerd is op de leeftijd van de speelplekken. Speeltoestellen vervangen wij in principe na 12 (hout) of 18 jaar (kunststof en metaal). Dit is afhankelijk van het materiaal en hoeveel de toestellen gebruikt zijn. Op basis van de kwaliteit en inspectieresultaten passen wij het onderhouds- en vervangingsplan aan. Zodra de afschrijvingstermijn bereikt is, beslissen we of we de speelplek gaan vernieuwen. Dit is ook afhankelijk van de behoefte in de wijk.

Soms is een speelplek eerder aan vervanging toe doordat toestellen slecht zijn. Dit verwerken wij in de actualisatie van het vervangingsplan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dit jaar gaan we het vervangingsplan actualiseren. Daarmee hebben we inmiddels een start gemaakt.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Speelruimten: aantal speelplekken in de openbare ruimte	73	stuks

Wat is nodig?

Een externe specialist inspecteert de speeltoestellen één keer per jaar. Daarnaast controleert onze buitendienst de speeltoestellen. Dat doen wij twee tot drie keer per jaar. Als er iets kapot is, dan maken we dat meteen. Als we iets niet meer kunnen maken, dan verwijderen we het toestel.

Voor 2022 staat het vervangen van speelplekken op de volgende locaties gepland:

- Het Oranjeplein in Millingen aan de Rijn
- De Gelderhorstlaan in Beek
- Langs de Rijksstraatweg in Beek
- De Rietvoornstraat in Ooij

Stand van zaken Voorjaarsnota

Met diverse buurtgroepen, omwonenden en kinderen zijn we een participatietraject gestart. We bespreken mogelijkheden en wensen samen met de buurt en kinderen.

Door corona hebben we vorig jaar meer tijd aan de voorbereiding besteed. Dat had vooral met keer op keer uitgestelde bijeenkomsten te maken. Daardoor hebben we vorig jaar niet

alles af kunnen ronden. Dit jaar gaan we verder met de skatebaan bij de Meent in Groesbeek en de speeltuin aan de burgemeester Hermsenstraat in Millingen aan de Rijn.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 90.000 beschikbaar voor klein en groot onderhoud, én € 5.000 voor keuringen van speeltoestellen.

Vanaf 2020 werken we met een bestemmingsreserve voor speelruimten. Na afloop van het jaar storten wij het niet uitgegeven budget in deze reserve, zodat dit geld beschikbaar blijft voor de speeltuinen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Omdat we met een egalisatiereserve werken voor speeltuinen, is het restantbudget van 2021 in deze reserve gestort. Daardoor is het beschikbare budget voldoende om de werkzaamheden uit 2021 af te ronden en nieuwe vervangingen op te starten.

Financiering

Op grond van het BBV, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, moeten we een paragraaf financiering opstellen. In deze paragraaf staat hoe wij de risico's op het geld dat we uitlenen en lenen beheersen. De risico's die we moeten beheersen zijn koersrisico's en renterisico's.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de financiering. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de begroting 2022.

[Paragraaf Financiering Programmabegroting 2022](#)

Bedrijfsvoering

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2022 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Personeel

Diversiteit

Binnen de gemeente Berg en Dal willen we met ons personeelsbestand een afspiegeling van de samenleving zijn. Als maatschappelijke organisatie vinden wij dat we hierin een voorbeeldfunctie hebben. Daarbij maken verschillen tussen mensen onze organisatie juist krachtig. Door een divers én inclusief personeelsbestand zijn we beter in staat om ontwikkelingen en spanningen in de samenleving te begrijpen en hierop in te spelen. We vinden het belangrijk dat er binnen de teams aandacht is voor de 'sociale' veiligheid. Door verschillen te accepteren en collega's onderling te stimuleren om met elkaar in gesprek te blijven. Zo zorgen we er samen voor dat iedereen zich welkom voelt en zichzelf kan zijn binnen de gemeente Berg en Dal.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Hybride werken

De principes van flexibel werken worden in de samenleving steeds belangrijker. De organisatie biedt deze mogelijkheid. Waar het eerst vanzelfsprekend was dat werknemers veelal voor het werk naar het gemeentehuis kwamen is dat nu anders. We gaan flexibel(er) werken.

We willen integraal samenwerken. Zodat we ons werk zo goed mogelijk doen en daarmee de beste dienstverlening leveren aan onze inwoners en partners. Hiermee sluiten we ook aan op de ontwikkelingen in de samenleving. De behoefte van inwoners aan snelle dienstverlening, digitaal waar kan en in persoon waar nodig. Voor medewerkers faciliteren we een manier van werken die dit optimaal ondersteunt: hybride werken. Deze nieuwe manier van werken vraagt om meer flexibiliteit en loslaten van 'oude vertrouwde gewoontes'.

Hybride werken houdt in dat je werkt op de plek die op dat moment het beste past bij je werkzaamheden. Dit kan thuis zijn, op kantoor, of ergens anders.

Hybride werken is geen vervanging van hoe we nu al werken (resultaat gedreven, opgavegericht en via onze organisatiewaarden), maar maakt dit juist makkelijker. Medewerkers krijgen de ruimte, verantwoordelijkheid en het vertrouwen om te kiezen waar, wanneer en met wie ze (samen)werken. Het vertrouwen in elkaars vakmanschap betekent ook vertrouwen dat medewerkers zelf weten vanaf welke locatie en op welk moment ze hun werk het beste kunnen doen. Om zo de beste resultaten te behalen, in lijn met onze ambities.

Juist doordat collega's zelf kiezen wanneer ze waar werken, kunnen ze de voordelen van thuiswerken optimaal combineren met de voordelen van het werken op locatie. Dit levert niet alleen betere resultaten in het werk, maar verhoogt ook het werkplezier en werk-privé balans.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Gezond werken

Onderdeel van goed werkgeverschap is de zorg voor ons personeel. Hier hoort een arbobeleid bij. Dit arbobeleid is gericht op het voorkomen van verzuim en het bieden van een veilige werkomgeving. In sommige gevallen is verzuim niet te voorkomen. In die gevallen zorgen we ervoor dat dit zo kort mogelijk duurt en dat we dit goed begeleiden. Dit is niet alleen belangrijk voor onze medewerkers, maar heeft ook invloed op het imago van de gemeente, het vinden en behouden van goed personeel en lage verzuimcijfers en -kosten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Opleidingsplan

Sinds 2021 werken met onze opleidingsvisie en een opleidingsjaarplan.

In onze organisatie wordt elke vier jaar door de coalitie de ambities van de gemeente vastgesteld. Vanuit de ambities die het college vaststelt weten we waar de focus op ligt en welke competenties en kennis er nodig zijn. Maar niet alleen de politieke veranderingen hebben invloed op de organisatie, ook de veranderingen in de wereld zoals bijvoorbeeld digitalisering. Het is voor ons als organisatie daarom ook van belang om een flexibele organisatie te zijn. Daarom stimuleren we brede ontwikkeling van medewerkers.

Op dit moment is de arbeidsmarkt krap. Het is daarom van belang om medewerkers te blijven binden en boeien en dus ook te investeren in hen.

Daarbij komt dat door genoemde krapte op de arbeidsmarkt we soms genoodzaakt zijn medewerkers aan te trekken die (nog) niet alle kennis en competenties bezitten die wij nodig achten voor de functies. Ook daarom is het belangrijk om in te zetten op kennisverbreding en ontwikkeling.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Formatie

In de benchmark die in 2021 gedaan is, ziet u hoe de formatie van onze organisatie is opgebouwd.

In 2021 is de trend van een krappe arbeidsmarkt ingezet. Door te laten zien dat we een aantrekkelijke werkgever zijn en wat we kunnen bieden spelen we hierop in. Dat zichtbaar maken vraagt goede arbeidsmarktcommunicatie. En veel inzet op werving en selectie.

Het overdragen van kennis is door het vertrek van de medewerkers de komende jaren belangrijk. De bestaande kennis mag niet verdwijnen uit de organisatie. Hierdoor blijft de kwaliteit van onze dienstverlening richting de inwoners op peil. In een krappe arbeidsmarkt is de directe continuering van de doorlopende dienstverlening en personele inzet extra gewenst. Daar zetten we op in. Wij zijn daarvoor afhankelijk van flexibele inhuur. De stelpost inhuur maakt het mogelijk om medewerkers per direct en tijdelijk te vervangen. Helaas is de markt van vraag en aanbod in deze krappe arbeidsmarkt niet in ons voordeel. Flexibele inzet is duurder omdat er meer vraag naar is.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Door de krappe arbeidsmarkt is er veel verloop. Beduidend meer dan we de afgelopen jaren gewend zijn. We hebben dus meer vacatures in te vullen dan gemiddeld. Doordat er veel meer vraag dan aanbod is, voldoen onze normale wervingsstrategieën niet. We bereiken daarmee wel de werkzoekenden, maar niet de latent werkzoekenden. En juist zij zijn van belang in deze krappe arbeidsmarkt. Om daarop in te zetten hebben we extra tijd en middelen nodig. Tijd om een goede aanpak en de juiste strategie te bedenken. Middelen om andere/extra wervingsmethoden in te zetten wanneer dat noodzakelijk is. En om door te pakken

met arbeidsmarktcommunicatie voor lange termijn. Hoe zorgen we ervoor dat (latent) werkzoekenden graag bij Berg & Dal willen werken? En hoe blijven we een aantrekkelijke werkgever voor onze huidige medewerkers?

De extra aandacht die werving en selectie vraagt - nu en de periode die voor ons ligt – vraagt ook extra inzet van de organisatie. Juist bij moeilijk in te vullen vacatures zorgt dit voor extra werkdruk. Omdat de werkzaamheden opgevangen moeten worden zolang de vacature nog niet gevuld is. Maar ook omdat het een aantal maanden duurt voordat een nieuwe collega volledig op sterkte meedraait. Het is in dit soort gevallen goed om onszelf af te vragen of onze ambities nog reëel zijn en eventueel te overwegen de ambities bij te stellen.

Onze manier van werken - organisatie ontwikkeling

Onze belangrijkste taak is het leveren van optimale dienstverlening aan onze inwoners. En het ondersteunen van de ambities van ons bestuur. Dat doen wij ook, maar de samenleving en onze rol als (gemeentelijke) overheid verandert. Om onze taak goed uit te kunnen blijven voeren, moeten wij mee veranderen. Daarom hebben we vorig jaar de organisatiestructuur aangepast. Deze nieuwe structuur moet de nieuwe manieren van werken beter ondersteunen. Daarnaast willen we opgabegericht gaan werken. Dit vraagt om nieuwe manieren van werken, vaardigheden en gedrag en heeft onze volle aandacht.

Door corona en het verplichte thuiswerken is dat helaas wel heel lastig gebleken. Het in de lucht houden van de normale dienstverlening was al een hele uitdaging. Samenwerken via de telefoon of via Teams is een mooie technische oplossing, maar is niet te vergelijken met de samenwerking die je op kantoor met elkaar hebt. Je bent niet echt meer op de hoogte van wat je collega's doen en hoort ook niet de laatste nieuwtjes op de gang of bij het koffieapparaat. Ook gaat er iets verloren in de onderlinge (sociale) verbinding. Al met al draagt dat niet bij aan het ontwikkelen van nieuwe manieren van samenwerken. Het opgabegerichte werken is daardoor nog nauwelijks van de grond gekomen. Hier hebben we echt iets in te halen.

Ook zijn we geconfronteerd met het vertrek van een aantal managers en teamleiders. Voor hen bleek de nieuwe functie toch niet helemaal te zijn wat ze er van verwachten of niet goed in balans te brengen met andere verplichtingen. Opgebouwde ervaring gaat dan helaas weer even verloren en je moet op zoek naar nieuwe collega's. En zij moeten eerst weer tijd krijgen om zich in te werken.

Nu we weer meer op kantoor kunnen werken, zullen we met elkaar de schouders er onder zetten, om van de nieuwe manier van werken een succes te maken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Organisatie

Wij willen een betrouwbare en service verlenende organisatie zijn. Hierbij luisteren we goed naar de klant en bieden we waar nodig maatwerk aan. Onze omgeving verandert voortdurend. Daarom moeten wij als moderne organisatie ons werk hierop aanpassen.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie gaat over de regels, procedures en werkafspraken van onze organisatie. Die regels zijn er om onze organisatie goed en betrouwbaar te laten werken. Dit sluit aan bij onze ambitie "Zichtbaar en betrouwbaar".

We moeten voor het jaar 2021 en ook 2022 weer een aanbesteding verrichten omdat de overeenkomst met Accountantskantoor Konings & Meeuwsen in 2020 afloopt. Ook een nieuwe accountant voert als onderdeel van de controle een beoordeling uit op onze

administratieve organisatie en interne controle maatregelen. Na de controle komen zij met adviezen ter verbetering in onze auditcommissie. Dit is één van onze raadscommissies.

Aandachtsgebied van de huidige ontwikkeling op gebied van rechtmatigheid is de zogenaamde rechtmatigheidsverklaring. Introductie hiervan zal vanaf het jaar 2022 gaan gelden. Het College moet dan in staat gesteld worden om de rechtmatigheidsaspecten voldoende in de greep te hebben en te toetsen. Dit wordt tot op dit moment nog gedaan door de externe accountant.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Konings & Meeuwissen heeft ons medio 2021 laten weten geen gebruik te maken van de verlengingsoptie van het contract met betrekking tot de accountantscontrole. Dit was aanleiding voor ons om een aanbestedingstraject te starten voor de accountantscontrole over de komende jaren. In november 2021 heeft de raad besloten om accountantskantoor Astrium aan te wijzen als onze nieuwe accountant voor de boekjaren 2021-2023.

Informatievoorziening

Informatiebeveiliging en privacy

Het beveiligen van onze informatie en beschermen van de privacy van onze inwoners, blijven een doorlopend proces. We nemen dit als aandachtspunt mee in elke nieuwe taak en bij de inrichting van elk werkproces en systeem dat we gebruiken. Hierbij blijft altijd het uitgangspunt dat we de beste dienstverlening bieden aan onze inwoners en partners. De juiste maatregelen rondom privacy en informatiebeveiliging, dragen hieraan bij.

In 2022 besteden we extra aandacht aan de doorontwikkeling van de functionaliteit veilig mailen. E-mail is de meest gebruikte vorm van communicatie in ons werk. We gebruiken het dagelijks, ook voor het delen van vertrouwelijke informatie. Dit kunnen we alleen veilig en verantwoord blijven doen, als we ons mailverkeer voldoende beveiligen. Door de snelle ontwikkelingen op dit gebied, is een verbeterslag nodig. Dit organiseren we in samenwerking met de iRvN en regiegemeenten.

Daarnaast blijven we scherp op hoe we omgaan met autorisatie en authenticatie. In 2021 is gestart met het autorisatiebeleid. In 2022 pakten we hierop door. We bekijken de toepassing van het beleid in de praktijk en passen aan waar nodig. Dit doen we zodat we structureel grip krijgen op wie toegang heeft tot welke informatie. Hiermee verkleinen we het risico op grootschalige datalekken, terwijl we tegelijkertijd zorgen dat medewerkers de juiste toegang hebben om hun werk te kunnen doen.

Zoals elk jaar leggen we in de maand mei verantwoording af over hoe we omgaan met onze informatie. Dit doen we via de landelijke methoden. Voor informatiebeveiliging voeren we de ENSIA-zelfevaluatie uit. Deze evaluatie wordt gevolgd door een externe audit op de belangrijkste onderdelen. Voor privacy vullen we de zelfevaluatie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) in. Het college van B&W stelt beide verantwoordingsrapportages vast. Eventuele verbeterpunten die naar voren komen in de evaluaties, behandelen we in de tweede helft van 2022.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Samen met iRvN en de regiegemeenten hebben we in kaart gebracht welke mogelijkheden we willen hebben om veilig te mailen. Hierbij hebben we niet alleen aandacht voor de nodige beveiligingsmaatregelen, maar ook het gebruiksgemak. Zowel voor onze medewerkers bij het veilig verzenden van een mail, als voor inwoners die een beveiligde mail ontvangen. Op basis van deze input starten we samen met iRvN en de regiegemeenten een aanbesteding.

Voor het verbeteren van onze autorisatie en authenticatie hebben we alle betrokken partijen bij elkaar gebracht. Samen bespreken we wat er precies nodig is. Ook hier zoeken we de balans tussen veiligheid en werkbaarheid. De komende maanden starten we met het doorvoeren van de nodige maatregelen en verbeteringen.

De ENSIA-audit over 2021 heeft plaatsgevonden. Het eindrapport wordt ter verantwoording aan het college voorgelegd in 2022.

Informatiemanagement en regionale samenwerking

Met informatiemanagement houden wij grip op onze informatievoorziening en zorgen we dat we voorbereid zijn op komende ontwikkelingen. Hierbij geeft het Informatiebeleid 2021-2025 ons richting. Het bijhorende Uitvoeringsplan geeft invulling aan hoe wij onze doelen en ambities willen realiseren.

In 2022 gaan wij verder met de uitvoering van ons Informatiebeleid en uitvoeringsplan. Dit doen wij aan de hand van de volgende speerpunten:

- Versterken digitale dienstverlening
- We gaan meer en digitaal (samen)werken
- We gaan meer datagedreven werken en sturen
- We brengen onze basis op orde
- Onze organisatie is voorbereid en ingericht

We besteden in 2022 extra aandacht aan digitaal samenwerken. Met de ontwikkelingen rondom flexibel werken onderzoeken we de mogelijkheden voor een samenwerkingsplatform. Daarmee maken we het voor medewerkers makkelijker om samen te werken in projecten of in teams. We organiseren dit regionaal met het iRvN en met de regiogemeenten.

Daarnaast zien we dat ICT steeds meer als cloudoplossing wordt aangeboden. Dit merken we vooral bij het vervangen van applicaties. Waarbij het aanbod van leveranciers veelal uit cloudapplicaties bestaat. Dat betekent dat we als gemeente op een andere manier met onze informatiehuishouding om moeten gaan. In 2022 maken we een cloudbeleid. Ook vragen we in 2022 meer aandacht voor de ontwikkelingen naar de cloud waardoor we het beleid goed in werking laten treden.

Om als organisatie voorbereid te zijn op komende ontwikkelingen gaan wij in 2022 verder met I-Governance. I-Governance is een werkwijze om nieuwe ontwikkelingen en initiatieven op het gebied van Informatiemanagement tijdig te signaleren en gestructureerd aan te pakken. In 2021 zijn wij begonnen met het implementeren van deze werkwijze. Hier blijven wij in 2022 breiden we de werkwijze uit en maken we dit een standaard onderdeel van onze organisatie.

Regionaal zijn wij als gemeente Berg en Dal goed vertegenwoordigd. We zijn betrokken bij regionale projectgroepen zoals bij de implementatie van de Wet Open Overheid en de projectgroep over informatiehuishouding en architectuur. Waar het kan blijven we aansluiten bij regionale projecten. Zo kunnen we van elkaar leren en hoeven we niet alles zelf te verzinnen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Archiefbeheer

In 2022 gaan we 430 meter te bewaren archieven naar het Regionaal Archief Nijmegen verplaatsen voor professioneel beheer en beschikbaar stellen voor onze inwoners. Zij kunnen in de ruime studiezaal onze archieven raadplegen. We sluiten ook aan bij het E-

depot, dit is een opslagplaats voor digitaal archief. We stellen een archivaris aan. Met deze stappen bereiden we ons voor op de nieuwe archiefwet die in 2023 zal ingaan.

We maken nieuwe beschrijvingen van onze digitale werkprocessen. Dit doen we met het programma 'zaaktypen.nl'. Dit is onderdeel van ons Digitaal Archief Systeem (DMS). Dit project is omvangrijk en helpt ons digitaal werken sterk te vereenvoudigen en verbeteren. Daarbij worden ook de nieuwste bewaartermijnen toegevoegd.

We gaan verder met het digitaliseren van bestaande papieren dossiers. In 2022 doen we dit voor een onderdeel binnen het Sociaal Team. Met de aanschaf en toepassing van anonimiseersoftware voldoen we steeds beter aan nieuwe en geldende wetgeving. Deze wetgeving vraagt om steeds meer bescherming en privacy van gegevens van inwoners. In 2022 verwachten we bij te zijn met analoge en digitale vernietiging van documenten die volgens de wet vernietigd moeten worden. De processen hiervoor zijn digitaal ingericht.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Gegevensbeheer

Er is een start gemaakt met het afstemmen van geografische gegevens die geregistreerd staan in de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en in het huidige beheerprogramma (GBI) van team Beheer Openbare Ruimte. In 2022 zal het huidige beheerprogramma worden vervangen door een moderne variant waarbij een directe gegevensuitwisseling met de BGT mogelijk is. Dan zal er gewerkt worden volgens het principe 'eenmalige registratie, meervoudig gebruik'. Dit vraagt een goede samenwerking tussen team Informatie en team Beheer Openbare Ruimte

1 januari 2025 is de geplande ingangsdatum van de Samengestelde Objecten Registratie (SOR). Het is de bedoeling dat de BAG, BGT, NWB (Nationaal Wegenbestand) en verschillende onderdelen die in de openbare ruimte zichtbaar zijn centraal worden geregistreerd, zoals bijvoorbeeld bomen en straatmeubilair. Stap voor stap werken wij toe naar de SOR door zoveel mogelijk data op elkaar af te stemmen. De kwaliteit van onze data in de basisregistraties versterken we hiermee. Vanaf 2022 heeft de jaarlijkse mutatiesignalering niet meer alleen betrekking op de BAG en BGT maar ook op onderdelen die in het kader van de toekomstige SOR moeten worden geregistreerd. Een hoge actualiteit zal de kwaliteit van onze gegevens op een constant hoog niveau houden.

De invoering en van de Omgevingswet heeft ook zijn uitwerking op de werkzaamheden van gegevensbeheer. Indien nodig passen wij werkprocessen hierop aan. Dit doen wij als onderdeel van het project Omgevingswet.

De Basisregistratie Ondergrond (BRO) is de afgelopen jaren stap voor stap opgebouwd. Op 1 januari 2022 treedt de laatste fase in werking. Met iedere stap bevat de BRO steeds meer gegevens en modellen over de ondergrond. Bronhouders leveren deze gegevens per registratieobject aan. De gemeente ziet erop toe dat de gegevens worden geregistreerd.

In 2022 sluiten wij aan op BRK 2.0. Dit betekent dat de gegevensuitwisseling met het Kadaster op een andere wijze vorm krijgt. De huidige uitwisseling van gegevens geeft landelijk veel problemen. De kadastrale gegevens worden dan ontsloten via het programma 'I Objecten'. Hierin is ook de BAG-administratie in opgenomen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Datagedreven werken

In 2022 blijven we zorgen dat er voor een groot deel van de werkzaamheden actuele informatie beschikbaar is. We hebben informatie voor het Sociaal Domein, P&O, Gegevensbeheer en de openbare ruimte. De informatie wordt gepresenteerd in dashboards voor medewerkers in een digitale omgeving. Voor het college en de raad zijn er ook structureel rapportages beschikbaar over het Sociaal Domein.

In 2022 gaan we in de business case evalueren om te bepalen waar we staan met datagedreven werken. Ook kijken we hoe we de informatie nog beter kunnen inzetten. We kijken naar kansen binnen opgaven en sluiten aan waar dit kan. Verder gaan we datagedreven werken uitbreiden naar andere onderdelen van de organisatie, zoals bijvoorbeeld financiën. Hiervoor gaan we meer gegevens ontsluiten vanuit verschillende applicaties. Op basis van deze gegevens bouwen we samen met collega's rapporten. Deze rapporten gebruiken we voor besluitvorming in de gemeente. Op deze manier brengen we de organisatie en datagedreven werken naar een hoger volwassenheidsniveau.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanaf 2022 maken we gebruik van nieuwe aanvullende software om gegevens te verzamelen en te transformeren. We zijn nu in staat om het proces rondom het verzamelen en transformeren van gegevens sneller uit te voeren. Daarnaast biedt de software mogelijkheden om processen verder te automatiseren en kan informatie die vanuit de organisatie wordt gevraagd ook sneller worden aangeboden. Het leveren van periodieke rapportages is vergaand geautomatiseerd, maar nog niet volledig. Dit richten we verder in.

Digitale dienstverlening

We digitaliseren onze dienstverlening en bedrijfsvoering steeds meer. Ook stimuleren we inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen om gebruik te maken van de digitale mogelijkheden die we bieden. Onze gemeentelijke website is daarbij erg belangrijk. Daarom zorgen we ervoor dat de informatie op de website steeds vernieuwd wordt, leesbaar en volledig is. Wij ontwikkelen de website continu door zodat deze voldoet aan de nieuwe toegankelijkheidseisen. Door de digitalisering kunnen inwoners steeds vaker zelf bepalen waar en wanneer ze iets willen regelen.

De komende jaren gaan we verder met het aanbieden en uitbreiden van de digitale diensten via de website. We blijven de digitale formulieren die we al hebben verbeteren. Vanaf 2022 kunnen inwoners ook hun rijbewijs digitaal verlengen. Dit kan door een pasfoto te laten maken bij een fotograaf die met de gemeente samenwerkt in deze ontwikkeling en die online gegevens van de inwoner aan de gemeente door kan sturen. Ook andere aanvragen bij Burgerzaken kan de inwoner steeds meer digitaal doen. Soms zelfs zonder naar het gemeentehuis te hoeven komen. Verder kan de inwoner steeds meer informatie vinden op de website mijn.overheid.nl. Dit is de persoonlijke website voor alle overheidszaken.

In 2022 verlaat alle uitgaande post het gemeentehuis digitaal. Waar mogelijk zal onze uitgaande post digitaal blijven en ontvangt u die ook via MijnOverheid berichtenbox. Maar als u de post van ons nog op papier wilt ontvangen, printen wij deze en sturen wij deze per post naar u op. Om dit te realiseren moeten wij zorgen dat alle uitgaande post via dezelfde systemen loopt. Er zijn al verschillende koppelingen tussen systemen gelegd, maar ook in de toekomst blijft dit van belang.

Data gedreven sturing heeft ervoor gezorgd dat wij voor een deel van de werkzaamheden actuele informatie beschikbaar hebben. Dit presenteren we in dashboards voor de medewerkers. We gebruiken het ook voor rapportages naar het college en de raad.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De website is blijvend in ontwikkeling, we bieden steeds meer formulieren digitaal aan. Bij de overgang naar een nieuwe website in 2021 is hier een grote slag mee gemaakt. De indeling, toegankelijkheid en gebruiksgemak van de website zijn sterk verbeterd. In 2022 en daarna zetten we met name in op gedeelten van de website verder te verbeteren en aan te sluiten bij actuele ontwikkelingen. Kleinere aanpassingen op de website voeren we doorlopend uit naar aanleiding van bezoekersstatistieken.

Inwoners kunnen inmiddels hun rijbewijs verlengen via 2 pasfoto fotografen in Groesbeek en 1 in Millingen. Deze fotografen sturen online de pasfoto en de gegevens van de inwoner door, zodat het nieuwe rijbewijs gemaakt kan worden. De inwoner moet deze nog wel persoonlijk op komen halen op het gemeentehuis.

Het vinden van informatie op MijnOverheid blijft ontwikkelen. Inmiddels stuurt de gemeente ook steeds meer post naar MijnOverheid berichtenbox. Alleen inwoners die hierop aangesloten zijn en die aan hebben gegeven de post van de gemeente Berg en dal hier te willen ontvangen, krijgen de post in hun berichtenbox. De inwoners die dat niet hebben gedaan ontvangen de post nog gewoon op papier.

Inkoop en aanbesteding

We verwachten dat we kostenefficiënt omgaan met het geld van onze inwoners. Onze regels voor het inkopen van goederen en diensten zijn vastgelegd in ons inkoopbeleid. Bij al onze inkopen en opdrachten volgen we ons inkoopbeleid.

Onze inkoopregels passen bij een professionele aanpak van de inkoop. Wij willen een betrouwbare opdrachtgever zijn, die leveranciers eerlijke en gelijke kansen biedt. De belangrijkste punten in ons inkoopbeleid zijn:

- Verbeteren op lokale werkgelegenheid en economie;
- Inzetten op duurzaamheid;
- Het inzetten van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt (social return);
- Het verminderen van administratieve rompslomp.

Om onze doelstellingen te halen, professionaliseren we de inkoopfunctie nog verder. Ook in 2022 is er weer aandacht voor de juiste manier van aanbesteden. Het contractbeheer heeft in 2021 ook weer een actualiteitsslag gemaakt. In 2022 gaan we hiermee door.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Duurzaamheid

Het hybride werken brengt ook een aantal andere voordelen met zich mee. Vanuit flexibel werken zijn we onder andere bezig met het verder digitaliseren van de post en de uitbreiding van het gebruik van MijnOverheid Berichtenbox. Ook hebben we een digitale handtekening ingevoerd. De verwachting is dat beide ontwikkelingen in de toekomst bijdragen aan minder papier verbruik. Daarnaast hebben we in 2021 de mogelijkheid om thuis te werken verder ondersteund via de regeling thuiswerkfaciliteiten. In 2022 gaan we hier mee door. We verwachten dat het hybride werken minder reisbewegingen van en naar kantoor gaat opleveren. Hoe dit er structureel uit gaat zien in de toekomst, is nu (in coronatijd) lastig te voorspellen.

Onderhoudsplannen 2021-2030

In 2020 zijn de onderhoudsplannen voor alle gemeentelijke vastgoed vastgesteld. Hierin staat dat we al onze panden doelmatig en sober onderhouden. Voor het gemeentehuis geldt een uitzondering. Hiervoor geldt de conditie redelijk tot goed. Meer informatie over

gemeentelijk vastgoed en de wijze van financiering, lees je in hoofdstuk 5 van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Het gemeentehuis en de werf zijn opgenomen in de onderhoudsplanning voor gemeentelijk vastgoed. Bij het opnieuw vaststellen van de onderhoudsplanning zijn we van een duurzame variant uitgegaan. Dat is anders dan in de voorgaande jaren. Als we iets moeten vervangen, dan kiezen we voor duurzame elementen. Dit betekent onder andere dat we het duurzamer maken van onze gebouwen automatisch meenemen, ook tijdens renovaties en vernieuwingen. Denk hierbij aan HR ++ glas, hoog rendement verwarmingsketels en energiezuinige verlichting. In de nota inkoopbeleid hebben we hier extra aandacht voor gevraagd. Mochten duurzame alternatieven duurder zijn, dan vragen we het college eerst om instemming.

Niet alleen voor onze gebouwen is verduurzamen een actueel onderwerp. Ook ons materieel bij de buitendienst zijn we aan het verduurzamen. Denk aan motorisch handgereedschap en (lichte) voertuigen. Als het kan vervangen wij gereedschap en materieel die op fossiele brandstof werken naar elektrisch. Op deze ambitie hebben we het vervangingsschema voor het materieel aangepast en in het meerjaren investeringsplan verwerkt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Energielabels gebouwen

Per 1 januari 2023 moet elk kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. Dit betekent een primair fossiel energiegebruik van maximaal 225 kWh per m² per jaar. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012. Al onze gebouwen met een hoger energieverbruik hebben inmiddels energielabel A. Een label is maximaal 10 jaar geldig.

Alle investeringen in duurzaamheid komen uiteindelijk terug in de energieprestatie van een gebouw. De investeringen verdienen zich meestal terug, door lagere maandlasten. Extra investeringen zoals de aanleg van zonnepanelen of warmtepompen kunnen leiden tot betere prestaties en daarmee een nog beter label.

Doordat we de afgelopen jaren diverse maatregelen hebben genomen, hebben alle gebouwen sinds 2017 energielabel A. Een uitzondering hierop is het Kulturhus Den Ienloop in Millingen aan de Rijn. Verduurzamen van dit gebouw staat als PM-post (pro memorie post) op het meerjaren investeringsplan. Daardoor weten we dat er iets moet gebeuren, maar kunnen we de (financiële) effecten nog niet goed inschatten. Omdat het Kulturhus een monument is, zullen we een goed plan moeten maken, dat past binnen het strategisch vastgoedplan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen

Verbonden partijen

Wij spreken van een Verbonden partij als het een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), dient de gemeente in de begroting aandacht te besteden aan partijen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Er zijn immers bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten kunnen voortvloeien.

Wat is bestuurlijk belang?

Onder bestuurlijk belang verstaan we: een zetel in het bestuur van een bestuurlijke participatie of het hebben van stemrecht. Deze zetel of het stemrecht is om het algemeen belang van de gemeente te kunnen uitoefenen.

Wat is financieel belang?

Alleen een bestuurlijk belang (zie hierboven) maakt een partij nog geen zogenaamde verbonden partij. Daarvoor is ook een financieel belang vereist. Bijvoorbeeld eigendomsrechten, zoals het bezit van aandelen, maar ook zaken als het verstrekken van geldleningen, het geven van subsidies en het geven van garanties.

Centraal advies

Met de gemeente Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de advisering van begroting- en jaarrekeningstukken van de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- GGD Gelderland Zuid
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN)
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)

De afdeling stadscontrol van de gemeente Nijmegen adviseert de besturen van de gemeenschappelijke regelingen en de gemeentebesturen. Per gemeente komt een advies ook bij een centrale coördinator. Wij zijn uiteraard vrij om dit advies over te nemen, te wijzigen of te negeren. De bevoegdheid om te beslissen over begroting- en jaarrekeningstukken ligt bij het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de verbonden partijen. Voor de tekst van de paragraaf van de begroting 2022 kunt u op de volgende link klikken.

[Paragraaf Verbonden Partijen Programmabegroting 2022](#)

Grondbeleid

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt in artikel 9.2 aangegeven dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De verplichte paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen ontwikkelingen sinds de Jaarrekening 2021. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de Jaarrekening 2021.

[Paragraaf Grondbeleid Jaarverslag 2021](#)

Tegelijkertijd met deze Voorjaarsnota behandelt de gemeenteraad ook de actualisatie van de grondexploitaties. Het raadsvoorstel is openbaar, maar de inhoudelijke rapportage is vertrouwelijk.

Financiële begroting

Inleiding

In dit financiële deel van de begroting vindt u naast een overzicht van de baten en lasten per programma ook een overzicht met de incidentele baten en lasten en het verloop van het financieel meerjarenperspectief (FMP).

Overzicht baten en lasten

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de baten en lasten per programma. Dit levert een raming op van het saldo van de rekening van baten en lasten. Vervolgens is een aantal toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves geraamd. Dit resulteert in het resultaat van de rekening van baten en lasten.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting	Mutaties	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2022	t/m	2022	2023	2024	2025
	Primair	VJN	na VJN	Saldo	Saldo	Saldo
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-37.400	-875	-38.275	-37.814	-37.345	-36.729
Onze buurt	-13.945	-839	-14.784	-14.137	-14.630	-14.749
Onze gemeente	-5.804	-664	-6.468	-5.944	-6.119	-6.159
Ons geld	66.248	2.376	68.624	64.970	64.881	65.074
Overhead	-9.893	63	-9.830	-10.229	-10.228	-10.160
Saldo rekening baten en lasten	-794	61	-733	-3.154	-3.442	-2.723
Toevoeging aan reserves	-358	0	-358	-350	-341	-332
Onttrekking aan reserves	1.230	0	1.230	1.204	1.232	1.223
Resultaat rekening baten en lasten	78	61	139	-2.300	-2.551	-1.831

Incidentele baten en lasten

Een goed beeld van de financiële positie van de gemeente vereist ook inzicht in de incidentele baten en lasten die in de begroting zijn verwerkt.

Hieronder vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten met daarop een toelichting.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2022	2023	2024	2025
Programma Inwoner				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
 <i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>				
1.1 Toeslagenaffaire				
- kosten hulpverlening gedupeerden toeslagenaffaire	-25	-	-	-
- rijksvergoeding toeslagenaffaire	25	-	-	-
1.2 Wijk GGD-er	-	-	-	-
- inzet wijk GGD-er	-50	-	-	-
- subsidie ZonMw wijk GGD-er	50	-	-	-
1.3 Project Samenleven in de wijk	-	-	-	-
- kosten project	-65	-	-	-
- subsidie ZonMw	65	-	-	-
1.4 Inhuur Tozo	-30	-	-	-
1.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne	-	-	-	-
- uitgaven opvang vluchtelingen	-1.400	-	-	-
- rijksuitkering opvang vluchtelingen	1.400	-	-	-
Totaal programma Inwoner	-30	-	-	-
 Programma Onze Buurt				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
2.1 Plaatsing extra afvalbakken	-22	-	-	-
2.2 Cultuurhistorische waardenkaart	-30	-	-	-
2.3 Obstakels openbare ruimte	-100	-	-	-
 <i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>				
2.4 Water in De Groesbeek	-10	-	-	-
2.5 Uitvoering Klimaatakkoord	-90	-	-	-
2.6 Controle Corona ToegangsBewijzen (CTB)				
- rijksbijdrage	134	-	-	-
- projectkosten	-134	-	-	-
Totaal programma Onze Buurt	-252	-	-	-
 Programma Onze Gemeente				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
3.1 Opbrengst grondverkoop Hulsbeek	300	300	-	-

<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>				
3.2 Gemeenteraadsverkiezingen (corona)	-52	-	-	-
Totaal programma Onze Gemeente	248	300	-	-
Programma Ons geld				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>				
4.1 Algemene uitkering; gemeenteraadsverkiezingen (corona)	52	-	-	-
4.2 Algemene uitkering; uitvoering Klimaatakkoord	100	-	-	-
Totaal programma Ons geld	152	-	-	-
Programma Overhead				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
Totaal programma Overhead	-	-	-	-
Totaal exploitatie	119	300	-	-
Reserves				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
Totaal reserves	-	-	-	-
Totaal	119	300	-	-

1.1 Toeslagenaffaire

Voor de hulpverlening van gedupeerden van de toeslagenaffaire huren we extern personeel in. Deze kosten vergoedt het Rijk. De inhuurkosten en de rijksvergoeding ramen we op € 24.500.

1.2 Wijk GGD-er

Ambulantisering GGZ is landelijk beleid dat is vastgelegd in ons beleidsplan Samen Dichtbij. Met dit beleid organiseren we zorg veel meer lokaal in dorpen, wijken en bij mensen thuis. Hiervoor zetten we een wijk GGD-er in. Van ZonMw krijgen we hiervoor een subsidie van € 50.000. Dit bedrag ramen we bij aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant.

1.3 Project Samenleven in de wijk

ZonMw heeft een subsidie van € 90.880 toegekend voor het project Samen leven in de wijk. Hiervan is € 25.799 in 2021 uitgegeven. Het restant van € 65.081 ramen we in 2022. Dit betreft zowel de subsidie als de uitgaaf voor dit project.

1.4 Inhuur Tozo

In 2022 moeten we nog werkzaamheden voor de Tozo verrichten zoals aanvullende informatie opvragen bij ondernemers, terugvorderingen en boetes inzetten, en betaalafspraken maken met ondernemers. Hiervoor huren we personeel in. De kosten ramen we op € 30.000. De rijksvergoeding voor de uitvoering van de Tozo hebben we in de jaarrekening 2020 en 2021 verantwoord.

1.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne

Voor de noodopvang van de vluchtelingen uit Oekraïne ramen we € 1.400.000 aan kosten. Het Rijk vergoedt deze kosten, zodat we hetzelfde bedrag aan inkomsten ramen.

2.1 Plaatsing extra afvalbakken

We plaatsen naar aanleiding van de vele meldingen bij gemeente over afval extra afvalbakken. Dit doen we eenmalig in 2022.

2.2 Cultuurhistorische waardenkaart

Een actualisering van de cultuurhistorische waardenkaart (voormalige gemeente Ubbergen) naar het Groesbeekse model. Daarmee kunnen we meteen de voormalige gemeente Millingen aan de Rijn (waarvoor geen kaart is) en de actualisering van de Groesbeekse kaart meenemen. Om dit uit te voeren, verwachten we een doorlooptijd van 1,5 jaar en geschatte projectkosten van € 30.000.

2.3 Obstakels openbare ruimte

In 2019 hebben we in de begroting een budget opgenomen voor in de daaropvolgende vier jaar obstakels voor voetgangers te verwijderen. Bij de ombuigingen in 2021 is dit budget wegbezuinigd, met het argument om deze werkzaamheden uit te voeren in lopende projecten. We draaien nu eenmalig het bedrag voor 2022 terug, zodat we in 2022 extra budget hebben om acute problemen op te lossen.

2.4 Water in de Groesbeek

Wij willen de bron en de beek bij de kerk in het centrum van Groesbeek in haar oorspronkelijke vorm herstellen. De grootste uitdaging is water in de bron en beek te krijgen. En dat op natuurlijke wijze. Dus zonder de pompen en technische installaties die er nu staan. Om dit goed aan te pakken, zullen we de nodige investeringen moeten doen. Een onderzoek dat resulteert in adviezen, maatregelen en haalbaarheid is de eerste. Daarvoor hebben we eenmalig €10.000 nodig.

2.5 Uitvoering Klimaatakkoord

Zoals eerder aangekondigd in de decembercirculaire 2021 heeft het vorige kabinet in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES. Dit om te voorkomen dat de uitvoering van het Klimaatakkoord stil komt te vallen. Van deze € 72,5 miljoen is € 40 miljoen bestemd voor uitvoeringskosten gemeenten.

Deze middelen zijn bedoeld als overbruggingsbudget om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Het budget kan onder meer worden ingezet voor het opstellen van transitievisies warmte en uitvoeringsplannen (wijkgerichte aanpak), de uitrol van laadpalen en ruimtelijke processen ten behoeve van duurzame energie. Zie ook 4.2.

2.6 Controle Corona ToegangsBewijzen (CTB)

We ontvangen van het Rijk een bijdrage van € 133.778 voor de ondersteuning naleving controle op coronatestbewijzen (CTB). Het geld moeten we besteden ten gunste van ondernemers die te maken hebben met de controle op de CTB. Ondernemers die aanspraak kunnen maken zijn onder andere evenementenorganisatoren, reguliere horecabedrijven, (sport)verenigingen en andere uitbaters die belast zijn met de controle op CTB.

3.1 Opbrengst grondverkoop Hulsbeek

We verwachten in 2022 de ontwikkeling van het plan Hulsbeek voor een bedrag van € 300.000 aan kavels te verkopen. Dit geldt ook voor 2023. Daarna is de verwachting dat alle grond is verkocht.

3.2 Gemeenteraadsverkiezingen (corona)

Vanwege COVID-19 zijn aanvullende maatregelen voor de gemeenteraadsverkiezingen noodzakelijk. We krijgen via de algemene uitkering een compensatie voor de extra te maken kosten van € 52.000. Zie ook 4.1.

4.1 Algemene uitkering; gemeenteraadsverkiezingen (corona)

Vanwege COVID-19 krijgen we via de algemene uitkering een compensatie van € 52.000 voor extra te maken kosten voor de gemeenteraadsverkiezingen. Zie ook 3.2.

4.2 Algemene uitkering; uitvoering Klimaatakkoord

Zoals eerder aangekondigd in de decembercirculaire 2021 heeft het vorige kabinet in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES. Dit om te voorkomen dat de uitvoering van het Klimaatakkoord stil komt te vallen. Van deze € 72,5 miljoen is € 40 miljoen bestemd voor uitvoeringskosten gemeenten.

Deze middelen zijn bedoeld als overbruggingsbudget om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Het budget kan onder meer worden ingezet voor het opstellen van transitievisies warmte en uitvoeringsplannen (wijkgerichte aanpak), de uitrol van laadpalen en ruimtelijke processen ten behoeve van duurzame energie. Zie ook 2.5.

Financieel MeerjarenPerspectief

Hieronder staat het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP).

	<i>bedragen x € 1.000</i>			
	2022	2023	2024	2025
FMP in primaire begroting 2022	78	-2.326	-2.595	-1.988
<i>waarvan incidenteel</i>	119	300	0	0
<i>structureel</i>	-41	-2.626	-2.595	-1.988
Totaal 1e begrotingswijziging	659	154	139	248
FMP na 1e begrotingswijziging	737	-2.172	-2.456	-1.739
Totaal besluitvorming	-	-	-	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-598	-128	-95	-92
FMP na Voorjaarsnota 2022	139	-2.300	-2.551	-1.831
<i>waarvan incidenteel</i>	119	300	0	0
<i>structureel</i>	20	-2.600	-2.551	-1.831

Bijlagen

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Voorjaarsnota 2022
Datum B&W-vergadering	7 juni 2022
Datum raadsvergadering	14 juli 2022
Datum carrousel:	7 juli 2022
Portefeuillehouder:	M.A. Barber
Ambtenaar:	R. Arts
E-mailadres:	R.Arts@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-22-097707
Documentnummer:	VB/Raad/22/01372

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De Voorjaarsnota 2022 vast te stellen.
2. Het overschot voor 2022, als dit zich daadwerkelijk voordoet bij de jaarrekening, toe te voegen aan de algemene reserve.
3. Een voorbereidingskrediet van € 49.000 beschikbaar te stellen voor vervangen riolering Heer Zegerstraat in Groesbeek.
4. Een aanvullend voorbereidingskrediet van € 370.000 beschikbaar te stellen voor de Revitalisering van de Mallemolen.
5. De begroting 2022 overeenkomstig de voorgaande beslispunten te wijzigen met € 598.000 nadelig.

Inleiding

In de programmabegroting 2022 zijn de ambities, doelen en resultaten beschreven. De Voorjaarsnota is de eerste rapportage over het begrotingsjaar 2022. In de Voorjaarsnota rapporteren we over financiële afwijkingen en de inhoudelijke voortgang. Hoe ver zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten en komen we hiermee dichterbij onze doelen (en ambities). Wij bieden de Voorjaarsnota digitaal aan via een webversie op ons portal <https://programmavan.bergendal.nl/>

Waar vindt u de stand van zaken van de resultaten in de webversie?

Bij het onderdeel "wat gaan we daarvoor doen" van elk programma noemen we per onderwerp eerst de te behalen resultaten uit de begroting en daarna de stand van zaken van het voorjaar 2022. Bij de paragrafen presenteren we deze informatie op dezelfde wijze. Bij elk programma vermelden we ook welke budgetten we aanpassen, met hoeveel, en geven we een toelichting.

Beoogd effect

Volgens de Financiële Verordening Berg en Dal 2021 informeren wij de gemeenteraad over de inhoudelijke en financiële afwijkingen die zich voordoen in de uitvoering van de lopende begroting 2022. De eerste rapportage over 2022 is de Voorjaarsnota.

Argumenten

In de Voorjaarsnota zijn per programma de mutaties aangegeven en toegelicht.

De grootste verschillen zijn:

	<i>Exploitatie</i>	<i>Investing</i>
- Algemene uitkering	+ 177	
- Kosten bedrijfsvoering	- 345	
- Extra kosten nieuw bestuur	- 68	
- Inventaris Morgenfit	- 64	
- Niet verrekenbare btw	- 60	
- Openbaar groen	- 78	
- Openbare verlichting	- 46	
- Bijdrage ODRN	- 38	
- Overige mutaties	- 76	
- Voorbereidingskrediet vervangen riolering Heer Zegerstraat Groesbeek		- 49
- Aanvullend voorbereidingskrediet Revitalisering de Mallemolen		- 370
Totaal	- 598	- 419

Algemene uitkering

De algemene uitkering is bijgesteld volgens de decembercirculaire 2021. Per saldo ontvangen we in 2022 een hogere algemene uitkering van € 534.000. Een deel hiervan werkt door naar diverse uitgavenbudgetten. Zie de tabel hieronder.

Het effect op het begrotingssaldo is structureel € 177.000 voordelig. De algemene uitkering stijgt doordat diverse maatstaven zijn bijgesteld.

We hebben u hierover eerder geïnformeerd, zie de schriftelijke mededelingen bij de raadsvergadering van 19 mei 2022.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2022	2023	2024	2025
Algemene uitkering Decemercirculaire 2021	61.609	57.976	57.722	57.867
Algemene uitkering Septemercirculaire 2021	61.075	57.570	57.288	57.430
Verschil	534	406	434	437
<i>af: doorwerking naar andere budgetten</i>				
Salarislasten zorgdomein (jeugd en wmo)	-175	-173	-172	-173
Gemeenteraadsverkiezingen (corona)	-52	-	-	-
Versterken dienstverlening gemeenten	-130	-129	-123	-124
Effect op begrotingssaldo	177	104	139	140

Voorbereidingskrediet vervangen riolering Heer Zegerstraat Groesbeek

Medio 2021 is er een verzoek gekomen van bewoners aan de Heer Zegerstraat in Groesbeek om een of twee woningen bij te mogen bouwen. In de huidige situatie loopt er echter een riool onder deze particuliere kavel door. De Heer Zegerstraat is opgenomen in het MeerjarenInvesteringsPlan (MIP) voor uitvoering in 2025. De bewoners hebben nu het

verzoek bij de gemeente neergelegd om dit project eerder uit te voeren, zodat zij eerder met de bouw van de woning(en) zouden kunnen beginnen. Om dit mogelijk te maken vragen wij nu een voorbereidingskrediet van € 49.000,-. De kapitaallasten (€ 1.960 per jaar) nemen we mee bij het opstellen van de begroting 2023.

In het nog op te stellen MIP 2023 (voor de begroting 2023) halen we ook het restant voorbereidingskrediet en de uitvoering naar voren.

Aanvullend voorbereidingskrediet Revitalisering de Mallemolen

In de vergadering van de raad op 21 oktober 2021 is voor de revitalisering van de Mallemolen een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 155.000 voor architectkosten en technische adviezen. Om te komen tot een goed onderbouwd raadsvoorstel moeten we nog een aantal andere kosten maken waarmee in dit voorbereidingskrediet geen rekening is gehouden. Te noemen zijn inschakeling van externe expertise voor onder meer het opzetten van exploitatiemodellen, adviezen energie en fiscalist, maar ook gemeentelijke apparaatskosten en de inhuur van een projectleider. Ook hebben we kosten voor de noodvoorziening voor Agora onderwijs gemaakt. In totaal is een aanvullend voorbereidingskrediet nodig van € 370.000. We hebben u hierover eerder geïnformeerd, zie de schriftelijke mededelingen bij de raadsvergadering van 23 juni 2022.

Naast de hiervoor genoemde onderwerpen spelen er een aantal algemene ontwikkelingen die financiële gevolgen voor de begroting hebben.

Coronacrisis

Wij hebben in de begroting 2022 geen rekening gehouden met de eventuele financiële gevolgen van de coronamaatregelen. In deze voorjaarsnota hebben we de extra kosten voor verkiezingen van de gemeenteraad als gevolg van de coronamaatregelen geraamd, alsmede de rijksbijdrage. De coronamaatregelen zijn op dit moment beëindigd. Het is nog onduidelijk wat het na-ijleffect van deze maatregelen voor onze gemeente betekent en/of er in het najaar nieuwe maatregelen volgen, mocht het virus weer opkomen. Uit de media valt te vernemen dat er mogelijk een groter beroep op jeugdhulp wordt gedaan en het aantal faillissementen zal toenemen. We kunnen nu de financiële gevolgen hiervan en de eventuele compensatie van het rijk niet inschatten.

De coronagelden die we in 2021 hebben ontvangen zijn niet allemaal besteed. Het restant hevelen we bij de jaarrekening 2021 over naar 2022.

Opvang vluchtelingen Oekraïne

In deze voorjaarsnota ramen we een budget van € 1,4 miljoen voor de noodopvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Wij zijn hierbij uitgegaan dat een noodopvang gedurende 6 maanden plaatsvindt en dat het rijk de kosten volledig vergoedt. De duur van de oorlog in Oekraïne is niet in te schatten. Zolang deze situatie bestaat, betekent dit een extra taak voor onze gemeente. Dit gaat ten koste van de reguliere werkzaamheden. Ook zetten we extra medewerkers in voor onder andere burgerzaken, zorgloket, inkomen en participatie.

Regeerakkoord

Op 15 december 2021 is het nieuwe Regeerakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' gepresenteerd. Op basis van dit Regeerakkoord is de verwachting dat we extra rijks gelden krijgen voor de jaren 2022-2025. Het rijk heeft na 15 december met een aantal grote tegenvallers te maken die mogelijk nog tot bijstelling van het regeerakkoord leiden. We moeten nog officieel bericht van het rijk krijgen wat het regeerakkoord daadwerkelijk financieel voor ons betekent. Dit zal voor wat betreft de algemene uitkering gebeuren in de Meicirculaire 2022 Gemeentefonds.

Inflatie

Diverse oorzaken, zoals het tekort aan grondstoffen, groeiende economie, conflict tussen Rusland en Oekraïne leiden sinds enige tijd tot een hogere inflatie dan die we gewend zijn. Deze hogere inflatie heeft mogelijk financiële gevolgen voor onze begroting. In deze voorjaarsnota hebben we een paar begrotingsposten aangepast. Voor sommige begrotingsposten zijn prijsafspraken gemaakt. Vooralsnog volgen we de ontwikkelingen en komen zo nodig bij de najaarsnota met budgetaanpassing. Mogelijk krijgen we een hogere algemene uitkering omdat deze uitkering gekoppeld is aan de rijksuitgaven. Deze uitgaven stijgen ook door inflatie.

Personele ontwikkelingen

Er is op dit moment sprake van een hoge mate van verloop in onze organisatie. Het is een ontwikkeling die we ook bij andere gemeenten en sectoren zien.

Dit grotere verloop leidt tot veel vacatures en tot een hoge werkdruk bij de zittende medewerkers.

Ook worden we geconfronteerd met een hoger ziekteverzuim. En vooral met langdurige uitval.

Al met al betekent dit dat we veel mensen moeten inhuren om de gaten te dichten, zodat we de dienstverlening door kunnen laten gaan. Dit leidt tot extra kosten, omdat ook de tarieven voor externe inhuur aan het stijgen zijn.

Tegelijkertijd merken we dat het door de krappe arbeidsmarkt moeilijk is om nieuwe medewerkers te vinden. Er is schaarste in vele vakdisciplines.

Daardoor merken we dat we onze wervingsstrategieën aan moeten passen. Daarvoor hebben we ook extra tijd en geld nodig. Tijd om een goede aanpak en de juiste strategie te bedenken. Middelen om andere/extra wervingsmethoden in te zetten wanneer dat noodzakelijk is. En om door te pakken met arbeidsmarktcommunicatie voor de lange termijn. De extra aandacht die werving en selectie vraagt, vraagt ook extra inzet van de organisatie. Juist bij moeilijk in te vullen vacatures zorgt dit voor extra werkdruk. Omdat de werkzaamheden opgevangen moeten worden zolang de vacature nog niet gevuld is. Maar ook omdat het een aantal maanden duurt voordat een nieuwe collega volledig op sterkte meedraait. Het is in dit soort gevallen goed om onszelf af te vragen of onze ambities nog reëel zijn of dat we onze ambities bij moeten stellen.

Kanttekening

We rapporteren naar de toestand van begin april

De informatie in de Voorjaarsnota is gebaseerd op de informatie die begin april bij ons bekend was. Nieuwe mutaties, ontwikkelingen en de gevolgen van het coronavirus nemen we mee in de Najaarsnota. Tussentijds informeren wij u over onder andere over de meicirculaire en andere ontwikkelingen van enige omvang.

Algemene teksten wijzigen in principe niet

In de Voorjaarsnota staan een aantal algemene teksten die we over hebben genomen uit de begroting 2022. Deze teksten wijzigen we in principe niet. Het kan zijn dat daardoor de inhoud niet helemaal actueel is op dit moment.

Financiële onderbouwing

Welk financieel beeld laat de Voorjaarsnota zien?

Op 4 november 2021 heeft de gemeenteraad de Programmabegroting 2022 vastgesteld. Het begrotingssaldo van de primaire begroting was **€ 78.000** positief. Tegelijkertijd is de eerste begrotingswijziging vastgesteld (€ + 659.000). Daarin zijn onder andere meegenomen de bijstelling van de Algemene uitkering op basis van de septembercirculaire 2021,

Revitalisering de Mallemolen, formatie-uitbreiding en het terugdraaien van een aantal bezuinigingen.

Het begrotingsoverschot na de 1e begrotingswijziging was **€ 736.000** voordelig.

Volgens genomen besluiten en de ontwikkelingen en afwijkingen die in deze Voorjaarsnota zijn vermeld stellen we het begrotingssaldo nu met **€ 598.000** nadelig bij.

Het begrotingssaldo komt daarmee op **€ 139.000** voordelig. Zie onderstaande tabel.

Als we, na het opstellen van de jaarrekening 2022, werkelijk een positief rekeningresultaat hebben, dan voegen we dit toe aan de algemene reserve. Dit doen we door de resultaatbestemming bij de jaarrekening.

	<i>bedragen x € 1.000</i>			
	2022	2023	2024	2025
FMP in primaire begroting 2022	78	-2.326	-2.595	-1.988
<i>waarvan incidenteel</i>	119	300	0	0
<i>structureel</i>	-41	-2.626	-2.595	-1.988
 Totaal 1e begrotingswijziging	 659	 154	 139	 248
FMP na 1e begrotingswijziging	737	-2.172	-2.456	-1.739
 Totaal besluitvorming	 -	 -	 -	 -
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-598	-128	-95	-92
FMP na Voorjaarsnota 2022	139	-2.300	-2.551	-1.831
<i>waarvan incidenteel</i>	119	300	0	0
<i>structureel</i>	20	-2.600	-2.551	-1.831

Het FMP laat vanaf 2023 nog een flink negatief begrotingssaldo zien. In 2022 is een compensatie gegeven voor het tekort op jeugdhulp naar aanleiding van een uitspraak van de Commissie van Wijzen. Voor de volgende jaren (vanaf 2023) is deze compensatie niet verwerkt in onze begroting, omdat dit nog niet definitief was. De compensatie is meegenomen in het Regeerakkoord. Daarnaast zijn in het Regeerakkoord diverse andere ontwikkelingen opgenomen, onder andere wonen en klimaat. We verwachten hierover meer duidelijkheid in de meicirculaire 2022. Hierover volgt een raadsinformatienota en we nemen dit mee bij het opstellen van de begroting 2023. In de uitgangspuntennotitie voor de begroting 2023 geven wij wel vast een eerste doorkijk wat het Regeerakkoord voor onze financiën betekent. Deze notitie komt tezamen met deze voorjaarsnota in de raad van 14 juli 2022.

Hieronder staat het overzicht van het verloop van de algemene reserves.

Bedragen x € 1.000

Reserve	Begroting	Mutaties	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2022 Actueel	t/m VJN	2022 na VJN	2023	2024	2025
Algemene reserve vast	17.220	-	17.220	17.220	17.220	17.220
Algemene reserve vrij besteedbaar	6.081	1.922	8.003	8.029	8.056	8.082
Reserve rekeningresultaten	1.777	-356	1.420	1.064	708	352
Totaal	25.077	1.566	26.643	26.313	25.984	25.654

Om u een goed beeld te geven is het saldo van de jaarrekening 2021 (€ 1.896.000) al verwerkt in het saldo van de algemene reserve vrij besteedbaar.

Communicatie

De webversie van de Voorjaarsnota 2022 is te lezen via <https://programmavan.bergendal.nl/>.

Aanpak/uitvoering

Na vaststelling zenden wij de Voorjaarsnota 2022 naar de provincie, zodat zij op de hoogte is van de (financiële) ontwikkeling van onze gemeente.

Burgemeester en wethouders

De secretaris,
E.W.J. van der Velde

De burgemeester,
mr. M. Slinkman

Bijlagen digitaal ter inzage

- Voorjaarsnota 2022

Bijlage ter inzage griffier

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 7 juni 2022.

overwegende dat in de Voorjaarsnota de nu te verwachten mutaties in de begroting 2022 naar de stand van april 2022 zijn verwerkt;

besluit :

1. De Voorjaarsnota 2022 vast te stellen.
2. Het overschot voor 2022, als dit zich daadwerkelijk voordoet bij de jaarrekening, toe te voegen aan de algemene reserve.
3. Een voorbereidingskrediet van € 49.000 beschikbaar te stellen voor vervangen riolering Heer Zegerstraat in Groesbeek.
4. Een aanvullend voorbereidingskrediet van € 370.000 beschikbaar te stellen voor de Revitalisering van de Mallemolen.
5. De begroting 2022 overeenkomstig de voorgaande beslispunten te wijzigen met € 598.000 nadelig.

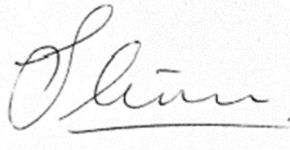
Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 14 juli 2022,

De raadsgriffier,

mr. G.A.J. Winters

De voorzitter,

mr. M. Slinkman

Specificatie Financieel MeerjarenPerspectief

Hieronder vindt u de specificatie van het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP).

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
FMP Programmabegroting 2022	78	-2.326	-2.595	-1.988
Besluitvorming tot Voorjaarsnota:				
1e begrotingswijziging	659	154	139	248
Totaal besluitvorming tot Voorjaarsnota	659	154	139	248
Mutaties Voorjaarsnota				
Salarislasten zorgdomein jeugd en wmo	-175	-173	-172	-173
Versterken dienstverlening gemeenten	-130	-129	-123	-124
Toeslagenaffaire	-	-	-	-
- kosten hulpverlening gedupeerden toeslagenaffaire	-25	-	-	-
- rijksvergoeding toeslagenaffaire	25	-	-	-
Wijk GGD-er				
- inzet wijk GGD-er	-50	-	-	-
- subsidie Zonnw wijk GGD-er	50	-	-	-
Project Samenleven in de wijk				
- kosten project	-65			
- subsidie Zonnw	65	-	-	-
GGD verplichte GGZ	16	16	16	16
Inhuur Tozo	-30	-	-	-
Bijstandsuitkeringen				
- uitkeringslasten	198	198	198	198
- rijksuitkering	-199	-199	-199	-199
Opvang vluchtelingen Oekraïne				
- uitgaven opvang vluchtelingen	-1.400	-	-	-
- rijksuitkering opvang vluchtelingen	1.400	-	-	-
Subsidie Forte Welzijn	-22	-22	-22	-22
Onderwijsachterstandenbeleid				
- uitvoeringskosten	-68	-	-	-
- rijksbijdrage	68	-	-	-
Project Gezonde leefstijl				
- projectkosten	-45	-	-	-
- rijksbijdrage	45	-	-	-
Uitbreiding formatie bezwaar en beroep Team I&P	-13	-26	-26	-26
Water in de Groesbeek	-10	-	-	-

Onderhoud wegen/bermen	-14	-14	-14	-14
Openbare verlichting	-46	-46	-46	-46
Openbaar groen	-78	-73	-73	-73
Schoonmaak sportaccommodaties	-62	-62	-62	-62
Bijdrage RES	-11	-11	-11	-11
Uitvoering Klimaatakkoord	-90	-	-	-
Algemene uitkering; uitvoering Klimaatakkoord	100	-	-	-
Vereveningsfonds MARN	10	10	10	10
Controle Corona ToegangsBewijzen (CTB)				
- rijksbijdrage	134	-	-	-
- projectkosten	-134	-	-	-
Subsidie bibliotheek	-10	-10	-10	-10
Sportzaal Morgenfit	-64	-	-	-
Riolering	-	-	-	-
- aanpassing diverse budgetten	-149	-	-	-
- aanwending voorziening riolering	149	-	-	-
Leges planologisch strijdig gebruik	10	10	10	10
Accountantskosten	12	12	12	12
Gemeenteraadsverkiezingen (corona)	-52	-	-	-
Kosten bestuurswisseling	-68	-	-	-
Kosten Burgerzaken	22	22	22	22
Bijdrage ODRN	-38	-	-	-
Algemene uitkering (decembercirculaire 2021)	534	407	434	437
Niet verrekenbare BTW	-60	-60	-60	-60
Kosten bedrijfsvoering	-319	26	26	26
Diverse kleine mutaties	-10	-5	-5	-2
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-598	-128	-95	-92
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota 2022	61	26	44	156
Actueel FMP	139	-2.300	-2.551	-1.831

Toelichting financiële begrippen

Begrip	Omschrijving
Activeren	Als iets langere tijd mee gaat en een bepaalde waarde heeft wordt het gezien als een langlopende bezitting op de balans (langer dan 1 jaar). We moeten het dan activeren. We activeren volgens de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn.)
Afschrijvingen	Omdat bedrijfsmiddelen meerdere jaren mee gaan moeten de aanschafkosten over meerdere jaren verspreid worden. Dit noemen we afschrijven. Van te voren zijn voor deze middelen afschrijvingstermijnen vastgelegd. Dit geeft aan in hoeveel jaar we een bedrijfsmiddel afschrijven.
Algemene uitkering	Iedere gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk uit het Gemeentefonds. Dit is de algemene uitkering. De gemeente mag zelf bepalen waar ze het geld aan uitgeeft.
Algemene reserve	Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers.
Baten en lasten	Baten zijn inkomsten. Lasten zijn uitgaven. Het gaat hier om de inkomsten en uitgaven van het jaar waarin het product gebruikt wordt. Als het geld in een ander jaar ontvangen of betaald wordt, dan wordt het bedrag bij het jaar van gebruik gerekend.
BCF	Afkorting voor BTW-Compensatiefonds. Gemeenten kunnen een deel van de BTW die zij betaald hebben terugvragen. Het Rijk betaalt dit geld aan de gemeente uit het BTW-Compensatiefonds.
Bedrijfsvoering	De wijze waarop de gemeente is georganiseerd en wordt aangestuurd.
Begroting	Een overzicht van alle verwachte inkomsten en uitgaven van een (toekomstig) jaar.
Begrotingswijziging	Een besluit van de Raad om de vastgestelde begroting te veranderen.
Beleidsindicatoren	Niet-financiële informatie om makkelijk een inschatting te maken van de resultaten van de beleidskeuzes.
Bestemmingsreserve	Wanneer al bekend is waarvoor een reserve wordt gebruikt, spreken we van een bestemmingsreserve.
Boekwaarde	De daadwerkelijke waarde van de bedragen die op de balans zijn opgenomen.
Dividend	Winstuitkering van een onderneming aan haar aandeelhouders.
Doeluitkering	De gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk. De gemeente moet dit geld gebruiken voor taken die bepaald zijn door het Rijk.
Dotatie	Ander woord voor toevoeging. Gebruiken we meestal als we het hebben over de toevoeging aan een voorziening.
Eigen vermogen	Alle bezittingen zonder de schulden.

EMU-saldo	Het verschil tussen inkomsten en uitgaven.
Exploitatie	Overzicht van lasten en baten van een project of een gemeentelijke dienst.
Financiering	Het beleid van de gemeente over geld en de risico's die hierbij horen.
Gemeentebrede aspecten	Sommige onderwerpen staan in een aparte paragraaf. Deze onderwerpen horen niet specifiek bij één programma. De onderwerpen zijn: Risico's en weerstandsvermogen, financiering, lokale heffingen, verbonden partijen, onderhoud van kapitaalgoederen, grondbeleid.
Gemeentefonds	Iedere gemeente krijgt geld van het Rijk. Dit geld wordt betaald uit een spaarpot die het gemeentefonds genoemd wordt.
Grondbeleid	Een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen uit te voeren.
Incidenteel geld	Geld dat bestemd is voor één jaar.
Index	Het aanpassen van de geldbedrag aan de inflatie zodat het reële bedrag gelijk blijft.
Inflatie	Stijging van het algemene prijspeil in de economie
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen. Investeringen zijn uitgaven om kapitaalgoederen aan te schaffen.
ISV	Afkorting voor Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Gemeenten kunnen één keer in de vijf jaar geld vragen om de plaatselijke omgeving te verbeteren. Zoals verbeteringen voor wonen, ruimte en milieu.
Kapitaalgoederen	Wegen, bruggen, kades/steigers, riolering, water, groen, gebouwen, materieel, verkeersregelininstallaties, openbare verlichting, machines en apparaten in eigendom van de gemeente.
Kortlopende schulden	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Langlopende schulden	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Leges	Een betaling aan de gemeente voor het afnemen van een gemeentelijke dienst of product
Liquiditeit	Geeft aan of een bedrijf aan zijn lopende betalingsverplichting kan voldoen.
Lokale heffingen	Belastingen die aan de gemeente betaald moeten worden. Bijvoorbeeld: afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting.
Prognose	Voorspelling van een te verwachten resultaat of vermoedelijke uitkomst.
Programma	Verzameling van beleidsterreinen waarbinnen te bereiken doelen, resultaten en te verrichten activiteiten in samenhang met de kosten en opbrengsten zijn geformuleerd.

Reserve	Reserves zijn een onderdeel van het eigen vermogen. Reserves zijn vrij te besteden. Dit wil zeggen dat tot het moment van besteding er voor gekozen kan worden om de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.
Resultaat	Het verschil tussen baten en lasten
Retributie	Een belasting betalen aan de gemeente voor een dienst die zij voor inwoners uitvoeren. Bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort.
Risico register	Lijst met alle bekende risico's. Ook staat daar in wat de kans is dat deze risico's optreden, de oorzaak, de gevolgen en de beheersmaatregel.
Risico's en weerstandsvermogen	Risico: de kans op een financiële tegenslag. Weerstandsvermogen: de mate waarin de gemeente onverwachte kosten op kan vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de taken van de gemeente.
Schuldquote	Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
Structureel geld	Geld dat bestemd is voor meerdere jaren.
Subsidieplafond	Overzicht van het maximale aan subsidies die het College wil verstrekken na akkoord van de Gemeenteraad.
Overhead	Indirecte kosten gericht op sturing en ondersteuning van de gemeentelijke organisatie.
Treasury	Beheren van het geld van de gemeente.
Vaste activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor langer dan een jaar is vastgelegd (bijv. gebouwen).
Verordening	Een document met vastgelegde regels.
Vlottende activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor korter dan een jaar is vastgelegd.
Voorzieningen	Een boekhoudkundige rekening waar periodiek geld op wordt gezet om dit in de toekomst te gebruiken voor het doel waarvoor de voorziening is opgezet. Bijvoorbeeld voor groot onderhoud aan gebouwen.
Vordering	Iets opeisen van iets of iemand. Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Vreemd Vermogen	Alle verplichtingen en schulden.
Weerstandscapaciteit	De middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten op te vangen.
Weerstandsvermogen	Een cijfer wat aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele risico's financieel op kan vangen.

Toelichting afkortingen

Afkorting	Omschrijving
3 O's	Onvoorzien, Onvermijdelijk (of Onontkoombaar), Onuitstelbaar
AED	Automatische Externe Defibrillator
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AOW	Algemene OuderdomsWet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHBD	Samenwerkingsverband Beuningen, Heumen, Berg en Dal
BIBOB	Wet Bevordering Integriteits Beoordelingen door Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar
BOV	Bestuurlijke Overeenkomsten Verstedelijking
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BVO DRAN	Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen
CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
CCB	Contact Centrum Berg en Dal
CISO	Chief Information Security Officer
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
CPB	Centraal PlanBureau
DAR	Dienst Afvalstoffen en Reiniging
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DNB	De Nederlandse Bank
DVO	DienstVerleningsOvereenkomst
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EMU	Economische en Monetaire Unie
FG	Functionaris Gegevensbeheer
FMP	Financieel MeerjarenPerspectief

Fte	Fulltime equivalent
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBS	Gebouw Beheers Systeem
GGD	Gemeentelijke GezondheidsDienst
GR	Gemeenschappelijk Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GS	Gedeputeerde Staten
GW	Gemeentewet
HALT	Het ALternatief : Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit
HRM	Human Resource Management
HR21	functiewaarderingssysteem voor gemeenten
I&A	Informatisering & Automatisering
IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatie technologie
IEGG	In Exploitatie Genomen Gronden
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IRvN	ICT Rijk van Nijmegen
I&P	Inkomen & Participatie
ISO	Information Security Officer
IV3	Informatie Voor Derden
KCA	Klein Chemisch Afval
KRW	Kader Richtlijn Water
KTO	Klant Tevredenheid Onderzoek
KvK	Kamer van Koophandel
LOP	Landschaps Ontwikkelings Plan
MARN	Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
MIP	Meerjaren InvesteringsPlan
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MKB	Midden- en kleinbedrijf
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
ODRN	OmgevingsDienst Regio Nijmegen
OGGZ	Openbare Geestelijke GezondheidsZorg
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerend Zaak Belasting

P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
Pfo	Portefeuillehouderoverleg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PW	Participatiewet
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme – Knooppunt Arnhem Nijmegen
RDW	RijksDienst voor Wegverkeer
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RO	(wet) Ruimtelijke Ordening
ROB	Regionaal OndersteuningsBureau
RPB	Regionaal Programma Bedrijventerrein
RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
RvN@	Beweging die ondernemers, overheden en onderwijsinstelling bij elkaar brengt
Sisa	Single information single audit
SMV	Sociaal Maatschappelijke Visie
STER	Stichting Toerisme En Recreatie
SVB	Sociale Verzekerings Bank
TOP	Toeristisch Opstap Punt
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VCP	VerkeersCirculatiePlan
VJN	VoorJaarsNota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRGZ	VeiligheidsRegio Gelderland-Zuid
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTU	Vorbereiding Toezicht en Uitvoering
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepaling omgevingsrecht
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet BUIG	Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
WI	Wet Inburgering
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
ZLTO	Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie
ZZP	Zelfstandigen Zonder Personeel